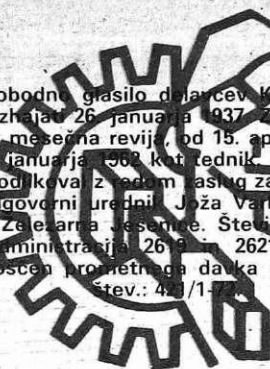

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 3. MARCA 1983

ŠTEVILKA: 9 • LETO: XXXII

Naš kovinar, svobodni glasilo delavcev TOZD, kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1968 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik: Joža Vani - Naslov: Uredništvo Železarja, SZ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619, 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščeno prometniška danka po pristojnem mnenju števil: 48/1-7.

POPREČNA ZAPOSLENOST V LANSKEM LETU ZA 181 DELAVCEV POD PLANOM

Iz letnega poročila kadrovskega sektorja je razvidno, da je bilo lansko leto v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih Železarne poprečno zaposlenih 6.386 delavcev ali pet več kot leto poprej, vendar 181 manj, kot je predvideval plan. Po stanju 31. decembra je bilo 83 manj zaposlenih kot istega dne leta 1981.

OSMI MAREC - MEDNARODNI DAN ŽENSK BOMO PROSLAVILI DELAVNO

»Osvoboditev dela, delavskega razreda in človeka pomeni tudi boj za osvoboditev ženske. To je bilo za nas vedno razredno vprašanje strateškega pomena. Brez resnične udeležbe žensk v družbenem in političnem življenju ni popolne demokracije in razvoja samoupravljanja. Zato si mora vsa naša družba precej bolj prizadevati za hitrejšo in učinkovitejšo reševanje problemov, ki izvirajo iz neskladja med vlogo ženske v združenem delu in družbi nasploh ter njenimi še vedno velikimi dolžnostmi v družini.« (Tovariš Tito na XI. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije, 20. junija 1978).

Prav bi bilo, da bi te misli tovariša Tita obnovili vsaj vsako leto ob praznovanju 8. marca, mednarodnega dneva žensk, čeprav bi morale biti vtakane v vsakodnevno družbenopolitično delo. Še posebno pomembno je to poudariti v sedanjem času, ko moramo bolj kot kdajkoli prej razmisliti o vsakem porabljenem dinarju, kar nam mnogokrat v preteklih letih ni bilo mar in smo ob tem dnevu, včasih tudi ob velikem razpisništvu, hoteli izraziti ženskam vso tisto pozornost, ki bi v resnici morala biti trajno prisotna. Na ta način smo tudi izmicali dejanski pomen osmega marca kot mednarodnega dneva žensk, ki naj bi po kjöbenhavenskem sporočilu iz leta 1910 pomenil dan, na katerega naj bi ženske vsega sveta še posebno izpostavile svoje zahteve za enakovreden odnos z moškimi na vseh področjih družbenega življenja - na gospodarskem, na političnem in na kulturnem.

Kjöbenhavensko sporočilo mednarodne socialistične ženske konference je še v mnogih delih sveta zelo aktualno, pri nas pa smo z zmago socialistične revolucije ustavno opredelili popolno enakopravnost žensk tako v pogledu pravic kot dolžnosti, vendar je še vrsta vprašanj, ki jih bo treba rešiti, da bi te ustavne pravice in dolžnosti v celoti zaživele tudi v vsakodnevem življenju. In ravno s temi bi se morali še posebno pozorno soočiti ravno ob tem dnevu.

Ko je tovariš Tito na XI. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije razmišljal o ženskem vprašanju, je tudi poudaril, da bi morali v združenem delu bolj odločno in organizirano ustvarjati takšne življenjske in delovne razmere, ki bodo ženskam dejansko omogočile popolno udeležbo v družbenem življenju. To so vprašanja izobraževanja in zaposlovanja žensk, varstvo materinstva na podlagi družbene solidarnosti, skrb za otroke in varstvo otrok, dvo in triizmensko delo žensk, servisne in druge uslužnostne dejavnosti za pomoč ženski in družini in podobno.

V tem pogledu smo v naši domovini dosegli velike uspehe, prav tako tudi v naši občini, še predvsem v pogledu predšolskega varstva in podaljšane oziroma celodnevne šolanja v osnovnih šolah, kar močno razbremeni ženske - matere pri njihovih družinskih dolžnostih. Seveda bomo morali še mnogokaj postoriti tako glede izboljševanja delovnih in življenjskih razmer, kakor tudi glede spreminjanja odnosa do ženskega vprašanja. Kljub vidnim rezultatom pri izboljševanju družbenega položaja žensk in odnosa do nje se še vedno srečujemo z nasprotovanji takšnim prizadevanjem pa tudi pojavi sektaštva, ne nazadnje pa tudi še v mnogih primerih s konservativni odnosi v družinah.

Le še dobri trije tedni nas ločijo od prehoda na letno računanje časa (premik ure za 60 minut naprej), kar bo seveda odprlo nove probleme varstva otrok, prehrambnih vprašanj, družinskega režima in podobno. V Železarni se pripravljamo tudi na volitve delavskih svetov in ostalih samoupravnih organov v temeljnih organizacijah združene dela in delovnih skupnostih, pri čemer ne bi smeli zanemariti še marsikje prisotnih pojavov sektaštva pri kandidiranju žensk, ki v dosedanjih mandatih niso bile sorazmerno številu zaposlenih zastopane v samoupravnih organih.

O vsem tem in še o mnogih drugih vprašanjih bi morali zelo preudarno in odgovorno razmišljati in seveda iskati tudi ustrezne rešitve.

Predvsem ne bi smeli zanemariti resnice, da bomo samo z večjo produktivnostjo in kvalitetnejšim delom uspeli ustvarjati boljše pogoje in reševati pomembna vprašanja, ki bodo omogočala ženskam, da se bodo hitreje in lažje vključevale v družbenoekonomski razvoj. Ta vprašanja so predvsem nadaljnji razvoj otroškega varstva, šolski in kulturni prostori, ki bodo omogočili, da še preostali del učencev osnovnih šol preide na celodnevno šolanje, nadaljnja krepitev zdravstvenega varstva, vključno s šolo v naravi in letovanjem otrok, razvijanje servisnih in uslužnostnih dejavnosti, kar vse bo razbremenilo ženo - mater, da se bo raje vključevala v samoupravno, politično in kulturno življenje.

Zato je tudi predsedstvo konference za vprašanja družbenega položaja žensk Jugoslavije ob letošnjem obeleževanju 8. marca, v času trde in neisprosne bitke uresničevanja politike gospodarske stabilizacije, poslalo sporočilo delovnim ljudem in občanom Jugoslavije, da ga obeležijo delavno in svečano in ne slavljenko. Predvsem je potrebno odgovorno in kvalitetno uresničevati vsakodnevne naloge na vseh področjih dela: od dela v industriji, kmetijstvu, vzgoji in izobraževanju, znanosti, umetnosti, zdravstvu itd., pa vse do tistih, ki razbremenjujejo mater in gospodinjstvo.

IZVOZ IN OSKRBA ZADOVOLJIVA

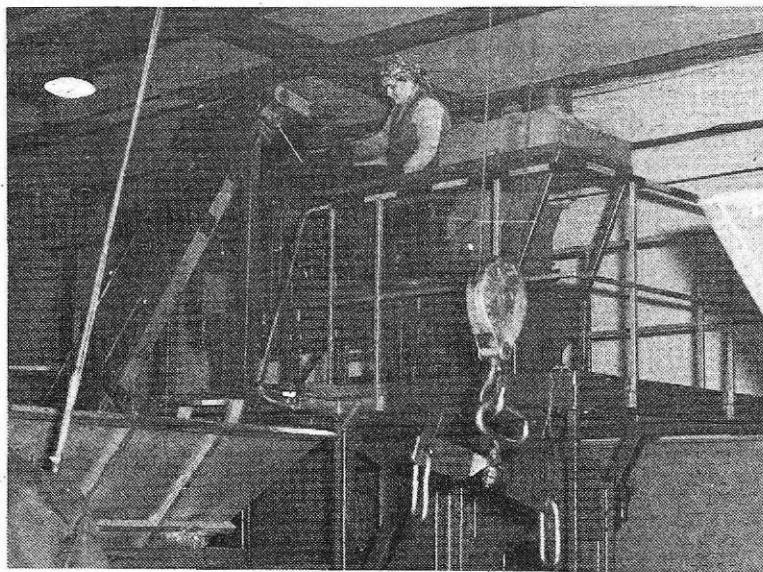
V januarju smo skupni izvoz izpolnili sicer le 52 odstotno, vendar se izvoz v februarju izboljšuje. V februarju smo namreč količinsko izvoz izpolnili 83 odstotno, vrednost izvoza pa še ni dokončno znana, ker še niso obračunane carinske obveznosti.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Delovno razmerje je v letu 1982 sklenilo 757 delavcev ali 94 manj kot leto poprej, prekinilo pa ga je 840 delavcev oziroma 39 več kot leta 1981. Od tega je bilo 124 starostno upokojenih (leta 1981 - 97), invalidsko 51 (1981 - 28), umrlo je 13 delavcev (1981 - 29), sporazumno oziroma na lastno odpoved in po poteku pogodbe je prekinilo delovno razmerje 200 delavcev (1981 - 231), zaradi disciplinskega odpusta in po sili zakona je zapustilo delovno razmerje 276 delavcev (1981 - 274), v JLA pa je odšlo 176 sodelavcev (1981 - 142). Med temeljnimi organizacijami in delovnimi skupnostmi je bilo med letom 125 prestopov ali dva manj kot leto poprej.

Skupna odsotnost z dela je v celotni Železarni lansko leto znašala 18,67 %, kar je 0,43 % manj kot leta 1981. Od

(Nadaljevanje na 6. strani)

Sodelavka v TOZD Žebljarna (foto S. Kokalj)

POPRAVILO DOVODNIH KABLOV ZA LECTROMELT ELEKTRIČNO PEČ V REKORDNEM ČASU

V torek, 22. februarja, je ob 5. uri in 12 minut izpadlo stikalo 35 kV odepca za elektro peč Lectromelt zaradi delovanja pretokovne zaščite. Po ponovnem vklopu in izpadu je bilo ugotovljeno, da sta poškodovana oba 35 kV dovodna kablja za električno peč. Poškodba je nastala zaradi lokalnega požara, katerega je povzročil železni ogorek, ki je priletel na kable po eksploziji na peči. Požar je poškodoval izolacijo in svinčene zaščitne plošče v dolžini okrog 50 cm obeh paralelno položenih kablov 35 kV za napajanje električne peči.

Električarji iz delavnice elektro energije so si takoj po 6. uri ogledali mesto napake, pričeli pripravljati potrebni material in predlagali tesarjem TOZD Remontne delavnice, da izdelajo ustrezen delovni oder.

Zaradi obsežnega in zahtevnega dela na izdelavi dveh spojk na poškodovanih kablilih, revizije 35 kV stikala v RTP 110/035 kV za odcep na električno peč Lectromelt, ki je zaradi omenjene okvare dvakrat izklopila kratkostični tok in pregleda stikala za električno peč smo bili prisiljeni poklicati na pomoč tudi tri elektromonterje firme ELIM Jesenice.

Obseg in zahtevno delo v zelo tež-

kih delovnih pogojih zaradi utesjenosti, prepaha in mraza sta kazala, da bo popravilo trajalo nekaj dni. S požrtvovalnim in neprekinjenim delom so električarji delavnice elektro energije in ELIM uspeli opraviti vse delo v rekordnem času - 34 urah in s tem skrajšati svoj plan za 18 ur. Pri tem je najpomembnejše to, da bi to popravilo pod takimi pogoji tuji izvajalci, ki so usposobljeni za popravila 35 kV kablov s papirno izolacijo, delali najmanj šest dni.

Zato lahko vsem sodelujočim pri tem delu izrečemo priznanje in zahvalo za uspešno opravljeno delo, posebno pa Savu Novkoviču, delo-

vodju elektro delavnice elektro energije, ki je vse delo organiziral, vodil in tudi sam DELAL.

S svojim uspešnim delom so prispevali k manjšemu zastoju na električni peči Lectromelt in s tem k večji proizvodnji elektro jekla in dosegu plana proizvodnje.

Vodja elektro energije Jože Starec

PRIPIS: Osemnajsturno skrajšanje popravila pomeni okrog 190 ton več surovega jekla.

V FEBRUARJU PRESEŽEN PLAN SKUPNE PROIZVODNJE

Najkrajši mesec v letu smo sklenili dosti dobro, pri tem sta predvsem proizvodnja surovega jekla in skupna proizvodnja šla v korak. Zaradi objektivnih težav so tokrat nekoliko več zaostali playžarji, ki pa bodo nedvomno ob danih pogojih to nadoknadili. Po prvih podatkih, ki jih zbira sektor za ekonomiko - statistična služba, so podatki za mesec februar naslednji:

Delavci v TOZD Playž so v mesecu februarju izdelali 12.738,1 tone grodlja, kar je 92,3 % mesečnega družbenega plana, ki je enak operativnemu programu.

V TOZD Jeklarna so delavci izdelali skupaj 40.096 ton surovega jekla, s čimer so za 2,8 % presegle mesečni družbeni načrt, ki je bil enak operativnemu programu. Od tega so v SM jeklarni izdelali 25.638 ton surovega jekla in plan presegle za 4,6 %, v elektro jeklarni pa so kljub večji okvari, ki so jo elektro vzdrževalci popravili v rekordnem času, izdelali 14.458 ton surovega jekla in le za 0,3 % zaostali za mesečnim družbenim planom.

Proizvodne temeljne organizacije so dosegle 125 tisoč 533,8 tone skupne proizvodnje in za 2,7 % presegle mesečni družbeni načrt, ki je bil enak operativnemu programu.

Za prodajo je bilo izdelanih 31.751,9 tone izdelkov, s čimer so za dobrih pet odstotkov zaostali za družbenim načrtom oziroma operativnim programom. Dosežene delovne rezultate v posameznih temeljnih organizacijah s komentarjem bomo objavili v prihodnji številki.

KONČNO PREMIJE TUDI V TOZD ŽIČARNA

V torek, 22. februarja, smo se delavci TOZD Žičarna z referendumom odločili za spremembe v pravilniku o osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov in sklada skupne porabe v TOZD Žičarna v tistem delu, kjer je prepuščeno TOZD, da se odloča za dodatne stimulacije in pri ocenjevanju delovne uspešnosti, kjer se uporabi lahko tudi specifična merila. Ob skoraj 80 % udeležbi se je 55,64 % delavcev odločilo za sprejem predloženih sprememb, 23,79 % jih je bilo proti, ena glasovnica pa je bila neveljavna.

Pri pripravi sprememb smo izhajali iz določil samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za delitev osebnega dohodka in sklada skupne porabe v železarni Jesenice, kjer je napisano, da morajo vsa merila in stimulacije biti osnovana na rezultatih dela, oziroma morajo izhajati iz ustvarjenega dohodka. Zato smo se

maksimalno izogibali poprečjem in poizkušali prikazati dejanski vpliv posameznika na skupni uspeh TOZD. Že v pripravi smo se odločili, da je treba stimulirati predvsem delavce, ki dosegajo boljše delovne rezultate in to tiste v neposredni proizvodnji ter organizatorje dela.

(Nadaljevanje na 3. strani)

NOV DELOVNI ČAS IN POLEMIKE O TEM

Delavci železarne Jesenice ne pomnijo, kdaj je bila ta delovna organizacija omenjena na prvi strani osrednjega slovenskega dnevnika Delo. Nema- lo smo bili presenečeni, ko se je to zgodilo, še zlasti zato, ker je odločitev, da se na priporočene spremembe delovnega časa temeljito pripravimo, interpretirana kot cokla sprememb oziroma nekakšna tiha moralna podpora ostalim »pomislekarjem«.

»Akcijske«, kot zvaneče novinarka Taškarjeva imenuje priporočila o pomaknitvi delovnega časa v dnevno svetlobo, so v gospodarstvu naletele na določene pomisleke. Četudi se za deva navidez nanaša samo na uslužbence - tisočlansko delovno skupnost železarne Jesenice (resnici na ljubo gre kar za tri delovne skupnosti) - ne gre za samovoljo teh delavcev, pač pa za odločitev, ki je izključno stvar ekonomskih možnosti delovne organizacije in vseh delavcev: ali so pripravljeni izdajati še več denarja za financiranje dodatnih kapacitet varstva v vrtilih, šolah, za organizirane prevoze na delo ter prehra-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Sodelavkam v temeljnih organizacijah združene dela in delovnih skupnostih naše žezelarne ter vsem bralkam

čestitamo

ob 8. marcu - mednarodnem dnevu žensk

NOV DELOVNI ČAS IN POLEMIKE O TEM

(Nadaljevanje s 1. strani)

no na delu. Individualno ali družinsko ekonomijo, ki ne navsezadnje oblikuje tudi družbeno, spremembe v dnevnem razporedu delovnega časa prizadenejo še drugič: ob verjetno utemeljeni predpostavki, da se zaposlenost žensk ne bo zmanjšala, bodo postale vse oblike neorganiziranega varstva otrok (izmenično varstvo zakoncev, privatno varstvo, zdaj dnevno krajše samovarstvo otrok) čez noč problematične in bodo stale pred vrati vzgojnovarstvenih ustanov. K razpadu družinske ekonomije prispeva tudi umik raznih drugih aktivnosti v organizirano družbeno dejavnost (nr. prehrana). Če je kvaliteta življenja lahko kakršenkoli imperativ, potem to pomeni, da se morajo kapacitete družbenih organiziranih uslug povečati, kar pomeni na delavca dvojni pritisk, posredno, ker se bodo sredstva črpala iz skladov v delovnih organizacijah in neposredno iz njegovega družinskega žepa, saj bo njegovo vzdrževanje življenja dražje. To dejstvo je daleč od tendenciozne oznake svojeglavih in samovoljnih uslužbencev, ki ne sprevidijo družbenih ciljev.

Ne glede na to, kako tako izjavo imenujemo — tendenciozno ali neutrebno — je navsezadnje tudi smešna, če jo postavimo ob bok naslednjemu stavku, v katerem ugotovimo, kako so te spremembe v celoti izvedli le v desetine slovenskih občin in še tam le v 65 odstotkih primerov. Iz tega lahko zaključimo, da je v Sloveniji cela vrsta delovnih organizacij, ki priporočila niso upoštevale in omenjenega premika niso ali niso mogle takoj izvesti. Vprašanje, zakaj je bila v negativnem smislu izpostavljena ravno železarna Jesenice, ostaja odprto. Seveda novinarka ne ve, da v delovnih skupnostih Železarne ne delajo vsi delavci samo dopoldan, da pa je nasprotno v temeljnih organizacijah še približno 1850 delavcev, ki tudi opravljajo svoje delo samo dopoldan. Skupaj gre torej za 40 % delavcev Železarne, ob tem pa obstajajo še štirje različni turnusni sistemi in šesti samo popoldan, ki se fizično navezuje na prvega.

Nekaterim torej ni znano, kako hitro je pravzaprav Železarna reagirala na omenjene pobude. Ker so temeljna značilnost te delovne organizacije dnevne migracije, saj je na prevoz vezana dobra tretjina delavcev (2200), samo izdelali prve variantne analize prav na tem področju. Obenem s temi razmišljanji so se pojavila vprašanja o spremembah še na naslednjih področjih:

- uvedba četrte izmene in z njo spreminjanje organizacije,
- družbena prehrana in njene kapacitete,
- varstvo otrok.

To pa so zgolj temeljna vprašanja, saj so stališča, motivi in družinsko življenje delavcev popolnoma zanamerni. Navedena področja so odpirala vrsto vprašanj, na katera nihče ni dal, pa tudi ni mogel dati, niti približnih odgovorov. Bili smo takorekoč bos, brez osnovnih informacij in podatkov. Ni čudno, če se je v tej situaciji strokovni kolegij odločil, naj se o vprašanjih, kot so prehrana, zaposlenost zakonca, varstvo otrok ..., zberejo objektivni podatki. Kaj pomeni ob skromni kadrovske zasledbi izvajati raziskavo na populaciji, torej vseh delavcev Železarne, ve le tisti, ki se je s podobnimi problemi že srečeval.

Lahko rečemo, da smo k priporočilu pristopili tehtno že v samem začetku. Najbrž pa iz gole naivnosti še vedno ocenjujemo, kako v delovni organizaciji ni delitve na delavce in uslužbence. Na podlagi znanja o tehnični delitvi dela, ki jo v vsaki njeni stopnji poglobljenosti more določiti in le družbeno ekonomski odnos, v socializmu nismo prešli hierarhične delitve dela in istorodne delitve na fizično in umsko delo. Porast administracije po tej logiki še zdaleč ni generična krivda administracije same, pač pa družbeno-ekonomskih odnosov, ki tako delitev dela producirajo. Od tu dalje pa ni več jasno, zakaj nekdo, ki delček celotnega dela ne opravlja za strojem, vedno živi na račun tistega, ki drug del tega dela opravi prav tam.

Izhodišče, ki smo ga na podlagi tega zavzeli, je, da so potencialni kandidati za prestop v nov delovni čas vsi delavci Železarne, ki delajo samo v dopoldanskem izmenju, to je skupina, ki naj bi direktno doživela spremembe v delovnem urniku in druga skupina delavcev Železarne, na katere se spremembe nanašajo v organizacijsko tehnološkem smislu, nikakor pa ne v pogledih socialne statusne

diferenciacije. Kriteriji, po katerih bomo ugotavljali, koliko od 40 % delavcev Železarne v resnici lahko prične delati dve uri kasneje, so, in tako je tudi metodologija potekajoče raziskave:

- obstoječe kapacitete družbene standarda v Železarni in občinah, v katerih so stalna prebivališča delavcev Železarne,
- ekonomski izračun dodatnih stroškov,
- organizacijsko tehnološka povezanost, prvič v smislu povezanosti kontinuiranega načina dela z individualnim sistemom dela in drugič organizacijska povezanost ene enote, v kateri drug delovni urnik deluje razdirajoče glede na delovni proces enote same,
- socialne reakcije na življenjski standard delavca.

Vse štiri kriterije bomo aplicirali kompleksno. Seveda ta nekoliko študijozna pot, ki je imenovana pomisleki, ni in ne pomeni apriorno odklanjanje družbenih ciljev, pač pa vključuje družbene cilje kot konfrontacijo z njimi. Konfrontacija pa je v sedanjem gospodarskem položaju Železarne nujna in edino gospodarsko možna, še posebej zato, ker sta industrijski in demografski razvoj v tej regiji navzkriž. Izjemno velik odstotek delavcev iz drugih republik in obsežen krog dnevnih migracij zgovorno pričata o socialni problematiki, ki naj jo rešujejo sredstva skupne in splošne porabe. Če je predimenzionirana industrijska ekspanzija v taki meri odvisna od družbenih elementov, potem morajo biti njeni cilji tudi nekoliko drugačni za razliko od drugih situacij.

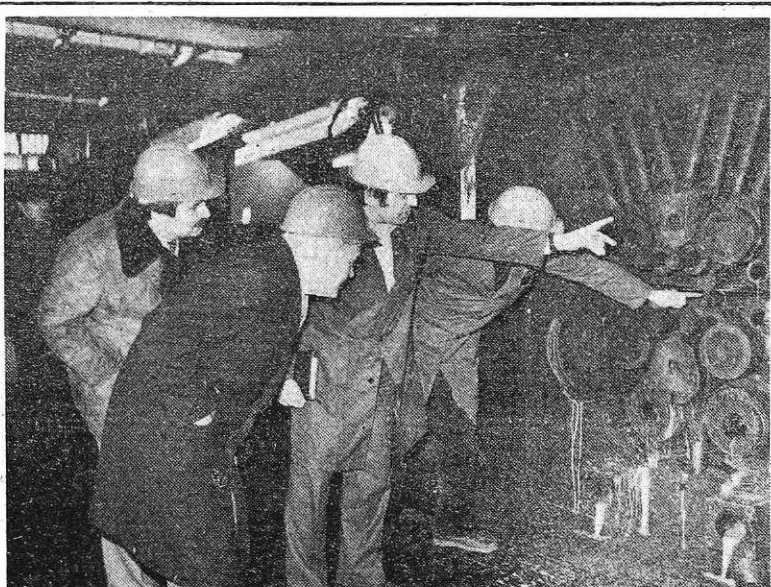
Takim in podobnim informacijam (ali bolje dezinformacijam) na rob še tole: ukrepanje oziroma reagiranje delovnih organizacij je odvisno od izida računa, ki se glasi: vsota vlaganj naj bo manjša od vsote tistega, kar se s spremembo doseže. Gre torej za konfrontacijo ciljev in učinkov sprememb z vlaganji. Ali z drugimi besedami: konfrontacija s cilji pomakljenega delovnega časa, kot so bili predstavljeni preko sredstev javne

ga obveščanja, je tisto, o čemer ostaja še mnogo nepojasnjenega, kar je morda tudi razlog za različne pomisleke. Dejstvo, ki bremeni priporočila in argumente, je njihova nedokazljivost glede na to, kako nepopolno so cilji formulirani: ne kdo niti kaj je porok za izvršitev teh ciljev, niti kaj cilj v kvantitativnem smislu je. Torej moramo dokazati in pokazati, ali spremembe delovnega časa same po sebi večajo produktivnost, znižujejo izostanke z dela, povečujejo izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti ..., ali temu ni tako. Če na to ne moremo pozitivno odgovoriti, potem bo delovne organizacije seveda silno težko prepričati, naj si ob vseh težavah nakopljejo še nove.

Če bo stil razprave podoben takšnemu razmišljanju, kot ga najlepše opredeljuje trditev v omenjenem članku (... »če seveda ne bi bilo premočnih pomislekov in če bi se bolj zavzeto lotili ne le ugotavljanja posledic spremenjenega delovnega časa ampak tudi odpravljanja težav, ki jih je sprememba prinesla ...«), bomo podobni tistim, ki slepo pristanejo na karkoli, nato pa jadikujejo in se mučijo reševati nastalo situacijo. Preudarnega človeka odlikuje prav to, da dejanja najprej temeljito premisli ter se šele nato odloči. Prva soočanja s spremembami so navadno namenjena prav presojanju pozitivnih in negativnih posledic, na tej stopnji je čas za premislek, po odločitvi je navadno prepozno spoznavati napake. Torej: ne slepo pristajanje in priseganje na nekaj, pač pa argumentirana presoja prednosti in slabosti sprememb.

Ponovno se moramo vrniti k vprašanju, ali so takšna stališča, vložena delo in nenazadnje tudi sredstva, lahko označena kot negativen pojav, ki ga je potrebno izpostaviti v slovenskem merilu. Na osnovi kakšnih informacij, s kakšnimi merili in motivi in zakaj?

(Sestavek je bil objavljen tudi v sobotni prilogi Dela 21. februarja) Bojan Erjavec in Miljana Vegnuti

Na zadnjem obisku v naši železarni si je član predsedstva SFR Jugoslavije Sergej Kraigher ogledal tudi hladno valjarno na Beli (Foto I. Kučina)

IZVOZ IN OSKRBA ZADOVOLJIVA

(Nadaljevanje s 1. strani)

Za izvoz v letošnjem letu je značilno, da so izvozni rezultati v posameznih temeljnih organizacijah zelo različni. Tako so v januarju plan izvoza izpolnile temeljne organizacije: Valjarna debele pločevine, Žičarna in Želbljarna, največji količinski izpad izvoza pa je bil v TOZD Hladna valjarna Bela, ker ni bila realizirana proizvodnja kvalitetnega asortimenta.

V februarju nam kljub povečanim naporom še ni uspelo doseči plana izvoza. Tudi v tem mesecu so bili rezultati v temeljnih organizacijah zelo različni. V TOZD Elektrode so načrtovani izvoz presegle, niso pa uspeli izpolniti planiranega razmerja med izvozom na konvertibilno in klirinško področje. Na klirinško področje so izvozili več, kot je bilo planirano. Tudi v TOZD Žičarna dobro poslujejo, saj so tako v januarju kot v februarju količinsko presegle plan izvoza.

V TOZD Valjarna debele pločevine so v februarju zaostali za načrtovanim izvozom predvsem zaradi ne-

kompletiranja pošiljk in izvoznih dovoljenj za Italijo.

V TOZD Jeklovlek imajo težave v proizvodnji in odpremi, prav tako v TOZD Profilarna. V TOZD Hladna valjarna Bela pa je še vedno problem proizvodnja nerjavnih hladno valjanih trakov in pločevine.

Po ocenah strokovnih služb v prvem četrtletju načrtovani izvoz ne bo dosežen, bo pa približno enak kot v istem obdobju lani.

V januarju in februarju je bila preskrba z energijo in polizdelki dobra, zato je proizvodnja tekla normalno, brez zastojev. V marcu bo slabša predvsem preskrba s ferolegurami, ker je uvoz zaradi deviznih omejitev omejen, težave s polizdelki pa bomo reševali s predelavami za naše kupce.

Zaradi neizpolnjevanja samoupravnega sporazuma z RMK Zenica glede dobav belega surovega železa lahko nastanejo težave v proizvodnji TOZD Jeklarna.

Iz pogovora z Božom Bartljem, članom poslovnega odbora in Ernestom Pušnikom, vodjo komercialnega oddelka, povzela

Lilijana Kos

INOVATORJI O NOVATORSTVU

ANTON PREŽELJ, izumski vodja vzdrževanja v jeseniških obratih, je električar. V Železarni je že 32 let, vedno pa je delal kot vzdrževalec. Pri prvi reorganizaciji vzdrževanja v Železarni je bil postavljen za vodjo vzdrževanja, sedaj po drugi reorganizaciji pa je izumski vodja. »Marsikdo misli, da pod vzdrževanje jeseniških obratov spadata le TOZD Elektrode in TOZD Želbljarna, toda v naše delovno območje spada tudi TOZD Transport, kisikarna, Sava, višinski bazen ...

»To je veliko področje in vse poti moramo opraviti peš. Včasih imam občutek, da nas kar malo zapostavljajo,« je dejal.

Med inovatorje se je vpisal leta 1968, ko je prijavil tehnično izboljšavo — obnovo stikalnih omar kompresorjev. Obnovil je štiri stikalne omare kompresorjev Ingersoll v predelovalnih obratih in v valjarni na Javorniku. Bili so v zelo slabem stanju, proti vsem varnostnim predpisom, za ljudi pa že življenjsko nevarni. V zastarelih stikalnih omarah je po lastni zamisli na novo uredil elektro avtomatski in preizkuševalni sistem. Pri tem je uporabljal izključno domačo opremo. S to predelavo je omogočil bolj varno pa tudi bolj nemoteno obratovanje.

Druga tehnična izboljšava, ki jo je prijavil, je rezervno napajanje kisikarne, ki jo je realiziral z dovodom nizko napetostnega kabla iz razdelilca Dorr čistilcev v kisikarno Sava. S tem je omogočil, da v primeru izpada glavnega napajanja poženejo vse nizkonapetostne naprave v kisikarni, kot so denimo črpalke za kisik. Ta čisto samoiniciativna rešitev omogoča rednejšo preskrbo Železarne s kisikom in s tem nemoteno proizvodnjo v TOZD Jeklarna, TOZD Plavž in drugje.

Svojo tretjo inovacijo je ravno tako izvedel v kisikarni. Namestil je dodatne držaje krtac pri elektro motorju 2200 HP za pogon turbo zračnega vetrila. Zmanjšal je stroške vzdrževanja, saj je bil elektro motor večkrat v okvari. Zmanjšali pa so se tudi zastoji pri proizvodnji kisika.

»Pri tej inovaciji sem imel veliko težav,« je povedal. »Vseskozi so me spraševali, zakaj to, pa zakaj drugo, pa kako da ti veš več kot tisti, ki so kisikarno postavljali in podobno. Od tistega časa s tem elektromotorjem ni bilo več težav. Sam pa sem dobil kar nekakšen strah pred prijavljanjem novih tehničnih izboljšav, tako da sem potem vedno res premislil, če sem vložil kakšen inovacijski predlog. Sicer pa se mi zdi to nekoliko razumljivo. Tiste čase nihče ni na inovacijsko dejavnost gledal tako kot danes. Inovatorstvo ni bilo tako organizirano, pa tudi tako pomembna se ta dejavnost ni zdela nikomur.

»Kisikarno so zgradili Američani in Hidromontaža iz Maribora je še pojasnil. Šele proti koncu gradnje so bili določeni tisti, ki bodo tam delali in vzdrževali. Meni so rekli, da bom tam delal po 4 ure in 4 ure tukaj v obratu. Zato sem začel sam hoditi tja v popoldanskem času, ko sem bil prost in opazoval, kako montirajo posamezne naprave. Toda tistega, kar so naredili zjutraj, nisem videl. Zato sem počasi začel zanemarjati delo in večino časa prebil v kisikarni. Nihče mi ni nič pokazal. Ne vem, ali niso hoteli ali pa tudi sami niso vedeli, še celo odganjali so me. To sem delal popolnoma samoiniciativno, nihče mi ni tja poslal, saj sem vedel, da bom imel sicer težave, ko bo prišlo do kakega zastoja. Vse naprave so narejene tako, da so varne pred eksplozijami in med obratovanjem ne smemo ničesar odpirati. Zato se je pri zastojih treba hitro znajti. Vsaj delno moraš poznati tehnološke postopke, delovanje naprav pa še toliko bolj, da lahko kar najhitreje ukrepaš.

Za delo v kisikarni ni bil nihče poslan na prakso v ZDA,« je še pojasnil. »Nekaj časa sta bila tukaj dva strokovnjaka firme, ki je kisikarno projektirala ter uvajala delavce na napravah in vzdrževalce na delo, to-

da veliko stvari smo morali ugotoviti sami. Iz drugih železarn so hodili v ZDA na prakso tudi po pol leta, na koncu pa so prišli še sem pogledat, kako imamo delo tukaj organizirano.

Čisto drugače je bilo, ko smo postavljali novo elektrodno linijo. Bili smo v tujini, v firmi, ki je linijo dobavila, toda naučili se nismo kaj prida. Videli smo, kako delujejo podobne naprave, take, kot jo imamo mi, pa ne.

V TOZD Želbljarna je Tone predelal relejne kombinacije za okovalni stroj Eramatic z domačimi releji namesto prejšnjih uvoženih. Tako je zmanjšal zastoj zaradi pogostih okvar. To je bila izvirna rešitev, s katero je povečal učinkovitost stroja in poenostavil zamenjavo posameznih relejev.

V TOZD Elektrode je prijavil tehnično izboljšavo predelava krmiljenja zračnega pospeševalca. To inovacijo je izvedel zaradi negotovega obratovanja, pa tudi zaradi zamenjave uvožene opreme z domačo. Zračni pospeševalec na dozorni in transportni napravi je bil v začetku pogosto v okvari, zato so nastajali zastoji v celotni proizvodni verigi. Tudi strokovnjaki iz firme Oerlikon niso odpravili napake. Načrt zračnega pospeševalca je Tone dobro proučil in ugotovil, da napako lahko odpravi z določeno prevezo in z zamenjavo obstoječih relejev, ki so povzročali prekinitev nastavljenega programa. Sedaj zračni pospeševalnik deluje nemoteno.

»V TOZD Elektrode je veliko uvoženih naprav. Trudimo se, da vgradimo kar največ domačih delov, čeprav zadnje čase se teh primanjkuje. Mnogokrat smo že opazili, da so domači deli celo boljši od uvoženih. Deli iz uvoza so dragi, pa tudi težko jih je dobiti, zato smo prisiljeni naprave predelovati. Nekateri iz Švice uvoženi releji stanejo tudi 500 do 800 frankov. Toda mi namesto njih uporabljamo domače, le da jih nekoliko predelamo. S tem mnogokrat znatno izboljšamo delovanje take naprave. Včasih že čisto majhna predelava prinaša velike koristi.

Zadnji inovacijski predlog je Tone vložil leta 1977: za predelavo relejne kombinacije na stroju za varjenje kolesnih dvojic v TOZD Transport. Ker je takrat nastala večja okvara na relejni kombinaciji, so bili naročeni rezervni deli iz tujine. Toda firma proizvajalka jih ni imela več na zalogi. Ker je bilo stroj treba na vsak način usposobiti za delovanje, je Tone relejno kombinacijo predelal z domačimi deli. Ta novi relejni stavek, brez katerega stroj ne more delati, po montiranju ni več povzročal težav.

»S sodelavci se dobro razumem,« je še povedal. »Med seboj sodelujemo in si pomagamo pri delu, zato tudi veliko naredimo. Naša dolžnost je, da vzdržujemo naprave, ne pa da tudi inoviramo, toda drugače ne gre. Sedaj lahko pokažem celo vrsto tehničnih izboljšav, ki smo jih izvedli po vseh jeseniških obratih. Inoviramo na vseh področjih, toda prijavljamo le nakeatere izboljšave. Včasih je dovolj malenkostna predelava, pa se to pri delovanju take naprave že zelo pozna.

Pravi tudi, da so pri inoviranju pogosto v dvomih. Ne vedo, za katero tehnično izboljšavo naj vložijo inovacijski predlog in za katero ne, saj lahko hitro vse skupaj izpade, kot da jim gre le za denar.

»Marsikdo se o svoji inovaciji lahko razpiše na dolgo in široko, čeprav mogoče vse skupaj ni veliko vredno. Pri nas pa so nekatere stvari na pogled tako enostavne, da jih je težko opisati, kljub temu pa zmanjšujejo zastoj in povečujejo proizvodnjo.

V zadnjem času sta s sodelavcem izdelala tehnično izboljšavo, ki se ji ma zdi zadosti pomembna, da zanjo vložita inovacijski predlog. Vendar se za to še nista povsem odločila, saj je takšno stvar težko opisati. Povedal je tudi, da se mu zdi rok za vložitev inovacijskega predloga včasih prekratek. »Leto dni ni vedno dovolj, da ugotoviš, če tehnična izboljšava, ki si jo izvedel, res deluje tako, kot je treba.

DOPISUJTE

V ŽELEZARJA

KONČNO PREMIJE TUDI V TOZD ŽIČARNA

(Nadaljevanje s 1. strani)

Tako je celoten sistem premij za večjo produktivnost zgrajen na planirani proizvodnji, ki ne more biti nižja od dosežene v preteklem letu. Prav ta omejitve in s selektivno udeležbo v premiji priznana prednost proizvodnim delavcem je vzrok za nepričljivi izid na referendumu. To pa ni niti presenetljivo, saj so se vsi dosednji referendumi v zvezi z nagradjevanjem končali s tesnim izidom.

O ČEM SMO ODLOČALI NA TEM REFERENDUMU?

1. Sprejeli smo pravilnik o izračunu premij za povečano produktivnost, in sicer samo načela, medtem ko smo konkretna merila in odnose v skladu s pravilnikom sprejeli na seji delavskega sveta 25. februarja.

2. Sprejeli smo spremembo člena 26 a, ki določa stimulacijo za doseženo prodajno ceno v primerjavi s planirano, s čimer želimo dati poudarka kvalitetnejšemu proizvodnemu asortimentu.

3. Sprejeli smo dodatne člene 26 b do d, ki določajo stimulacijo za izpolnjevanje izvoznih obveznosti, s čimer želimo spodbuditi prizadevanja za čimvečji izvoz, čeprav ta oblika stimuliranja nima vedno osnove v dohodku.

4. Sprejeli smo spremembe členov 39 in 42, s katerimi se delno spreminja dosednji način ocenjevanja delovne uspešnosti za delavce v individualni normi in povečali razpon v ocenah od dosedanjih 10 na 17 %.

KAJ PRIČAKUJEMO OD SPREJE- TIH SPREMEMB?

1. S pravilnikom o izračunu premij za povečano produktivnost bomo uredili izplačevanje premij za nadplanirano proizvodnjo tistim delavcem oziroma skupinam, ki po rezultatih dela to dejansko zaslužijo. Pri tem smo priznali maksimalno dosego premije le čistim proizvodnim delavcem, pri katerih se rezultat dela izkazuje v izdelani žici I. a kvalitete. Organizatorji dela, obratna režija in administracija so premirani v odvisnosti od doseženih premij proizvodnih delavcev. Plan proizvodnje po strojih in linijah je postavljen na osnovi dosežkov iz preteklega leta oziroma na osnovi normalnega doseganja norme.

S tem želimo doseči boljše proizvodne rezultate v celoti, bolj nagraditi dobre in prizadevne delavce in dati večjo vrednost proizvodnemu delu. Žal pri tem nismo uspeli enakovredno nagraditi tudi ustvarjalnega dela, katerega vse preveč zapostavljamo in ga enačimo s čistim administrativnim delom.

Obstaja nevarnost večjih okvar na strojih zaradi izčrpanja strojnih zmogljivosti do konca, namesto da bi se napake odkrivala in odstranjevala še pred nastopom okvare. Možno je, da bo prihajalo do napetosti v primeru pomanjkanja vložka, potrošnega materiala ali rezervnih delov, ker ne bo mogoče organizirati normalnega dela, s katerim se edinole zagotovi pravico do premije. Kljub temu pa pričakujemo več pozitivnih učinkov, s katerimi naj bi upravičili povečana sredstva za osebno porabo.

2. Stimulacijo za doseženo prodajno ceno smo vključili v pravilnik že v letu 1979, tako da je bil učinek linearen in enak v pozitivno in negativno smer. Pri nedoseganju planirane prodajne cene je bil pogost vzrok nedobava ustreznega vložka brez krivde delavcev TOZD Žičarna. Zato je s spremembo določeno, da en odstotek višja prodajna cena pomeni 1 % stimulacije in vsake tri odstotke nižja prodajna cena pomeni 1 % penala. S tem se stimulira interes cele TOZD za doseganje čim boljšega proizvodnega asortimenta ki se izraža skozi višjo prodajno ceno.

3. Izpolnjevanje izvoznih obveznosti pomeni za TOZD dodatno obremenitev, ki ima svoje posledice v nižji produktivnosti zaradi večje pozornosti pri doseganju kvalitete samega izdelka in več vloženega dela pri adjustiranju, embalaranju ter signiranju. Čeprav se izvoz zaradi nižje doseženih izvoznih cen od domačih dohodkovno vedno ne izplača in ne pokriva večkrat niti osnovnih osebnih dohodkov, se s stimulacijo spodbuja večja angažiranost pri realizaciji izvoznih naročil.

4. Ocenjevanje delovne uspešnosti smo v preteklem obdobju »racionalizirali«. Tako za večino delavcev sploh ni bilo treba iskati ocene, saj je bil sklep delovnih skupin, da so vsi ocenjeni s povprečno oceno 13 %. V tem trenutku je bilo nesmiselno govoriti o ocenjevanju delovne uspešnosti, ker delovni rezultati kažejo, da so razlike med posamezniki le precejšnje. Z novim načinom ocenjevanja delovne uspešnosti, ko je

najnižja ocena 7 %, najvišja pa 24 % in ko se poleg merila iniciativnosti in gospodarnosti uporablja še delež povečanega učinka nad dogovorjeno mejo, bo povečan interes za boljše doseganje delovnih rezultatov, za boljše kvaliteto izdelkov in boljši odnos do strojev in naprav.

ZAKAJ SMO SE ODLOČALI NA REFERENDUMU?

Vsak samoupravni dokument vsebuje določilo o tem, na kakšen način se sprejemajo spremembe in dopolnitve in tako je tudi v pravilniku o osnovah in merilih za delitev osebnega dohodka in skladov skupne porabe določeno, da če se s spremembo menjajo odnosi in delitvi, se te sprejemajo po istem postopku kot sam pravilnik, ki pa je bil sprejet na referendumu. Vnešene spremembe pomenijo menjanje odnosov in delitvi ne samo znotraj TOZD, temveč celo znotraj delovne organizacije. Zato pri tem ni bila izražena volja posameznika ali skupine, kot je to napačno interpretiral Janko Fon v enem izmed člankov v Železarnju, ko je pisal o problemu premij in samoupravnih odnosov znotraj Železarne.

Žal ni samo on tisti, ki ne prebere samoupravnih aktov do zadnjega člena, kjer je navadno napisano določilo o načinu sprejemanja sprememb in dopolnitev. O tem pričajo dogodki v preteklem letu, ko smo v splošni zagnanosti za uvajanjem premijskih pravilnikov in raznih stimulacij le-te sprejemali na vseh samoupravnih organih, pa tudi brez razprave v delovnih skupinah. Kaj je in kaj ni prav, bi morali presoditi odgovorni samoupravni organi in posamezniki in ne čakati na zunanje arbitre. Vsekakor je skrajni čas, da začnemo delitev dohodka in osebnih dohodkov reševati na način, kot je bil samoupravno dogovorjen in dolga leta enotno urejen za celotno Železarno.

J. Komel

Voznica viličarja v TOZD Elektrode (Foto S. Kokalj)

KLJUB TEŽAVAM DOBRI REZULTATI

V torek, 22. februarja, so se predsedniki osnovnih organizacij sindikata, člani konference osnovnih organizacij sindikata in člani koordinacijskega sveta ZSMS Železarne pogovarjali o gospodarjenju v letu 1982 in usmeritvah za delo v letošnjem letu. Seje so se udeležili tudi predstavniki občinskega in republiškega sveta zveze sindikatov.

O proizvodni problematiki v letu 1982 je spregovoril Boris Bregant, predsednik poslovnega odbora Železarne. Podrobno je razložil težave pri preskrbi s surovinami, polizdelki in energijo ter navedel vzroke, ki so privedli do težav v proizvodnji.

Količinsko je proizvodnja enaka kot v letu 1981, plan pa je realiziran 95 odstotno. V skupni proizvodnji so v TOZD Plavž za šest odstotkov presegli plan proizvodnje zaradi dobrega dela izvajalcev remonta plavža in plavžarjev samih. Tudi SM Jeklarna je plan proizvodnje preseгла, v elektrojeklarni pa plana niso dosegli, zato tudi temeljna organizacija Jeklarna ni izpolnila plana proizvodnje. Kljub temu so naredili za šest odstotkov več jekla kot v letu 1981. Ta porast proizvodnje je pomemben predvsem zato, ker je Železarna ena izmed redkih izdelovalcev jekla, ki ob istih napravah (brez investicij v posodabljanje) naredijo več. Tudi TOZD Livarna je poslovala dobro, saj so za štiri odstotke presegli plan proizvodnje.

V lanskem letu je bilo v Železarni zaposlenih manj delavcev kot leto poprej, produktivnost pa je ostala na enakem nivoju kot leta 1981. Zaskrbljujoča je le produktivnost v TOZD Vratni podboji, saj je bila v primerjavi z letom 1981 produktivnost le 80 odstotna. Zato bo potrebno ali spremeniti proizvodni program ali pa za zaposlene vključiti v druge temeljne organizacije.

Osební dohodek je v primerjavi z letom 1981 narasel za indeksom 128 in je povprečni mesečni neto osebni dohodek na zaposlenega 15.150 dinarjev. Osební dohodek so preteklo leto izplačevali v mejah družbenega dogovora in rezultatov poslovanja.

Presežen je bil načrtovani izvoz na konvertibilno področje, klirinški izvoz pa ni bil dosežen v celoti. Skupni izvoz je dosegel vrednost 40,2 milijarde dolarjev in je rasel za osem odstotkov hitreje kot v letu 1981. Uvoz je bil za 22 odstotkov večji kot leta 1981, pokrivanje uvoza z izvozom pa je bilo 66-odstotno.

V lanskem letu je bilo za 1,3 odstotka manj zaposlenih kot v letu 1981. Tudi v prihodnje se pričakuje

zmanjševanje zaposlovanja. Odstotnost zaradi bolezni je bila manjša, pa tudi neopravičenih izostankov z dela je bilo manj.

Za investicije je bilo porabljenih 650 milijonov dinarjev, predvsem v TOZD Jeklarna in TOZD Valjarna debele pločevine. Investiciji sta bili namenjeni za posebni program proizvodnje in sta potekali razmeroma normalno. Ustvarili smo za milijardo 700 milijonov dinarjev amortizacije, ki jo Železarna hrani za gradnjo nove elektrojeklarnice.

Jelka Vidali, članica poslovnega odbora Železarne, je podrobneje pojasnila finančno poslovanje Železarne v preteklem letu. Omenila je, da je bil ustvarjen rezervni sklad, sklad skupne porabe in poslovni sklad. Izguba, ki je nastala v preteklem letu bo v celoti pokrita iz rezerv, ki smo jih ustvarili v preteklih letih. Izguba je praktično polovična, saj so temeljne organizacije, ki so poslovale brez izgube, v preteklem letu ustvarile za 600 milijonov din rezervnih skladov.

V nadaljevanju je Boris Bregant podal osnovne usmeritve za boljše delo v letošnjem letu.

Tako bo treba zadrževati materialne stroške povsod tam, kjer na to lahko vplivamo. Povečati bo treba tehnološko disciplino predvsem tako, da bomo delali tisto, kar bo v danih pogojih najbolj donosno. Izpolniti bo treba obveze do kupcev, ker bomo drugače izgubili zaupanje in sami sebi zaprli pot. Bolj moramo izkoristiti tisto, kar imamo, pa naj bodo to naprave, material, surovine ali polizdelki. Treba je poiskati pravo razmerje med lastnim in skupnim izvozom in v zvezi s tem pospeševati združevanje.

Poseben poudarek moramo dati izpolnjevanju planskih obvez in ustvarjanju možnosti za nadaljnji razvoj. Zmanjšati moramo zaostanek na deviznem področju in izterjati neplačane obveznosti kupcev našega jekla, predvsem pa se moramo bolj prilagajati spremenljivim pogojem dela. Zato je potrebna večja elastičnost organizacije dela in proizvodnje.

Lilijana Kos

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 7. DO 13. MARCA

7. marca, MARTIN ŠKETA, vodja SEO, Bled, Alpska štev. 1, štev. tel. 77-130;

8. marca, LADO ŠKETA, vodja TOZD PLAVŽ, Bled, Alpska 1, štev. tel. 77-136;

9. marca, JANEZ TUŠAR, vodja kadrovskega sektorja, Blejska Dobrava 16 B, štev. tel. 83-082;

10. marca, FRANC VIČAR, vodja investicijskega razvoja, Žirovnica, Rodne 51;

11. marca, EMIL AŽMAN, vodja sektorja novogradenj, Jesenice, Titova 3, štev. tel. 82-262;

12. marca, BOŽO BARTELIJ, podpredsednik poslovnega odbora, Jesenice, Titova 3 A, štev. tel. 81-453;

13. marca, JANEZ BIČEK, vodja TOZD Jeklarna, Jesenice, Udarna štev. 9, štev. tel. 83-193.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. ure do 7. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 7. ure do 7. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja zapažanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 7. 3.	AVGUST NOVŠAK	MITJA KERSNIK
TOREK – 8. 3.	DUŠAN BAK	PRIMOŽ ŽVAB
SREDA – 9. 3.	ANTON SITAR	KLAVDIJ MLEKUŽ
ČETRTEK – 10. 3.	JANEZ VEHAR	ANTON BURJA, st.
PETEK – 11. 3.	ALOJZ VARL	MARJAN ERMAN
SOBOTA – 12. 3.	MARJAN PINTAR	ZDENKO CUND
NEDELJA – 13. 3.	IVAN SLAMNIK	IVO LEBAN

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 7. do 12. marca bodo delale naslednje obratne ambulante:

DOPOLDNE: I. obratna ambulanta – dr. Nada Jensterle in IV. obratna ambulanta – dr. Marija Može-Kovačič.

DISPANZER ZA BORCE: dr. Marija Može-Kovačič.

POPOLDNE: II. obratna ambulanta – dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta – dr. Želimir Cesarec.

V soboto, 12. marca, samo dopoldne: II. obratna ambulanta – dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta – dr. Želimir Cesarec.

ZOBNE AMBULANTE

DOPOLDNE: I. zobna ambulanta – v. d. Viktor Stražisar in II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej.

Za borce vsak dan od 11. do 12. ure – dr. Alojz Smolej.

POPOLDNE: III. zobna ambulanta – dr. Bela Gazafi.

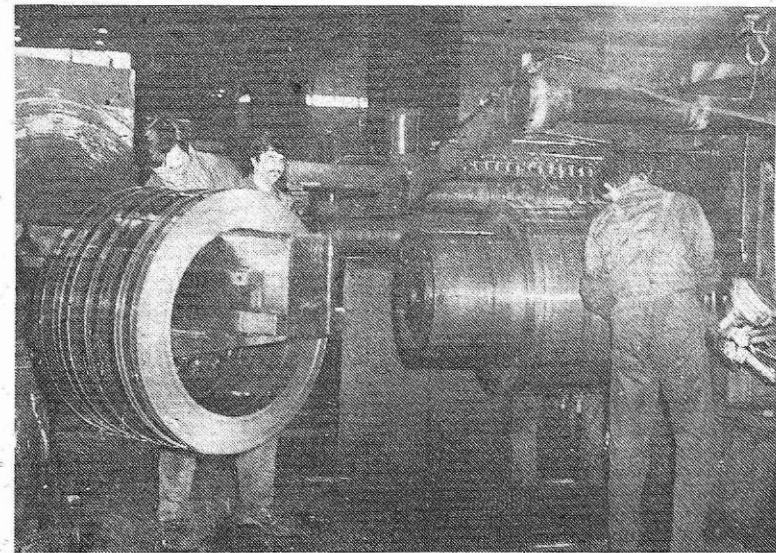
V soboto, 12. marca, samo dopoldne: III. zobna ambulanta – dr. Bela Gazafi.

DODATNO DELO ZA SOLIDARNOST

Vsako leto za odpravljanje posledic naravnih nesreč (po zakonu o oblikovanju sredstev solidarnosti) organiziramo dodatno delo preko 42-urnega delovnega tedna.

V letošnjem letu bo to delo organizirano v mesecu juniju, in sicer se bo delalo tako kakor v preteklem letu le v neposredni proizvodnji. Vsi ostali pa bodo za ta dan dali dopust na prosto soboto. Dopust na prosto soboto morajo dati tudi tisti, ki bodo ta dan odsotni (bolezenska odsotnost do in nad 30 dni ter ostala odsotnost).

Delavci izven neposredne proizvodnje morajo zato prihraniti v ta namen en dan dopusta na prosto soboto.

Izdelava trakov za povezovanje pločevine (Foto S. Kokalj)

VABILO NA PREDAVANJE

Zveza inženirjev in tehnikov občine Jesenice vabi na predavanje

ARHEOLOŠKE RAZISKAVE AJDNE IN KULTURNO MATERIALNA VPRAŠANJA NASELITVE GORENJSKE V ZGODNJEM SREDNJEM VEKU

Predavatelj: dipl. arheolog Andrej Valič – Gorenjski muzej Kranj. Predavanje bo v sredo, 9. marca, ob 18. uri v spodnjih prostorih restavracije Kazina na Jesenicah.

Na začetku 20. stoletja so na Gorenjskem prvič pričeli odkrivati grobove in njihovo kulturo iz časa preseljevanja ljudstev: Alemanov, Gotov in Langobardov in za njimi Slovanov. To je čas po propadu rimskega imperija (po 5. stoletju n. št.). Kulturno-materialne grobe ostaline s pokopališč Bleda, Bohinja, Žirovnice in Kranja sodijo med najbolj pomembna tovrstna najdišča na slovenskem ozemlju.

Kaj pa naselbinska in stanovanjska kultura tistega časa? Kaj se je dogajalo v tistem času z ljudmi, ki so preživeli spremembo preseljevanja? Kako se to odraža v spremembi kulture v gorenjskem prostoru? Ali nam arheološke raziskave na najdišču na Ajdni dajejo odgovore k rešitvi vprašanj naseljevanja Slovanov v novo okolje in vpliv preostalih prebivalcev na njihovo materialno kulturo po naselitvi? Ta vprašanja in odgovore bo analiziral na osnovi arheoloških raziskovanj na najdišču Ajdna predavatelj Andrej Valič v sredo na predavanju.

Predavanje bo zanimivo za vse občane. Vabljeni!

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Jeklovlek

21. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V petek, 25. februarja, je bila v TOZD Jeklovlek 21. redna seja delavskega sveta, ki jo je vodil predsednik Janez Židan. Pri pregledu sklepov zadnje seje so ugotovili, da so izvršeni, razen nekaterih, ki jih še rešujejo. Na znanje so vzeli odgovor in stališče komisije glede na sklep 18. seje.

Obpravnavali so sklepe odbora za delovna razmerja in odbora za gospodarstvo in jih potrdili.

Delegatom sta poslovno poročilo in zaključni račun TOZD Jeklovlek in Železarne posredovala vodja TOZD in računovodja.

V razpravi so ugotovili, da je TOZD Jeklovlek dosegla plan proizvodnje in prodaje, ni pa dosegla ustreznega deleža dohodka v skupnem prihodku. Delavski svet je menil, da sedanji dohodkovni sistem ne poudarja odvisnost ustvarjenega dohodka od dobrega gospodarjenja in poslovne uspešnosti.

V dohodkovnih odnosih so TOZD materialne proizvodnje v težjem ekonomskem položaju glede na rizičnost, ki je vpletena v stroškovne odnose med TOZD storitvenih dejavnosti in delovnih skupnosti skupnih služb. Ta element zaradi nizkih učinkov in subjektivnih meril slabi akumulativno sposobnost izdelkov TOZD in spodbuja pritisk na povečanje prodajnih cen.

Delavski svet je poslovno poročilo in zaključni račun potrdil s pripombami in dopolnitvami odbora za gospodarstvo.

Na seji so obravnavali plan celotnega prihodka in njegove razporeditve za leto 1983 in ugotovili, da delež dohodka ni ustrezen vrednoten glede na akumulativno sposobnost izdelkov in poslovno uspešnost temeljne organizacije. Ugotovili so tudi, da je delež planiranih sredstev za delovne skupnosti visoka postavka dohodka, ki negativno vpliva na čisti dohodek in njegovo delitev.

Soglašali so s sklepi odbora za gospodarstvo v zvezi s povečanjem stroškov za delovne skupnosti, za katere se proračunsko zagotavlja dohodek, ne glede na njihova prizadevanja in ekonomske učinke.

V zvezi s tem so poudarili pobudo družbenega pravobranilca samoupravljanja in odbora za gospodarstvo, ki je sklenil, da je treba uveljaviti dohodkovne odnose na osnovi zakona o družbenem delu in dopolniti samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med TOZD in delovnimi skupnostmi.

Delavski svet je potrdil spremembo samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev rezerv v sklad

skupnih rezerv gospodarstva Slovenije. V 8. členu se za prvim odstavkom doda nov odstavek v naslednjem besedilu: »Ne glede na določbo prvega odstavka o stopnji za združevanje sredstev rezerv v sklad skupnih rezerv gospodarstva Slovenije se v letih 1983, 1984, 1985 združujejo sredstva rezerv po stopnji 5 %.«

Sprejeli so ugotovitveni sklep, da so bili pravilniki o varstvu pri delu, o delovnih razmerjih in o disciplinski in odškodninski odgovornosti obravnavani na zborih delavcev samoupravnih delovnih skupin, ki nanje niso imeli bistvenih pripomb.

Zaključni račun TOZD Jeklovlek za leto 1982 so obravnavale vse sa-

moupravne delovne skupine in ga potrdile, medtem ko poročila SIS družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje, samoupravnega sporazuma o ustanovitvi občinske energetske skupnosti, samoupravnega sporazuma o ustanovitvi komunalne skupnosti za območje občine Jesenice niso obravnavale tri samoupravne delovne skupine, ki morajo to storiti in do 5. marca poslati zapisnike na CPSI.

Izvolili so Bogomirja Rozmana za delegata v občinsko energetske skupnosti za mandatno obdobje štirih let.

Delavski svet je naknadno potrdil pravilnik o popisu (inventuri) sredstev in njihovih virov, ki je bil obravnavan na zborih delavcev v mesecu decembru.

T. E.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

17. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V TOZD Jeklovlek je bila 24. februarja 17. redna seja odbora za gospodarstvo, ki jo je vodil predsednik Stane Horvat. Pri pregledu sklepov 16. seje so ugotovili, da so izvršeni, ali jih še rešujejo.

Odbor je vzel na znanje mnenje računovodstva o predlogu tehnične izboljšave š. 2668, avtorjev Zlata Lipovščka in Vlada Repeta. Odbor je menil, predlog in izračun tehnične izboljšave potrdil.

Poslovno poročilo TOZD Jeklovlek in Železarne za leto 1982 je odboru razložil vodja TOZD. Ugotovili so, da so poslovno leto 1982 zaključili nad pričakovanji, ob upoštevanju zaostrenega gospodarskega položaja. Na osnovi stabilizacijskih ukrepov so dosegli visoko rast produktivnosti, nižje stroške od planiranih, bolj izpleten in višji akumulativno sposobnost izdelkov.

Planiranega izvoza v količini 2.500 ton niso dosegli zaradi pomanjkanja ustreznih naročil in slabše kvalitete polizdelka. Na gibanje proizvodnje sta negativno vplivala tudi preskrba in slabša kvaliteta polizdelkov.

V TOZD so znižali odsotnost z dela, zlasti bolezensko, ob zmanjšanem številu zaposlenih delavcev v primerjavi z letom 1981. Zaradi poškodb pri delu je bilo izgubljenih manj dni na poškodbo.

Sprejeli so sklep, da je v prihodnje

treba nameniti večjo pozornost kakovosti dela in krepitvi dohodkovnih odnosov, varčevanju in smotrni porabi reprovromateriala in energije, zlasti pa boljše, racionalnejše izkoriščanju kapacitete in delovnega časa.

Odbor za gospodarstvo je sprejel naslednje ugotovitve in pripombe:

— TOZD Jeklovlek je dosegla plan skupne proizvodnje in prodaje, ni pa dobila ustreznega deleža dohodka iz skupnega prihodka, kar kaže na neurejene dohodkovne odnose.

— TOZD je dosegla planirano vrednost prodaje in visoko pozitivno razliko oz. akumulacijo med plansko lastno ceno in prodajno ceno glede na nižje stroške od planiranih.

— Analiza stroškov in večjih odstopanj glede na plan kaže visoke cene pri nekaterih storitvah, kot je npr. izdelava načrtov (Tehnični biro Jesenice).

— Ugotavlja se nepravilno kontiranje stroškov glede na neizkoriščene sredstva AZ in plačilo računa, ki terja pisno pojasnilo.

— Visoka odstopanja glede na plan so predvsem pri materialu za vzdrževanje kot posledica slabega gospodarjenja.

— Izkoriščanje koledarskega časa kaže, da smo dosegli nekoliko boljše izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti glede na ukinitve tretje izmene v brusilnici kalinskih peči.

— Reklamacije so v porastu zaradi slabše kvalitete vložka in deleža lastnih napak; povečala se je rizičnost v breme TOZD, kar narekuje reševanje reklamacij v breme TOZD povzročiteljice.

— Zelo nizka je bila realizacija sredstev AZ in IV ter drobnih investicij zlasti glede obnavljanja starih kapacitet, da bi izboljšali delovne pogoje (ogrevanje) in sledili sodobni tehnologiji dela.

— Prihodek in njegova delitev za leto 1983 ni narejena po dohodkovnem načelu.

— Povečala so se sredstva za delovne skupnosti, ki zagotavljajo dohodek ne glede na prizadevanje in ekonomske učinke njihovega dela. Potrebno je uveljaviti dohodkovne odnose na osnovi zakona o svobodni menjavi dela.

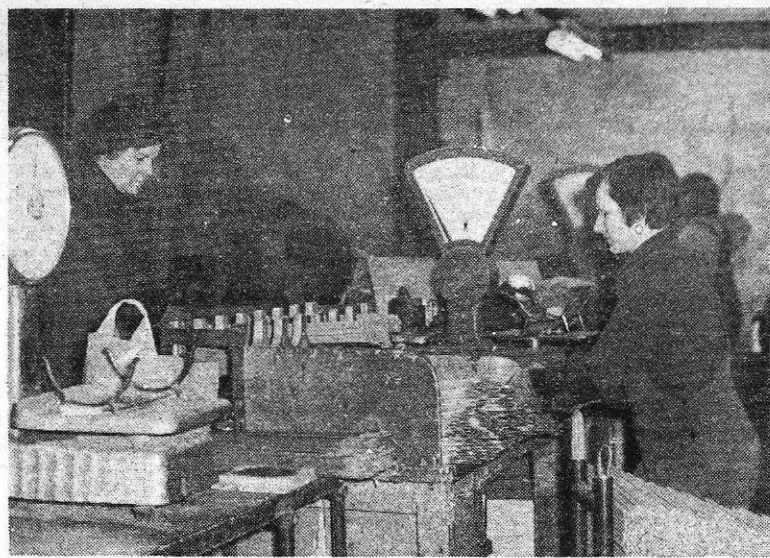
Odbor je predlagal spremembo participacije skladiščniku s sedanjih 30 % na 50 % glede na enotno participacijo v Železarni in predlagal, da se dopolni pravilnik v naslednjem besedilu:

— delež premije se ustrezno zniža ali ukine vsakemu kršilcu, ki ne izpolnjuje obveznosti po pravilniku o varstvu pri delu.

Pregledali so ure za manjkajoče in nadure za meseca december 1982 in januar 1983 in ugotovili, da se gibljejo v mejah družbenega plana.

Odbor je obravnaval še plan proizvodnje za mesec februar, ki znaša skupno 1.960 ton, od tega je vlečene gjekla 1.650 ton, brušenega 160 ton in valjano poboljšane 150 ton. Za mesec marec plan proizvodnje znaša skupno 2.050 ton, od tega je vlečene gjekla 1.680 ton, brušenega 160 ton in valjano poboljšane 210 ton.

T. E.

Sodelavki pri tehtanju elektrod (Foto S. Kokalj)

TOZD Valjarna bluming štekel

23. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V četrtek, 24. februarja, je bila 23. redna seja odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Valjarna bluming-štekel, ki jo je sklical in vodil predsednik odbora Marjan Kristan. Obravnavali so šest točk dnevnega reda.

Po pregledu sklepov zadnje seje, ki ga je članom odbora posredoval vodja TOZD, so ugotovili, da so sklepi skoraj v celoti realizirani. V zvezi s sklepom 2. 8. z 20. redne seje, ki se nanaša na pregled vzrokov za izmedek, je tehnolog bluminga poudaril, da se pripravlja nov šifrant. Poročilo o nenamenskih slabih natančnih prikazuje izmedek kolobarjev po vrstah napak. Sprejeli so sklep, da se mora to natančno prikazovati tudi v tedenskih zapisnikih z OPP, da bodo tudi ostali informirani o tem. Poudarili so, da je potrebno natančno voditi evidenco o napakah (premalogre, ne gre pod haubo) in ukrepati. Na naslednji seji je treba o tem poročati. Sklep o nadumem delu bodo preverjali vsak mesec posebej.

Pri pregledu delovnih rezultatov za mesec januar so ugotovili, da je bila gotova proizvodnja dosežena 93 % glede na družbeni in operativni plan. V januarju so bili doseženi nekoliko slabši rezultati zaradi pomanjkanja jekla oz. polizdelka za posamezne naprave. Velik vpliv na proizvodnjo in zastoje je imelo tudi pomanjkanje delavcev v posameznih fazah proizvodnje.

Ugotovili so, da je bil izpleten na šteklju 2,0 % nad planiranim, na blumingu pa 0,5 % pod planiranim, kar pa je še vedno zadovoljivo.

Predlagali so, da bi odbor za gospodarstvo v prihodnje moral obravnavati problematiko za tekoči mesec in ne samo za mesec nazaj. Vodja proizvodnje adjustaže štekel je zahteval, da se pošlje odboru za gospodarstvo TOZD Hladna valjarna dopis z opozorilom o odvisnosti doseganja plana TOZD od njihovega dela, ki zavira izvrševanje postavljenih ciljev. Glede žarjenja so poudarili, je tudi potrebno vpeljati bolj natančno evidenco o tem, kolikokrat se material žari.

Člani odbora so obravnavali poslovno poročilo za leto 1982, oziroma dosežen prihodek, dohodek in čisti dohodek ter njegovo razporeditev v TOZD in Železarni. Ugotovili so, da znaša izguba v TOZD 20.285.000 din, Železarna v celoti pa izkazuje 113.128.000 din izgube.

Potrdili so operativni plan za marec 1983, ki je enak družbenemu planu in znaša 32.330 ton.

Na seji so obravnavali analizo parametrov gibljivega dela osebnega dohodka in premijski sistem za stimulacijo višje proizvodnje. Člani odbora so postavili vprašanje, zakaj je ta sistem v Železarni oziroma posameznih TOZD različen in zakaj so enaka ali podobna dela oz. opravila različno stimulirana v premijah. Zadolžili so vodjo TOZD, da zadevo prouči in ugotovi nastala neskladja in da vztraja na tem, da se to poenoti v celotni delovni organizaciji.

Obravnavali so inovacijski predlog št. 2534, katerega je odbor ocenil kot koristen predlog in ga nagradili z enkratno nagrado 15.000 din, ki si jo avtorji delijo v razmerju 40 % : 40 % : 20 %.

Člani odbora so bili seznanjeni tudi o rešenih in nerešenih tožbah v zvezi z inovacijami na sodišču združenega dela v Kranju.

Na seji je bil predlagan otežkočen dodatek v lužilnici adjustaže štekel oziroma za delo pri kislinah banjah. Zadolžili so vodjo TOZD, da z odgovorno službo v Železarni ugotovi skladnost tega predloga s samoupravnimi akti, ki naj se po možnosti realizira že s 1. februarjem.

Obravnavali so še prošnjo TVD Partizan Zirovnica, v kateri navajajo, da nameravajo v letu 1983 urediti zunanje igrišče ob domu in zato prosijo za pomoč v materialu. Odbor je odobril šest plošč odbrane pločevine iz G+N. M. V.

22. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V petek, 25. februarja, je bila 22. redna seja odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Valjarna bluming-štekel, ki jo je skicala in vodila predsednica odbora Olga Pervanja. Obravnavali so tri točke dnevnega reda.

Po pregledu sklepov predhodne seje, ki ga je članom odbora posredoval vodja TOZD, so ugotovili, da so sklepi realizirani.

Člani odbora so obravnavali kadrovske problematiko oziroma gibanje zaposlenih v januarju. Iz pregleda je bilo razvidno, da TOZD do plana 390 manjka devet delavcev. Pri pregledu skupne odsotnosti so ugotovili, da je bila skupna odsotnost 18,20 % in je za 2,67 % nad povprečjem Železarne. Sprejeli so sklep, da je potrebno dosledneje upoštevati delovno disciplino oz. proti kršiteljem strožje in dosledno ukrepati.

Obravnavali so tudi interne spremembe ter razporeditev novoprijetih delavcev. S prerazporeditvijo oz. napredovanjem programerja adjustaže štekel na delo oz. naloge referent OPP bluming je bil na izpraznjena dela oz. naloge predlagan programer bluminga. Tako se delo oz. naloge združujejo in ukinejo dela oz. naloge programer bluminga. Soglasno so sprejeli sklep, da se ta prerazporeditev izvede s 1. marcem, kar je tudi v skladu s politiko omejevanja oz. zmanjševanja zaposlovanja v administraciji.

Tej prerazporeditvi je ugovarjal kadrovik valjam s pripombo, da prerazporedjena delavka ne izpolnjuje predpisanih pogojev za opravljanje teh del in nalog. Člani odbora so

sprejeli tudi sklep, da se s to prerazporeditvijo delo organizira tako, da ne bo prekomernega pisanja nadur in da se delo v času dopustov uskladi z nadomeščanjem obstoječega kadra.

Člani odbora so obravnavali še prošnjo za prestop v TOZD Valjarna bluming-štekel in jo ugodno rešili. Prav tako so ugodno rešili prošnjo za sprejem in za tri dni neplačanega dopusta, kakor tudi prošnjo Košarkarskega kluba Jesenice za en dan izredno plačanega dopusta.

Kadrovik valjam je opozoril na izplačilo dodatka za deficitarnost delovnih nalog in opravil. Člani odbora so to korekcijo obravnavali in jo predložili DS TOZD v potrditev, o čemer mora pisno obvestiti kadrovski sektor. Z novim predlogom se ukine izplačevanje dodatkov, opredeljenih za prejšnje leto.

Člani odbora so obravnavali tudi družbeni dogovor o izvajanju kadrovske politike in ugotovili, da se dogovor izvaja na vseh področjih in da je delo zadovoljivo.

Sprejeli so sklep, da vodja oddelka bluming-štekel do prihodnje seje pripravi predlog za prerazporeditve v tem oddelku, in sicer na izpraznjena dela prvi dispečer ter potrditi potrebo po delavcih, in sicer za šest prekladalcev polizdelka.

V razpravi so sodelovali vsi člani odbora. S. K.

17. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V četrtek, 17. februarja, je bila v TOZD Jeklovlek 17. redna seja odbora za delovna razmerja, ki jo je vodil predsednik Anton Noč. Pri pregledu sklepov zadnje seje so ugotovili, da so izvršeni, razen sklepa 1.2, ki je v reševanju.

Obravnavali so kadrovske problematiko v letu 1982, ki jo je posredoval kadrovik Oto Pestotnik. Ugotovili so, da je bil poprečni stalež zaposlenih nižji za sedem delavcev v primerjavi s predhodnim letom. V letu 1982 sta dva delavca več kot leto prej sklenila delovno razmerje. Občutno je poraslo število prekinitev delovnega razmerja. Največ prekinitev je bilo zaradi odhoda delavcev v JLA in rednih odpovedi delovnega razmerja.

Skupna odsotnost z dela je bila za 3,19 % nižja kot leta 1981, vendar še vedno za 2,09 % višja od povprečne odsotnosti v Železarni. Bolezenska odsotnost do 30 dni in nad 30 dni se je znižala za 1,36 % oz. 2,16 %. Zadojliv je podatek, da so se neopravičeni izostanki z dela zmanjšali za polovico. Povečala se je odsotnost zaradi rednih letnih dopustov za 0,55 % in izredno plačanih za 0,20 %. Vse ostale vrste odsotnosti so se gibale na nivoju predhodnega leta.

Odbor je vzel na znanje tudi odsotnost za meseca december 1982 in januar 1983 ter ugotovil, da se odsotnost giblje pod povprečjem Železarne.

Potrdili so sprejem sodelavke za določen čas in treh učencev usmerjenega izobraževanja ter štiri prekinitve delovnega razmerja in prestop sodelavke v delovno skupnost.

Gospodar TOZD je predlagal zaposlitev delavca na delo in naloge ključavničar — orodjar glede na slabo vzdrževanje. Odbor je sklenil, da se v glasilo Železar objavi prosta dela in naloge drugi ključavničar — orodjar, 1769, D-3, 8. kat., 1 oseba, s pogoji — poklicna šola in tri leta delovnih izkušenj.

Odbor je obravnaval prošnjo sodelavke za premostitev in ugotovil, da trenutno ni prostega dela po normativu, hkrati pa poteka reorganizacija brusilnice zaradi preselitve na Belo. Predlagali so, da se prošnja do nadaljnjega vodi v evidenci. Zavrnili so predlog SDS brusilnica o razporeditvi sodelavca, ker so ugotovili, da še nima potrebnega staža in osnovnega tečaja za hladno predelavo. Soglašali so s predlogom SDS adjustaže o premostitvi dveh sodelavcev in sodelavke.

Odbor je bil seznanjen, da sta bila v skladu s sprejetim programom izobraževanja v tečaj za varilce za plamensko rezanje prijavljena dva sodelavca, v tečaj hladne predelave, ki se je pričel 22. februarja, pa 17 sodelavcev.

Sodelavcu so odobrili tri dni izredno plačanega dopusta za sodelovanje v pripravah 28. mednarodnega FIS tekmovanja v smučarskih tehnik in en dan izredno plačanega dopusta sodelavcu — članu alpinističnega odseka, za pohod na Stol.

Odbor je negativno rešil prošnjo za izredno neplačan dopust sodelavcem. E. T.

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

ZA PRIJETNEJŠE ŽIVLJENJE V SAMSKIH DOMOVH

V četrtek, 24. februarja, so se člani koordinacijskega sveta ZSMS Železarne s predstavniki samskih domov pogovarjali o možnostih organiziranja izkoriščanja prostega časa in o načinih reševanja njihovih problemov.

Športna komisija, ki deluje pri koordinacijskem svetu, je pripravila program tekmovalj med samskimi domovi. Program je bil v vseh samskih domovih že potrjen, tekmovali pa bi v malem nogometu, kegljanju na asfaltu, streljanju, šahu, odbojki in namiznem tenisu.

V marcu bo ekipno tekmovalje v šahu, v aprilu pa v kegljanju na asfaltu. Za mali nogomet, streljanje, odbojko in namizni tenis bo datum določen kasneje.

Za ekipna tekmovalja v šahu in

kegljanju je potrebno poslati poimenske prijave, in sicer:

- za tekmovalje v šahu do 22. marca,
- za kegljanje na asfaltu pa do 5. aprila.

Prijave je treba poslati sekretarju Zvonetu Kovarju, ali jih sporočite po telefonu (štev. int. telefona je 3268).

V nadaljevanju so se stanovanke samskih domov seznanili z delom predsedstva koordinacijskega sveta ZSMS in organiziranostjo posameznih komisij, ki delujejo pri koordinacijskem svetu. Najbolj so se zanimali za delo komisije za šport in komisije za kulturo ter stalne mladinske delovne brigade »Železar«.

O problemih mladih v samskih domovih in o njihovem reševanju se bodo pogovorili na posebnem raz-

govoru, ki bo ob koncu marca. Na razgovoru bodo poleg predstavnikov vseh samskih domov sodelovali tudi člani koordinacijskega sveta ZSMS, predstavniki sindikata in vodstvo temeljne organizacije Družbena prehrana ter predstavniki strokovnih služb in poslovnega odbora Železarne.

Na koncu sestanka so se dogovorili, da bodo z obiski in skupnimi sestanki po samskih domovih nadaljevali, da bi se mladi v njih lažje organizirali in vključili v delo osnovnih organizacij ZSMS v temeljnih organizacijah, kjer delajo in v delo komisij pri koordinacijskem svetu. Na takšnih skupnih sestankih bi se dogovorili tudi o pripravah na reševanje njihovih problemov in poiskali način za organiziranje in kvalitetno reševanje problemov, ki izhajajo predvsem iz strogih določil hišnega reda.

Tako bodo na željo stanovalcev iz samskih domov sestanki ob sobotah popoldne, in sicer:

- 5. marca ob 16. uri v samskem domu na Koroški Beli,
- 12. marca ob 16. uri v samskem domu na Ruparjevi 5;
- sestanek s predstavniki samskih domov na Ruparjevi 8 in Kežarjevi 36 pa bo v sredo, 9. marca, ob 16. uri.

Brane Grohar

Lilijana Kos

ŠTAFETA »BRATSTVO IN ENOTNOST«

Letos je tradicionalna planinska štafeta »bratstvo in enotnost« prvič obiskala tudi Italijo, kjer je na pobudo OK ZSMS Radovljica prevzela organizacijo sprejema organizacija Zveze komunistične mladine Italije iz Devin-Nabrežin. Delegacija OK ZSMS Radovljica, ki je spremljala štafeto, je doživela prijetno presenečenje, saj so mladi komunisti uspeli pripraviti manifestacijo, kakršne poznamo pri nas ob sprejemu zvezne štafete mladosti. V pripravah so povezali in angažirali številne mladinske krožke in društva ter tabornike, sodeloval pa je tudi koordinacijski odbor mladih komunistov vzhodnega Krasa. Na ta način so vključili veliko število mladih.

Mladi iz občine Radovljica so štafeto predali predstavnikom ZKMI pri spomeniku na Bazovici v soboto, 19. februarja, od koder jo je mladina ponesla iz vasi v vas, od spomenika do spomenika, do Opčin, kjer je bila osrednja kulturna prireditev v prosvetnem domu. Ob vsej poti, predvsem pa pri spomenikih, so štafeto pozdravljali prebivalci. Kako pomembna in odmevna je bila akcija, dokazujejo številni članki v Primorskem dnevniku, v glasilu KPI IL LAVORATORE in glasilu KPI za slovensko narodno manjšino DELO.

Štafeta »bratstvo in enotnost« je letos krenila na pot 29. novembra iz Jajca, v Radovljico je prišla iz Črne gore in v petek, 18. februarja, so jo mladi ponesli na Stol. Konec tedna jo bodo sprejeli koroški Slovenci v Avstriji. Pot bo zaključila 22. maja v Beogradu v muzeju 25. maj.

Prisrčen in dobro pripravljen sprejem v Italiji je potrdil dolgoletno sodelovanje ZKMI iz Devin-Nabrežin in OK ZSMS RADOVLJICA, tovarištvo in prijateljstvo med mladimi dveh narodov.

Mladi komunisti, predstavniki ZKMI, so pri spomeniku v Bazovici povedali, da bodo s ponosom nesli štafeto med prebivalce in ta ponos je bilo čutiti vzdolž celotne poti.

V hladni valjarni Bela (foto S. Kokalj)

IZ PROGRAMA KS ZSMS ŽELEZARNE

V mesecu januarju in februarju je koordinacijski svet ZSMS Železarne izvajal naslednje akcije:

— Zaključek akcije najboljši mladi delavec samoupravljalca za leto 1982. Izbrano je bilo deset najboljših mladih delavcev, ki so prejeli plakete, 30 mladih delavcev pa je prejelo priznanja. Ob tem so ugotovili, da v večini TOZD in delovnih skupnosti ta akcija ni bila deležna posebne pozornosti.

— Razgovor s predsednikom poslovnega odbora Železarne, na katerem so obravnavali poslovni rezultat Železarne, perspektive za naprej, in vključevanje mladih v stabilizacijska prizadevanja. Na razgovoru je bilo prisotnih 46 mladih, razpravljalo je 22 mladih. Splošna ocena razgovora je zelo pozitivna, zato bo potrebno s to zvrstjo izobraževanja še nadaljevati.

— Začetek akcije najboljši mladi športnik in športnica — rekreativca. V teku je četrta panoga, ki šteje za to tekmovalje, do zdaj pa se je vključilo v to akcijo 20 mladink in 60 mladincev.

— Vključevanje v prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku, kjer je komisija za kulturo pripravila kulturni program, ki je bil izveden na srečanju z vojniki v vojašnici Bohinjska Bela. Ob tej priložnosti je bilo tudi športno srečanje z vojniki, ogledali pa smo si tudi razstavo orožja.

— Komisija za kulturo in stalna MDB »Železar« sta pripravili pustni ples s programom, ki je zelo dobro uspel, zato bo podobne prireditve na

kulturno-zabavnem področju potrebno še prirejati.

— Evidentiranje za stalno MDB »Železar« in lokalne mladinske delovne akcije v Železarni. Mladi so v teh dveh mesecih izvedli že tri lokalne MDA, na katerih je bilo opravljenih več kot 100 učinkovitih delovnih ur. Udeležilo se jih je okrog 30 mladih.

— Razprava o poslovnih rezultatih delovne organizacije. Poleg že omenjene razprave je bila izvedena tudi razprava skupno z izvršnim odborom konference osnovnih organizacij sindikata Železarne.

— Začetek evidentiranja možnih kandidatov za samoupravne organe v TOZD, delovnih skupnostih in Železarni. Pri tem so bila vodstva OO ZSMS in sindikata opozorjena na socialno strukturo evidentiranih kandidatov.

— Začetek obiskov po samskih domovih Železarne in priprava na razgovor o problematiki mladih v samskih domovih. Do zdaj so člani predsedstva koordinacijskega sveta ZSMS Železarne obiskali vseh pet samskih domov. Na teh sestankih so:

- izvolili vodje aktivov po samskih domovih,
- člani za organizacijo športa in kulturne dejavnosti,
- sprejeli program športno-rekreativne aktivnosti v naslednjih panogah: šah, namizni tenis, mali nogomet, streljanje, kegljanje na asfaltu,
- organiziran je bil tudi skupni sestanek vseh predstavnikov samskih domov.

Z.

PROGRAM AKTIVNOSTI KS ZSMS ŽELEZARNE ZA MESEC MAREC

1. Nadaljevanje obiskov po samskih domovih, obravnava problematike in izvedba razgovora za okroglo mizo s predstavniki samskih domov, TOZD Družbena prehrana, KS ZSMS Železarne, IO OOS Železarne in predstavniki strokovnih služb.

2. Seminar za člane komisije za informiranje pri KS ZSMS Železarne in informatorje iz OO ZSMS. Seminar bo med 15. in 25. marcem.

3. Sklic štipendistov Železarne, ki študirajo na visokih in višjih šolah.

4. Obravnava finančnega poročila in finančnega plana koordinacijskega sveta ZSMS Železarne ter sklic konference osnovnih organizacij ZSMS Železarne.

5. Razgovor za okroglo mizo s predstavniki republiške konference ZSMS.

6. Tekmovalje delavcev iz samskih domov v šahu.

7. Lokalne mladinske delovne akcije — arhiv in zbiranje odpadnega papirja v Železarni, priprave na dan brigadirjev in brigadna konferenca stalne MDB »Železar«.

8. Analiza aktivnosti osnovnih organizacij ZSMS v Železarni; delo osnovnih organizacij ZSMS bo analiziralo predsedstvo koordinacijskega sveta ZSMS na eni izmed sej predsedstva.

9. Priprave na volitve v samoupravne organe v TOZD in spremljanje samoupravnih aktivnosti (izvajajo OO ZSMS in KS ZSMS).

10. Aktivnost na kulturnem področju (sodelovanje ob dnevu žensk, natečaj za najboljše fotografije, dan brigadirjev). Aktivnosti na tem področju bo pripravila komisija za kulturo pri KS ZSMS Železarne.

Z.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

UPORABA HERBICIDOV V VOJNI

Ravninsko področje se nahaja v stepski coni. Po statističnih podatkih iz leta 1980 je od celotne površine 25.480.400 ha, obdelovalne le 14.401.000 ha ali 56 odstotkov. Te poljedelske površine so v območju hrastovih oziroma bukovih gozdov.

Od 9.763.000 ha poljedelskih površin je zasejano z žitaricami 71 %, s krmo 12,9 %, z industrijskim rastlinjem 6,4 % in povrtinami 9,7 %. Travniki in pašniki (6.316.000 ha) so na območju bukovih gozdov.

Po teh podatkih odpade večji del površine naše zemlje na poljedelsko območje. Ta območja so v večji meri posejana z žitaricami in v manjši meri s krmo, industrijskimi in vrtnimi rastlinstvom. Rastlinstvo iste vrste ali rastlinstvo različnih vrst je razmeroma precej občutljivo na škodljivo delovanje istovrstnih herbicidov. Pšenica, ječmen, oves in rž so občutljivi na naslednje herbicide: mekoprop, mediben, dikvat in parakvat.

Sladkorna pesa, krompir in sončnice so občutljivi na mekoprop in mediben. V naših žitornih področjih (Vojvodina, Pomoravje, Slavonija) se razprostirajo nepregledna polja žitaric, repe in sončnic. Sovražniku ne bi bilo težko uničiti z eno samo vrsto herbicidov te ogromne kompleksne.

Verjetno bi morebitni sovražnik napadal predvsem posevke z namenom uničevanja naše žetve in gozdove z namenom zmanjšanja prikrivanja naših partizanskih oziroma teritorialnih enot.

POSANICA, KI DAJE UPANJE NERAZVITIM DRŽAVAM...

Tehnologija pridobivanja preparatov za uničevanje posevkov je sila enostavna in ne predraga tudi za manj razvite države.

To potrjuje tudi poslanica bivšega generalnega sekretarja OZN U TANTA, ki pravi: »Biološka in kemijska orožja so do neke mere nevarnejša kot nuklearno orožje, saj za njihovo proizvodnjo niso potrebna ogromna sredstva, znanstvene ustanove in visokokvalificirani strokovni sodelavci. Vse države, tudi nerazvite, prihajajo do teh orožij. Njihova proizvodnja je cenena, hitra in poteka v malih laboratorijih s srednje strokovnim kadrom.«

RBK ZAŠČITA HRANE IN VODE

Zaščito hrane pred kontaminacijo dosežemo:

- s hranjenjem v zaprtih in zatesnjenih stavbah oziroma prostorih,
- s hranjenjem v ustrezni embalaži,
- z raznimi sanitarno-higienski ukrepi.

Izolacija živilskih izdelkov pred zunanjim zrakom je najpomembnejši zaščitni ukrep. To dosežemo z neprodušno zatesnitvijo skladišč, kleti in drugih prostorov, v katerih hranimo živila. V gospodinjstvih, kjer hranimo navadno manjše količine živil, neprodušno zatesnimo shrambe in kleti. To opravimo tako, da zatesnimo vse razpoke v vratih in oknih, spoje okenskih stekel z okvirji pa prelepimo z lepilnim trakom. Toda tudi tako zatesnjena okna ne zagotavljajo popolne zaščite, kajti stekla se razbijejo, zlasti ob eksplozijah. Zato pravočasno pripravimo deske ali vezane plošče, da bi z njimi zamenjali razbita stekla. Podobno zatesnimo tudi vrata.

Ob nevarnosti radiološko-biološko-kemične kontaminacije naj si gospodinjstva preskrbijo čim večje zaloge konzervirane hrane, ker je tako najboljše zaščiten. Hrana, ki je konzervirana v pločevinkah, dolgo obstane. Kovinska in steklena embalaža (pločevinke, kozarci, steklenice) onemogočata neposredno kontaminacijo živil. Prednost takšne embalaže je hitra dekontaminacija.

Dokaj dobro zaščitijo tudi gumirane tkanine in PVC folije ter vrečke. Živila, ki so prekrita s podobnim materialom, so popolnoma zaščiteni pred RBK kontaminacijo v času od 3–5 ur. Leseni zaboji ne ščitijo popolnoma pred kontaminacijo z radioaktivnim prahom, vojnimi strupi in biološkimi agensi.

Živila, spravljena v pergament, celofan in večplastni trdni papir, so popolnoma zaščiteni pred RBK agensi. Tekoča in znata živila ter voda so najboljše zaščiteni v tesno zaprtih posodah.

Krompir in drugo zelenjavo hranimo v zasipnicah, v kletih in shrambah, ki jih neprodušno zatesnimo.

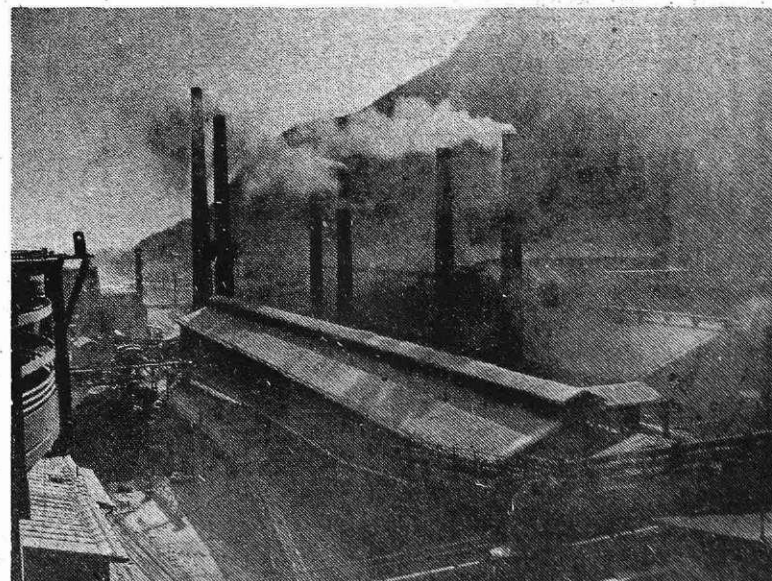
KONTROLA IN ZAŠČITA HRANE

Sodobni tehnični postopki za predelavo mleka in proizvodnjo mlečnih izdelkov zagotavljajo visoko stopnjo zaščite pred RBK kontaminacijo, in sicer:

- sistematična RBK — kontrola mleka ob prevzemu,
- izolacija prostorov,
- popolna izolacija mleka pred zunanjo atmosfero,
- izolacija prostorov, v katerih dozorevajo siri,
- pakiranje mleka in mlečnih proizvodov v embalažo, ki izdelke popolnoma ščiti.

Že danes v mlekarnah ob prevzemu kontrolirajo mleko (biološka sestava, sestava in stopnja maščobe), v vojni bi se ta kontrola razširila še na RBK detekcijo.

NADALJEVANJE

Pogled na Železarno s kaverjev (Foto I. Kučina)

ŽELEZAR

OO ZSMS TOZD JEKLARNA

V torek, 22. februarja, so se zbrali na sestanku mladi v TOZD Jeklarna. Najprej so pregledali sklepe prejšnje seje in ugotovili, da so vsi sklepi realizirani.

Obravnavali so najboljše mlade delavce samoupravljalce za mesec januar. Evidentirali so tudi mlade za šolo samoupravljalcev, za katero se je prijavilo enajst mladih. Na dnevnem redu so imeli tudi idejnopolično izobraževanje. Sklenili so, da bodo organizirali problemsko konferenco.

Z.

OO ZSMS TOZD DRUŽBENA PREHRANA

V četrtek, 24. februarja, so se sestali mladi v TOZD Družbena prehrana. Člani osnovne organizacije ZSMS so obravnavali prošnjo starejšega člana za sprejem v članstvo ZSMS. Za tem so obravnavali zaključni račun TOZD Družbena prehrana, seznanili pa so se tudi z ustvarjenim celotnim prihodkom v Železarni in njegovo delitvijo.

Nadalje so mladi obravnavali: — pravilnik o varstvu pri delu in disciplinski in odškodninski odgovornosti in nanju niso imeli pripomb.

— pravilnik o delovnih razmerjih, na katerega so imeli nekatere pripombe.

Z.

POPREČNA ZAPOSLENOST V LANSKEM LETU ZA 181 DELAVCEV POD PLANOM

(Nadaljevanje s 1. strani)

tega je bila bolezenska odsotnost 7,87 % ali 0,46 % manj kot leto poprej, odsotnost zaradi koriščenja rednega letnega dopusta je bila lani 9,76 % (1981 - 9,78 %), zaradi izredno plačnega dopusta 0,51 % (1981 - 0,47 %), neplačnega dopusta 0,10 %, kar je enako kot leto pred tem, zaradi pozivov oblasti in sodnih preiskav 0,09 % (1981 - 0,07 %), zaradi neopravičenih izostankov pa 0,34 %, oziroma 0,01 % manj kot leto poprej. Če upoštevamo poprečni letni stalež, je bilo poprečno dnevno v Železarni odsotnih 1.192 delavcev.

Železarno je zapustilo v okviru čiste fluktuacije 437 delavcev (leta 1981 - 460), kar predstavlja 6,6 % vseh zaposlenih. Izstopajo zlasti naslednje TOZD: Valjarna blumingštel, 13,8 % (1981 - 12,5 %), Hladna valjarna Bela 13,5 % (1981 - 11,7 %), Jeklarna 12,3 % (1981 - 15,2 %), Valjarna žice in profilov 12,3 % (1981 - 10,2 %), Žičarna 11,4 % (1981 - 9,6 %), Jeklovlek 10,1 % (1981 - 9,0 %). Zmanjšal se je sicer odhod delavcev s poklicnimi, višjimi in visokimi šolami, povečal pa odhod delavcev s štiriletno srednjo šolo.

LANI 832 ZAHTEVKOV ZA UVEDBO IN VODENJE DISCIPLINSKEGA POSTOPKA

Temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti so v letu 1982 vložile 832 zahtevkov za uvedbo in vodenje disciplinskega postopka. Na 85 obravnavah so obravnavali 811 zahtevkov, od leta 73 iz leta 1981. Kot kršitve delovne obveznosti so bili najpogostejši primeri neopravičeni izostanki z dela (545 primerov), neizpolnjevanje, malomarno ali nevestno opravljanje del in nalog, zamujanje na delo in predčasno zapuščanje dela, odklonitev dela in drugo.

Najstrožji ukrep prenehanja delovnega razmerja je disciplinska komisija izrekla 240 delavcem. Poročilo navaja, da je bilo dele skupne disciplinske komisije temeljnih organizacij in delovnih skupnosti Železarne otežkočeno zaradi nerednega prihajanja članov komisije na obravna-

ve, zaradi nepopolnih opisov kršitev delovnih obveznosti in težav pri vročanju dokumentacije.

ŽELEZARNA IMA 297 ŠTIPENDISTOV

Železarna ima 297 štipendistov, in sicer na višjih in visokih šolah 50, na srednjih štiriletnih 64, na srednjih triletnih (poklicnih) 123 in na srednjih dvehletnih šolah (šola za metalurške delavce) 60 štipendistov. Ob delu na različnih šolah študira 55 sodelavcev. Strokovni izpit je v lanskem letu opravilo 29 pripravnikov.

V lanskem letu je bilo realiziranih 69 izobraževalnih akcij izven Železarne, kar je 18 manj kot leto poprej. Skupaj z Železarskim izobraževalnim centrom je bilo izvedenih 35 izobraževalnih akcij, katerih se je udeležilo 1.316 delavcev.

Izpite za varno in pravilno opravljanje začetnih del oziroma nalog je opravilo 584 delavcev. Tudi v lanskem letu smo v Železarni nadaljevali s sistematičnim izobraževanjem inštruktorjev - izvajalcev praktičnega dela.

V poletnem času je bilo lani sprejetih na obvezno prakso v TOZD in delovne skupnosti 92 učencev poklicnih, srednjih, višjih in visokih šol, med njimi tudi študent iz Grčije.

POŠKODB PRI DELU MANJ, VENDAR VEČJA ODSOTNOST

V letu 1981 je bilo v Železarni 569 poškodb ali 20 manj kot leto poprej, vendar je zaradi tega odsotnost z dela znašala 10.477 dni oziroma 446 dni več kot leto 1981 in to zaradi hujših poškodb, ki jih je bilo lanske leto deset (TOZD Plavž 5, Jeklarna 3 in Vzdrževanje 2). Glede na poprečno zaposlene delavce v Železarni je bilo lani poškodovanih 8,91 % delavcev oziroma 0,37 % manj kot leto poprej, poprečna odsotnost na eno poškodbo je znašala 18,4 dneva ali 1,5 dneva več kot leto 1981.

Na poti na delo oziroma z dela se je v letu 1982 poškodovalo 50 delavcev ali štirje več kot leto poprej, skupna odsotnost zaradi tega pa je znašala 1.225 dni, kar je 270 dni več kot v letu 1981.

V lanskem letu je bila večja odsotnost zaradi poškodb pri delu v TOZD Jeklarna, TOZD Plavž in TOZD Vzdrževanje zaradi že omenjenega vzroka, sicer pa je bilo število poškodb pri delu v vseh treh TOZD manjše kot leto prej. Večji porast poškodb pri delu so imeli v TOZD: Strojne delavnice, Valjarna debele pločevine, Profilarna, Hladna valjarna Bela, Remontne delavnice in Transport ter v delovni skupnosti za komercialne in finančne zadeve.

Poročilo navaja, da so bili najpogostejši vzroki poškodb v prostorski utesjenosti, neredu, zapenjanju in odpenjanju bremen pod žerjavi (livna jama TOZD Jeklarna), kot tudi v nezadostnem nadzoru neposrednih vodij dela nad pravilnim in varnim opravljanjem posameznih delovnih operacij.

Na oddelku za varstvo pri delu so v lanskem letu sodelovali še pri naslednjih nalogah:

- izdelavi osnutka pravilnika o varstvu pri delu,
- izdelavi metodologije za periodične preglede in vzdrževanje žerjavov,
- pri pregledu tehnične dokumentacije za jeklarno 2,
- pri izdelavi investicijskih programov in tehnične dokumentacije za razne tehnološke izboljšave,
- pri izgradnji vakumske naprave v TOZD-Jeklarna in izgradnji ter montaži naprave za vpihavanje prašnatih dodatkov,
- periodičnih preizkusih znanja delavcev iz varstva pri delu in
- sodelovali z republikanskim inšpektoratom dela glede usposabljanja žerjavov za izdajo certifikata.

NIŽJA BOLEZENSKA ODSOTNOST DO IN NAD 30 DNI

Kakor smo že omenili, je bila skupna bolezenska odsotnost v lanskem letu za 0,46 % nižja kot v letu 1981, in sicer tako do 30 dni (za 0,47 %), kot nad 30 dni (za 0,18 %). Za 0,05 % je povečana odsotnost zaradi porodniškega dopusta, za 0,02 zaradi skrajšanega delovnega časa, medtem ko se je bolezenska odsotnost zaradi nezgod pri delu v primerjavi z letom poprej povečala za 0,13 %.

Vlivanje na kontilivu (Foto I. Kučina)

V letu 1982 je bilo v Železarni skupaj zabeleženo 13.080 primerov obolenj (1.179 primerov manj kot v letu 1981). Zaradi tega je bilo izgubljenih 139.181 delovnih dni.

Najvišja bolezenska odsotnost je bila v naslednjih temeljnih organizacijah združenega dela: Vratni podboji (13 %), Elektrode (12,4 %), Žebljarna (11 %), Valjarna žice in profilov (10,1 %), Družbena prehrana (9,7 %) itd.

Delavci na rešilnih postajah so v letu 1982 opravili 38.861 storitev, kar je več kot leto poprej. Fizioterapijo je obiskalo 784 pacientov oziroma 153 več kot v letu 1981.

Skupaj z dispanzerjem za medicino dela je bilo pregledanih 2.473 delavcev iz Železarne, 1.053 delavcev pa iz drugih delovnih organizacij. Za preglede delavcev Železarne je bilo treba plačati 4.107.622 dinarjev, za druge pa so bili opravljeni pregledi v vrednosti 412.580 din.

V obravnavanem obdobju je invalidska komisija ocenila 179 delavcev, oziroma 25 manj kot v letu 1981. Največ je bilo ocenjenih z invalidnostjo III. kategorije. Trenutno pa je v Železarni zaposlenih 507 oseb z manjšo delovno sposobnostjo.

Kontrolor bolezenske odsotnosti je v lanskem letu opravil 531 obiskov pri 459 delavcih. Ugotovil je, da 39 bolnikov krši zdravnikova navodila.

Na zdravljenje alkoholizma je bilo poslanih 44 delavcev, na ponovno zdravljenje pa 21 delavcev. Ambulantno se je zdravilo 17 delavcev.

Zobozdravstveni delavci so v dopolnilnem delovnem času (do 31. maja 1982) opravili zobozdravstvene storitve

264 delavcem, za kar je Železarna plačala 387.861 din.

V letnem poročilu kadrovskega sektorja je poudarjeno, da je problematika na področju socialnega dela in zdravljenja alkoholizma v Železarni še vedno pereča.

V LETU 1981 IZDANIH 226 STANOVANJSKIH ODLOČB

V lanskem letu, navaja poročilo, je bilo vloženih 685 prošelj za stanovanja, med njimi je kar 473 kandidatov, ki so mlajši od 30 let. V istem času pa je bilo izdanih 226 stanovanjskih odločb, in sicer 67 odločb za časna stanovanja, 123 za družbena stanovanja in 36 za prepis stanovanjske pravice. S sofinanciranjem pa je bilo rešenih 26 stanovanjskih zadev.

Na razpis za gradbena posojila se je v letu 1982 prijavilo 169 kandidatov, pravico do posojila pa je pridobilo 83 kandidatov.

Služba je sodelovala pri reviziji srednjeročnega načrta Stanovanjske skupnosti Jesenice, v katerem je znizano število planiranih stanovanj od 399 na 352, kar pomeni podaljšanje čakalne dobe za pridobitev stanovanja.

Sedaj poprečna čakalna doba za garsonjero znaša deset let, za enosobna stanovanja devet let, za dvosobna osem let in trisobna sedem let. Cena za kvadratni meter stanovanjske površine znaša več kot 30.000 dinarjev.

Ob koncu lanskega leta je bil na referendumu sprejet samoupravni sporazum o urejanju stanovanjskih zadev v Železarni. V roku šestih mesecev po sprejetju sporazuma pa je potrebno pripraviti še predlog za urejanje stanovanjskih zadev v Železarni.

PREGLED SESTANKOV SDS

Na sestankih samoupravnih delovnih skupin, s katerih smo zapisnike prejeli minul teden, so prevladovala zadeve iz programa samoupravnih aktivnosti za februar (vsi trije zapisniki: o varstvu pri delu, o delovnih razmerjih, o disciplinski in odškodninski odgovornosti; samoupravni sporazum o ustanovitvi občinske energetske skupnosti za Gorenjsko in o ustanovitvi samoupravne komunalne skupnosti za območje občine Jesenice; poročila SIS družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje; zaključni računi temeljnih organizacij in delovnih skupnosti). Opaziti pa je tudi precejšnje sindikalno aktivnost v zvezi z evidentiranjem kandidatov za samoupravne organe ter v zvezi s pripravami na programske konference osnovnih organizacij sindikata. Kot običajno bomo iz zapisnikov povzeli le tiste zadeve, ki se nanašajo predvsem na ožjo obratno problematiko.

Iz TOZD PLAVŽ smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, aglomeracija 1, 2 in 3 ter plavž 4. Na sestanku SDS aglomeracija 1 je bil med drugim izpostavljen problem nagrajevanja delavcev rudarne. Ti se namreč pritožujejo, da ob za tretjino povečanem obsegu dela niso ustrezno nagrajeni. Pravijo, da se jim piše premalo otežkočenega dodatka. Sicer pa so SDS obravnavale predvsem zadeve iz programa samoupravnih aktivnosti za februar.

Iz TOZD JEKLARNA smo prejeli zapisnike SDS SM peči 1 ter elektropeči 3. SDS elektropeči 3 se pritožuje nad delitvijo hrane v kantini ter nad stanjem kantine, ki je za svoj namen praktično neuporabna. Zanimaja jih, kdaj se bo začela graditi nova, že zdavnaj obljubljena kantina. Žerjavovodja 125-tonskega žerjava v livni jami je opozoril, da je ogrevanje kabine žerjava že dve leti neurejeno in prosi, da se to uredi. Delavci tudi predlagajo, da bi imeli vsak mesec ali dva kratek razgovor z vodjem elektropeči, ker bi tako lahko hitreje reševali nakopičene probleme.

Iz TOZD LIVARNA smo prejeli zapisnike SDS čistilnica ulikov ter jeklolivarna 1 in 2. Obravnavale so še nekatere zadeve iz programa samoupravnih aktivnosti za januar.

Iz TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, proga 2400-1 in 2, adjustaža 2400-1 in 2 ter odprema. SDS adjustaža 2400-2 zahteva odgovor na vprašanje, »zakaj delavci drugih temeljnih organizacij, ki so tudi poslovali z izgubo (primer Valjarna blumingštel), prejemajo večje osebne dohodke od delavcev v valjarni 2400«. V zvezi s tem zahtevajo, naj bo v odgovoru posebej prikazan delež osebnega dohodka, ki ga delavci v podobnih temeljnih organizacijah dobijo kot dodatek za delo v drugačnem sistemu oziroma za večizmensko delo.

Iz TOZD HLADNA VALJARNA BELA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, lužilnica + priprava vložka 1, 2 in 3, valjarna 2, lužilnica 2, adjustaža 1, 2 in 3 ter strojna adjustaža 1, 2 in 3. SDS vodstvo TOZD se je med drugim seznanila tudi z dopolnitvami pravilnika za izračun premij za boljšo proizvodnjo. SDS meni, da je model premijskega nagrajevanja razvednotil prvotno zamišljeno stimuliranje proizvodnega dela. S tem sistemom nagrajevanja smo dosegli le umetno povišanje osebnih dohodkov. Premijsko nagrajevanje bi moralo stimulirati predvsem proizvodno delo, s poudarkom na kvaliteto, s tem da bi moral biti sistem delitve osebnih dohodkov pravičen, pravijo člani te SDS. Na sestanku je bilo izpostavljenih tudi nekaj dilem okrog premijskega nagrajevanja del in nalog tehtalca izdelkov, brusilcev valjev ter obračunalca norm.

Predlagano je bilo, naj bi tudi v oddelku vodstva in odpreme pričeli z odbitki premij, če delo ni zadovoljivo opravljeno, oziroma če gre za malomarnost posameznih delavcev. SDS lužilnica + priprava vložka 1 se s predlagano stopnjo participacije strinja, a naj bi tudi za žerjavovodje veljala 100-odstotna participacija. Predlaga tudi, naj bi bili delavci tudi pri urah za manjkajoče deležni premije. Pod razno je SDS zahtevala, naj varnostni inženir prouči pogoje dela (mrz) na vstopu SCAP linije. Potrebno je tudi poskrbeti za zaščito na varilniku SCAP.

SDS lužilnica + priprava vložka 2 v zvezi z dopolnitvami pravilnika o premijskem nagrajevanju predlaga, naj bi imeli delavci, zaposleni na SCAP liniji, 50 % premije tudi v primeru, če linija ne obratuje. »Če tega predloga ne sprejememo«, pravijo, »se lahko zgodi, da bi bile njihove premije nižje kot premije administrativnega kadra«. Po mnenju SDS kaj takega ne bi smeli dopustiti. Tudi po mnenju te SDS bi morali biti žerjavovodje udeleženi v sistemu nagrajevanju s 100 % premijo. Istega mnenja glede žerjavovodij so tudi delavci SDS lužilnica + priprava vložka 3. Pravilno bi bilo, pravijo, da bi imeli premijo tudi tisti, ki opravljajo nadurno delo ali imajo priznane ure za manjkajoče. Opozarjajo tudi na problem nagrajevanja na liniji SCAP, ki zaradi pomanjkanja vložka večkrat miruje. Ti naj bi tudi v tem primeru dobili premijo, vendar z manjšim odstotkom udeležbe. SDS opozarja, da je treba na vstopu SCAP linije postaviti kabine zaradi mrzla in prepiha. SDS valjarna 2 ocenjuje, da so tudi brusilci valjev upravičeni do 100-odstotne premije. Od kvalitete njihovega dela je namreč odvisna kvaliteta valjanja na ZRM. SDS pod razno posebej poudarja, da so že na svojem sestanku 5. avgusta lani postavili vprašanje, kdaj bodo odstranjeni transformatorji v skladišču ZRM - toda odgovora doslej še niso prejeli. SDS poziva odgovorne, da naj poskrbe za pospravo dohoda do podhoda v hali B (skladišče za rezervne dele) ter za montiranje zračne zavese na vhodu v CTM (nenehen preprih). Ta vhod potrebujejo predvsem delavci Hladne valjarne Bela, valjarne blumingštel, strugarne valjev ter žične valjarne. Ponovno zahtevajo, da se odklenejo, oziroma odvašijo vrata zasilnih izhodov, saj sicer ne služijo svojemu namenu. Na ZRM je treba popraviti okna, ki se sedaj ne dajo ne odpreti ne zapreti. SDS žarilnica 2 v zvezi z dopolnitvami premijskega pravilnika predlaga za žerjavovodjo 100 % participacije, za vse delavce linije CRNO in SAN pa v primeru, da se linija ustavi, v isti višini, kot jo imajo snažilke (30 %). Predlagala je tudi, naj bi v poletnih mesecih prejemali delavci v žarilnici - če že ne vsi, pa vsaj tisti na SAN - otežkočeni dodatek zaradi vročine. Vprašuje se tudi, čigave naj bi bile kromaste plate v stranišču CBL (»Če krom lahko dobiš samo na mali prodaji, potem ni potrebno, da je v omenjenem stranišču«). Tudi SDS adjustaža 1 ter strojna adjustaža 1 menita, da je premijski pravilnik izgubil svoj predviden pomen (boljša proizvodnja). Skupini tudi zanima, do kdaj bo še obstajal tak nered pri avtobusnih prevozih na delavskih progah tako v krajevnem kot medkrajevnem prometu. Zanimaja jih, kdo je tisti, ki je za to odgovoren s strani »Integrala« ter koliko prispevajo za prevoze svojih delavcev druge delovne organizacije. O prehrani na popoldanski in nočni izmeni pa pravita, da še vedno ni zadovoljiva. SDS adjustaža 2 in strojna adjustaža 2 predlagata za žerjavovodje 100 % premijo, za tehtalce pa zvišanje s 50 na 70 %. V zvezi s tem vprašujejo, »zakaj imajo žerjavovodje jeklarne, bluminga in blumingštelka 100 % premije, njihovi žerjavovodje pa ne«, in pripominjajo, da bi jo morda dali vsaj žerjavovodju žerjava št. 226, na katerem noče nihče delati. Na skupnem sestanku SDS adjustaža in strojna adjustaža 3 je bilo pod razno govora o delovni in tehnološki disciplini. V zvezi s pripombami na slabo čiščenje garderob in sanitarij so snažilke povedale, da bi bili ti prostori bolj čisti in urejeni, če bi imeli posamezniki, ki jih koristijo, boljši odnos do skupne lastnine (polomljene pipe, ogledala, garderobne omarice).

V TOZD ŽIČARNA so se SDS zbrale na izmenskih zborih. Obravnavale so poslovne rezultate v letu 1982 ter sprejele zaključni račun.

V TOZD PROFILARNA so SDS vodstvo TOZD, profilarna 2 ter predelava profilarne izbrale delegate za letno programsko konferenco njihove osnovne sindikalne organizacije.

V TOZD ELEKTRODE so se na skupnem zboru sestale SDS vodstvo TOZD, rezalnica 2, oplaševalnica 2, priprava praškov, skladišče - transport ter izdelava ognjevzdržnega materiala. Obravnavale so še tudi finančni plan za leto 1983. SDS ugotavljajo, da je iz njega razvidno, da imajo ostale temeljne organizacije in delovne skupnosti predvideno do 14-odstotno povečanje osebnih dohodkov, medtem ko se za njihov TOZD predvideva le 10-odstotno povečanje. Reakcija delavcev na zboru v zvezi s to ugotovitvijo je bila dokaj ostra. S takim planom se namreč ne strinjajo in zahtevajo izenačitev z ostalimi TOZD. Pod razno opozarjajo na slabo ogrevanje proizvodnih prostorov.

Iz TOZD ŽEBLJARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, žebljarna 1, 2 in 3 ter orodjarna (od nekaterih tudi po dva). SDS vodstvo TOZD ne soglaša s predlaganim planom celotnega prihodka in njegovo razdelitvijo za leto 1983. »Za to navajajo sledeče razloge: »V TOZD Žebljarna je planirano povečanje zaposlenih od 84 na 88 delavcev (4,8 %) povečanje osebnih dohodkov pa z indeksom 114 glede na leto 1982. Tako povečanje ni sprejemljivo, ker je zaradi povečanja števila delavcev dejansko povečanje osebnih dohodkov samo 9 %, v delovni skupnosti za ekonomiko, TKR in novogradnje pa ob 0,6 % povečanju zaposlenih (od 477 na 480) pride indeks 115. Tudi po prečku železarne Jesenice je 112. Poprečni osebni dohodek v Žebljarni je predvideno 13.546 dinarjev na delavca, kar je 2819 din pod poprečjem Železarne. SDS zahteva, da se predloženi plan korigira z realnim povišanjem osebnih dohodkov v Žebljarni. Žebljarna je že zdaj med najslabšimi TOZD glede tega in je tako stanje nevzdržno ob pomembni proizvodnji za izvoz.« Podoben miselnosti so tudi ostale SDS. SDS žebljarna 2 je v zvezi z reklamacijo iz ZDA obravnavala predvsem kvaliteto dela in disciplino. V zvezi s tem omenja, da je nujno treba za stare stroje Wafios preskrbeti vidia vlečna dleta, ker z navadnimi »ne gre« rezultat so kratki ali dolgi žičniki, ker dleta popuščajo in ne vzdržijo. Glede premij ugotavljajo, da so delavci razočarani, kajti kljub delu in prizadevnosti se čutijo prikrajšane in predlagajo, da se premije ukinejo. Pritoževali so se tudi glede časa, ki jim je določen za malico, »ker ob 9.30 v kantini ne dobiš več toplega obroka, temveč samo hladnega (salamo)«. SDS žebljarna 3 pod razno vprašuje, kdaj bo poskrbljeno, da bodo vrata pri rampi žebljarne dobro tesnila (menijo, da je tudi ta problem eden od vzrokov za visoko bolniško odsotnost). Ugotavljajo, da bo treba na vseh strojih zamenjati olje.

Iz TOZD STROJNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, priprava dela, materialna služba, težka obdelava Javornik, orodjarna 1 in 2, strugarna 1 in 2, konstrukcijska delavnica 1 in 2, ključavničarji strojev in kovačnice-kalilnice. Prejeli pa smo tudi zapisnike z zborov delavcev SDS s področja Jesenice, ki delajo na dopoldanski dnini in posebej na popoldanski dnini ter zbora delavcev, na katerem so se skupaj sestale SDS strugarna valjev Javornik in Bela, težka obdelava Javornik ter materialna služba Javornik. SDS priprava dela pod razno vprašuje, če bi bilo moč pripraviti dela letos preseliti v prostore na Javorniku. Če do tega ne bo prišlo, pa bi kazalo nekoliko urediti sedanje prostore. SDS ključavničarji strojev ugotavljajo, da se nekateri uporabniki kantine ne morejo držati ure, ki jim je določena za malico.

S povzetkom ostalih zapisnikov bomo nadaljevali prihodnjič.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje - Božidar Lakota

PRED SEJO SKUPŠČINE POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA SRS

Za peto sejo skupščine Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SRS, ki bo 15. marca, je predložen razmeroma obširen dnevni red, med drugim tudi uskladitev pokojnin in drugih dajatev. Povzetek iz gradiva o tem vprašanju navajam v nadaljevanju.

Republiški zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ne vsebuje določb o usklajevanju pokojnin, sistem pa je v celoti opredeljen v samoupravnih splošnih aktih republiške skupnosti. Tako se po določbah statuta skupnosti pokojnine uskladijo v začetku koledarskega leta za odstotek porasta nominalnih osebnih dohodkov vseh zaposlenih delavcev na območju skupnosti v preteklem letu v primerjavi z letom poprej. Pokojnine se povečajo tudi med letom glede na porast nominalnih osebnih dohodkov vseh zaposlenih delavcev na območju skupnosti v tekočem letu.

Samoupravni sporazum o temeljnih plana skupnosti za obdobje 1981-1985 je poleg načina usklajevanja pokojnin in drugih dajatev določil tudi način povečanja mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov, ki se praviloma usklajujejo takrat in za enak odstotek kot pokojnine.

Iz ocene zavoda SRS za družbeno planiranje izhaja, da so nominalni osebni dohodki zaposlenih na območju skupnosti oz. republike v letu 1982 porasli za 25 %. Po podatkih Zavoda za statistiko SR Slovenije je bil povprečni nominalni osebni dohodek zaposlenih v obdobju januar-november 1982 14.134,00 din in je v primerjavi z enakim obdobjem leto poprej za 26,1 % višji, v primerjavi s povprečjem, doseženim v letu 1981, pa za 23,9 %.

Ocena porasta nominalnih osebnih dohodkov je bila podlaga za oblikovanje predlogov za dokončno uskladitev pokojnin in določitev višine posameznih vrst dajatev. Če se bodo dokončni uradni statistični podatki o gibanju osebnega dohodka v letu 1982 razlikovali od navedene ocene, bo skupščina skupnosti pri dokončni uskladitvi pokojnin in določitev posameznih dajatev upoštevala te podatke.

DOKONČNA USKLADITEV POKOJNIN

Upoštevač določbe novega statuta skupnosti, ki določa obveznost usklajevanja pokojnin, je skupščina skupnosti na seji 10. junija 1982 sprejela sklep o uskladitvi pokojnin med letom. Po tem sklepu so se vse pokojnine, pri katerih za izračun pokojninske osnove niso bili upoštevani osebni dohodki ali zavarovalne vsote iz leta 1982, od 1. julija povečale za 10 % s tem, da se odstotek povečanja upošteva pri uskladitvi pokojnin s 1. januarjem 1983. Z izrednim povečanjem naj bi bilo ohranjeno tudi razmerje med povprečno starostno pokojnino in povprečjem osebnih dohodkov zaposlenih iz prejšnjih let. Pri določitvi odstotka povečanja pokojnin je skupščina skupnosti upoštevala načrtovano rast osebnega dohodka po resoluciji o ureditvi zbiranja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985. Ker so dejanska gibanja osebnih dohodkov pričela odstopati od načrtovanih, je skupščina skupnosti na svoji seji 20. septembra 1982 po predhodni temeljiti obravnavi gmotnega položaja upokojencev in učinkov vseh ukrepov, sprejetih do tedaj (predvsem novega statuta), sprejela sklep o ponovni uskladitvi pokojnin med letom. Po tem sklepu so se pokojnine od 1. oktobra dalje povečale še za 6 %. Tudi to povečanje se po sklepu upošteva pri povečanju pokojnin s prvim januarjem 1983.

Skupno povečanje pokojnin med letom je torej znašalo 16,6 %. Na seji 14. decembra 1982 je skupščina skupnosti sprejela sklep o akontativnem povečanju pokojnin s prvim januarjem 1983. S tem sklepom so se med letom usklajene pokojnine povečale še za 5 %, tako skupno povečanje pokojnin na račun porasta osebnih dohodkov v letu 1982 znaša že 22,43 %. Kot je bilo že uvodoma povedano, izhaja iz razpoložljivih ocen, da bo povprečni osebni dohodek zaposlenih v letu 1982 porasel za 25 %. Upoštevač skupno povečanje pokojnin in ocenjeni porast nominalnih osebnih dohodkov v letu 1982, za kolikor se morajo uskladiti pokojnine s prvim januarjem, ostane za dokončno uskladitev pokojnin še 2,9 %. Za toliko je potrebno od prvega januarja 1983 dalje še povečati pokojnine.

Vzporedno z uskladitvijo pokojnin med letom so se povečevali tudi mejni zneski najnižjih pokojnin. Tako je mejni znesek pokojnin od prvega julija dalje znašal 6.757,30 dinarjev, od prvega oktobra dalje 7.162,75 dinarjev, od prvega januarja 1983 pa že

7.520,90 din. Ob sedanjih uskladitvah pokojnin se bo povečal prav tako za 2,1 % in bo tako znašal 7.678,75 dinarjev. Vzporedno z vsemi uskladitvami se spremeni tudi varstveni dodatek ter dodatek za pomoč in strežbo.

SREDSTVA ZA REKREACIJO UPKOJENCEV

S samoupravnim sporazumom o temeljnih plana za obdobje 1981-85 je dogovorjeno, da bo skupnost skrbel za pospeševanje rekreacije upokojencev tako, da bo v navedenem obdobju vsako leto zagotovila v ta namen največ 1,5 % planiranih sredstev za odhodke za vse tri vrste pokojnin in varstveni dodatek. Razdelitev teh sredstev na enkratni letni prispevek za rekreacijo in druge oblike rekreacije, za nadaljnje zagotavljanje pogojev za rekreacijo skupnega pomena za vse upokojence v republiki opravi skupščina skupnosti skladno s statutom.

Enkratni znesek za rekreacijo upokojencev v letu 1982 je znašal 1.170,00 dinarjev. Ta znesek smo dobili izplačan skupno s pokojnino. Predlog za leto 1983 je, da se v ta namen poveča znesek na 1.460,00 din

(predlog Zveze upokojencev Slovenije je, da bi bil ta znesek 1.600,00 dinarjev). Ostali prispevki:

— Za rekreativno dejavnost upokojencev v okviru njihove društvene dejavnosti v občinah je namenjeno skupno 23,4 milijona dinarjev, ali na upokojenca 100,00 din, to je enako kot v letu 1982.

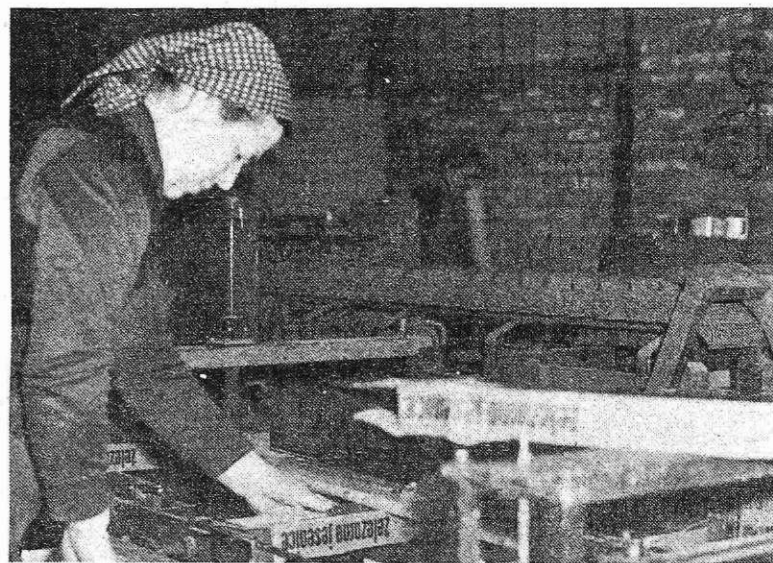
— Za regresiranje bivanja v domovih skupnega pomena (Izola, Strunjan, Piran, Rogaška Slatina, Žirovnica) je namenjeno 15,1 milijona dinarjev, kar je 3,1 milijona več kot v letu 1982.

— Za dejavnosti Zveze društev upokojencev Slovenije skupnega pomena za vse upokojence v republiki je namenjeno 4,4 milijona dinarjev.

— Za opravljanje dejavnosti ostalih humanitarnih organizacij (društvo invalidov, zveza društev slepih, zveza slušno prizadetih, društva dializnih bolnikov, društva mišično prizadetih, društva multiple skleroze, zveza društev za pomoč duševno prizadetim in podobno v okviru SR Slovenije) je namenjeno skupno 3,3 milijona dinarjev.

O tem gradivu je 2. marca razpravljala zbor delegatov enote pokojninskega in invalidskega zavarovanja v občini Jesenice.

Iz celotnega gradiva za peto sejo Skupščine pokojninskega in invalidskega zavarovanja SRS povzel Stane Torkar.

Sodelavka v TOZD Elektrode (Foto S. Kokalj)

KOMISIJE SINDIKATA V FEBRUARJU

V februarju so se sestale komisija za športno rekreacijo, komisija za kadre in komisija za družbeni standard.

Komisija za športno rekreacijo se je sestala drugega februarja, obravnavali so zimске igre SOZD Slovenske železarnice. Igre je organizirala delovna organizacija Veriga Lesce, jeseniški športniki pa so se jih udeležili zelo številno. Tekmovali so v sankanju, veleslalomu in smučarskih tekih.

Ob koncu seje so se dogovorili, da bodo povečali višino nagrade športnikom na delavskih športnorekreativskih igrah, in sicer za prvo mesto 500 dinarjev, za drugo 450 dinarjev in za tretje mesto 400 dinarjev.

V letošnjem letu so delavci Železarnice lahko udeležijo smučarskega teka v Dupljah, trnovskega maratona in teka treh dežel. Za prva dva teka komisija krije stroške prevoza, za tek treh dežel pa na podlagi potrdila o vplačilu startnine in uvrstitve povrne stroške prijave.

Komisija je imenovala odbor za izvedbo planinskih pohodov, v njem pa so Mirko Podlipnik iz TOZD Valjarna bluming-štekel, Pavel Dimitrov iz delovne skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo ter raziskave in novogradnje, Boris Lazar iz TOZD Valjarna bluming-štekel, Janez Oven iz TOZD Hladna valjarna Jesenice in Vladimir Klinar iz delovne skupnosti za kadrovske, splošne zadeve in informiranje.

Komisija je obravnavala vloge odbora za pohod na Stol, nogometnega kluba Jesenice in treh delavcev Železarnice, ki se bodo na lastne stroške udeležili šestdesetega VASA teka na Švedskem. Komisija je omenjene vloge za denarno pomoč ugodno rešila.

Komisija je na predlog člana od Centra srednjih šol Jesenice zahtevala pisno pojasnilo, kako so bila iz-

koriščena sredstva, ki jih je komisija dala za ureditev zunanjih športnih objektov ob šoli.

Komisija za kadre se je sestala 18. februarja. Obravnavali so predlog kandidatov za skupno disciplinsko komisijo in za delavski svet SOZD Slovenske železarnice.

V skupni disciplinski komisiji mora biti tudi osemnajst članov iz drugih organizacij združenega dela. Komisija je pregledala seznam kandidatov, ki ga je poslala Skupščina občine ter potrdila osemnajst kandidatov.

Komisija za družbeni standard se je sestala 23. februarja. Obravnavali so priprave na razpravo o delitvi sklada skupne porabe ter program dela.

V pripravi na razpravo o delitvi sklada skupne porabe so zavzeli stalni komisije za družbeni standard pri koordinacijskem odboru sindikata SOZD Slovenske železarnice.

V nadaljevanju seje so opredelili cilje in naloge komisije ter naredili program dela za mesec marec.

Lilijana Kos

ŠTEFANU RUSU V SPOMIN

1942 se je povezal z narodnoosvobodilnim gibanjem in delal kot aktivist na terenu vse do vstopa v NOV 8. septembra 1943, ko je postal borec IX. brigade 18. divizije. Iz Rusove družine so bili štiri sinovi v narodnoosvobodilni vojski, trije so žrtvovali svoja mlada življenja.

Po osvoboditvi se je takoj vključil v obnovo domovine. Prišel je na železarske Jesenice, se zaposlil v Železarni, v obratu šamotarna, in si na Jesenicah tudi ustvaril dom in družino.

Za delo je poprijel z vsem žarom in bil večkratni udarnik. Delal je tudi v družbenopolitičnih organizacijah, delavskem samoupravljanju, veliko volje in dela je vložil tudi v inovatorstvo. Kot pravemu komunistu je bila odgovornost in predanost delu največja vrednota. Veliko časa in znoja je Štefan vložil v delo in bil mnogim za zgled. Posledice okupacije in napornega dela so se začele odražati na njegovem zdravju in moral se je predčasno upokojiti. Za svoj prispevek v NOB je bil odlikovan z ordenom zasluge za narod III. stopnje in medaljo zasluge za narod, prejel pa je tudi številna druga priznanja.

Za borbensko organizacijo je vsako slovo od tovariša soborca še težje, ker z njimi odhajajo žive priče velikih dogodkov, ljudi, ki so s svojo fizično, moralno in politično prepričanostjo in pripadnostjo dokazali, da tudi v malem narodu lahko vzplapolajo plameni upora, največjega junaštva in najčudovitejše predanosti ter ljubezni do rodne zemlje, do zapuščine, ki smo jo podedovali od prejšnjih rodov.

Vsem nam bo ostal v spominu kot napreden in vesten delavec, kot skromen in pošten tovariš in sodelavec.

Zadnjo sredo v februarju letos smo se na pokopališču na Blejski Dobravi poslovili od pokojnega Štefana Rusa, upokojenca železarne Jesenice, borca NOV in družbenopolitičnega delavca.

Pokojni Štefan se je rodil pred dobrih 62 leti v vasi Breg pri Ribnici na Dolenjskem v številni družini. Dvanajst otrok je bilo. Oče in mati sta le z veliko težavo nasitila toliko lačnih ust.

Štefan je že zelo mlad začel delati. Kaj vse ni počel: raznašal je suho robo, delal na železnici, sekal les v kočevskih gozdovih, da je pomagal staršem pri tako veliki družini.

Imel je dosti priložnosti, da je že zelo mlad spoznal vso krivico in grenkobo takratnega režima. S tem in v sodelovanju z naprednimi delavci se mu je utrjevala zavest proletarca, revolucionarja.

Ko je izbruhnila druga svetovna vojna, Štefan ni miroval. Že v letu

KONFERENCA DELEGACIJ ZA SKUPŠČINO SKUPNOSTI ZA ZAPOSLOVANJE

V soboto, 26. februarja je bila v Železarni 6. seja konference delegacij za skupščino skupnosti za zaposlovanje. Konference se je udeležilo kar 17 delegatov.

Obravnavali so gradivo za 6. sejo skupščine skupnosti za zaposlovanje ter delegirali delegate za sejo skupščine.

Pri obravnavanju povzetka poročila o delu strokovne službe za leto 1982 je konferenca delegacij menila, da je delo strokovne službe še vedno preveč administrativno, planiranje še vedno ne vpliva na kvaliteten razvoj zaposlovanja. Konferenca vprašuje, kje je vzrok za upadanje razpisa štipendij na višjih in visokih šolah. Več poudarka je treba nameniti prilagajanju delovnih sredstev invalidom.

Pri obravnavanju finančnega načrta občinske skupnosti za leto 1983 je konferenca delegacij predlagala, da se je treba v občinski skupnosti za zaposlovanje strogo držati plana zaposlovanja in dodatka k samoupravnemu sporazumu o temeljnih plana ter da se ne preseže planiranega finančnega načrta. Konferenca je menila, da omejevanje sredstev rehabilitacije in prilagajanje delovnih mest invalidov ni v skladu z našimi usmeritvami. Postavili so tudi vprašanje, zakaj se tako velik delež združenih sredstev, ki jih zberemo v naši občini, nameni solidarnosti v drugih slovenskih občinah. Zato so na konferenci predlagali, naj zveza skupnosti za zaposlovanje poroča o tem, kakšen in kolikšen delež kadrovskih štipendij je razpisanih in podeljenih v tistih občinah, ki prejemajo solidarnost za štipendije iz združenih sredstev.

Pri sprejemanju načrta zaposlovanja za leto 1983 je konferenca delegacij postavila vprašanje, zakaj ne-

gospodarstvo povečuje rast zaposlovanja za 0,9 %, medtem ko je na področju gospodarstva ta rast le 0,6 %.

Konferenca delegacij se je seznanila s poročilom o gibanju zaposlenosti in nezaposlenosti v letu 1982. Ugotovila je, da je pri planiranju stopnje rasti zaposlenosti potrebna previdnost, saj brezposelnost, ki zadnje čase na Gorenjskem narašča hitreje kot v drugih občinah, postaja že sedaj pereč problem. Konferenca delegacij je ugotovila, da v Železarni sodelujemo s skupnostjo za zaposlovanje tudi v smislu zaposlovanja težje zaposljivih oseb s tem, da uspešno izvajamo dva do tri mesečno pripravo za zaposlitev, ki jo financira skupnost za zaposlovanje. Glede na razpoložljivo populacijo se industrija v jeseniški občini prepočasno prilagaja. Konferenca delegacij je ugotovila, da je med vsemi iskanci zaposlitve kar 80 % žensk. Zato je zahtevala odgovor izvršnega sveta Skupščine občine Jesenice, zakaj se delovna mesta ne prilagajajo za zaposlovanje žensk.

Navzoči so bili seznanjeni še s poročilom o poklicnem usmerjanju in poročilom o štipendiranju v občini Jesenice za šolsko leto 1982/83. Vprašujejo, zakaj negospodarstvo ne štipendira učencev v usmerjenem izobraževanju, saj poleg naravnega priliva še prikazuje povečano stopnjo zaposlenosti v letu 1983.

Na konferenci so se navzoči strinjali s tem, da gradivo za sejo skupščine Zveze skupnosti za zaposlovanje Slovenije obravnavajo pristojni odbori skupščine občinske skupnosti in da na naslednji seji poročajo o tem.

Konferenca delegacij je tudi menila, da bi moral kadrovski sektor v Železarni sproti seznanjati delegacije v Železarni o odlivu in prilivu delavcev ter o politiki štipendiranja v Železarni.

Na 6. sejo skupščine skupnosti za zaposlovanje občine Jesenice so delegirali naslednje delegate:

Vojka Bernada, Severina Hladeta, Franca Ipavca, Martino Jukič, Draža Breganta, Jožeta Hlebanja, Viktorja Železnikarja, Greto Tomaš, Damjano Muršec in Janeza Pikona.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

ANALIZA PORABLJENE ELEKTRIČNE ENERGIJE V ŽELEZARNI V LETU 1981

Kadar govorimo o stacionarnem obratovalnem stanju električnega omrežja, smo pri »stacionarnosti« precej širokogrudni. To je pravzaprav tako stanje, v katerem se osnovna konfiguracija električnega omrežja ne menja. To pomeni, da nimamo vklopov in izklopov posameznih elementov omrežja. Praktično pa električno omrežje nikdar ni v zares stacionarnem stanju, zato smo prisiljeni v tako širokogrudnost.

Pretoki moči predstavljajo enega od takih približnih stacionarnih stanj. Pod izrazom izračun pretokov moči si v električnem omrežju predstavljamo določitev napetosti v vseh vozliščih omrežja, določitev tokov in pretokov moči skozi vse elemente sistema in določitev izgub moči na vseh elementih in v sistemu kot celoti.

Izračun pretokov moči nam v podani konfiguraciji električnega sistema, podani generirani moči elektrarn in podanem bremenu (moči porabnikov) nudi vpogled v električne obratovalne razmere v omrežju. Po da nam vpogled v napetostne razmere v omrežju; prikaže nam, kako se delovna in jalova moč prelivata od izvorov k porabnikom, omogoča kontrolo preobremenjenosti elementov omrežja in postavitev ocene, ali je omrežje v danih pogojih sposobno zagotavljati kvaliteto električne energije.

Razlogi, zaradi katerih opravljamo izračun pretokov moči, so naslednji:

- planiranje električnih omrežij (10 ali 20 let vnaprej),
- projektiranje novih elementov omrežja (dve do tri leta vnaprej),
- kontrola obratovalnega stanja (trenutna ali v bližnji prihodnosti).

Izračun pretokov moči ima pri planiranju prenosnih omrežij in pri planiranju novih energetskih virov (elektrarn) predvsem orientacijski pomen. V dolgem časovnem obdobju lahko predvidimo le okvirni porast obremenitve; za ta porast moramo locirati nove vire energije in oboje povezati s prenosnim sistemom. Zato nas stanje v tako ocenjenem sistemu zanima samo in predvsem zato, da lahko predvidimo parametre novih elementov sistema in presojamo prednosti ali ustreznosti različnih variant.

Z izgradnjo novih objektov v sistemu (elektrarn, razdelilnih postaj, daljnovodov itn.) se spreminjajo pogoji dela za vse elemente sistema. Zato je pri projektiranju novih elementov vedno potrebno preveriti, kako vgraditev novih elementov vpliva na že obstoječe elemente sistema. Sploh je pri projektiranju treba mnogo podrobneje določiti razmere, v katerih bo obratovalo omrežje. Med tehniško enakovrednimi rešitvami je najbolj ekonomična najboljša.

Izračune pretokov moči opravljamo tudi za trenutna obratna stanja, ali stanja v bližnji bodočnosti. Posebno za trenutna stanja želimo imeti na razpolago zelo hiter računalniški program. Trenutna obratna stanja računamo v zvezi z optimiranjem omrežja v sklopu dispečerske službe in vodenja obtežbe.

Analiza obravnava del problema, ki ga lahko definiramo takole: Za mrežo s konstantno konfiguracijo in linijskimi parametri ter dano množico obremenitev v vozliščih, je treba poiskati množico ustreznih pretokov moči v vozliščih. Nujnost obravnave takega problema izvira iz nedolžnosti podatkov o obremenitvah. Nedoločeno lahko na primer izvira iz:

- napake v merjenju ali netočnosti v napovedovanju,
- obremenitev je znana, vendar se predvideva le znotraj določenih meja,
- nenačrtovan izhod (primanjkljaj).

Zaradi navedenih in ostalih razlogov obremenitev ni natančno poznana, namesto tega je dano območje vrednosti in frekvence pojavljanja. Običajne metode rešitve problema pretokov moči zahtevajo določene vrednosti obremenitve in vsaka sprememba zahteva novo rešitev. Za operacijske probleme ali za probleme planiranja, na primer ocenjevanje zanesljivosti konfiguracije sistema ali načrtovanje novih prenosnih mrež, je nujno oceniti linijske pretoke iz obsega obremenitev.

Za praktične probleme je nemogoče izpeljati posamezne pretake moči za vsako spremembo v obremenitvi in sicer iz naslednjih razlogov:

- Prevelike količine izračunov. Za mrežo z N vozlišči in K različnimi vrednostmi obremenitev v vsakem vozlišču, je potrebno K^N pretokov moči (če je $N=10$ in $K=2$, je število pretokov moči $2^{10}=1024$).
- Težave pri analiziranju in sintetiziranju rezultatov takega števila pretokov moči.

Praktična pot za premagovanje teh težav je izbira omejenega števila variacij obremenitev. Izbira je pogosto poljubna, odvisna le od intuicije inženirja in njegove izkušnosti. Rezultati so zasnovani na delni informaciji in so zato netočni in ne vključujejo mero verjetnosti. Odgovor je lahko precenjen ali podcenjen in vodi k napačnim odločitvam. Naloga predlaga metodo, ki je zasnovana na verjetnostnem računu, z namenom dobiti razumljivejše rezultate, kot je navedeno v uvodu.

Pri izdelavi naloge sem si zastavil naslednje cilje:

1. Zbrati podatke o skupni porabljeni električni energiji v železarni Jesenice v letu 1981.
2. Zbrati podatke o porabljeni električni energiji brez porabe najbolj sunkovitih odjemalcev — obločnih elektropeči v letu 1981.
3. Kontrolirati normalnost porazdelitve skupne porabljene električne energije.

4. Kontrolirati normalnost porabljene električne energije brez elektropeči.

REŽIM OBRATOVANJA OBLOČNIH ELEKTROPEČI

Največja odjemalca električne energije v železarni Jesenice sta vsakor obe veliki električni obločni peči, v temeljni organizaciji Jeklarne. Imata kapaciteto vsaka po 65 ton s po 18 MW priključne moči. Izdelovalca peči sta švedska firma ASEA in ameriška firma LECTROMELT. Obratujeta neprekinjeno, razen v času rednih in izrednih remontov. Čas trajanja ene šarže (od vklopa peči do izlitja taline) je zelo različen in v prvi vrsti odvisen od kvalitete jekla. Običajno se boljše kvalitete izdelujejo dalj časa (do 8 ur), slabše pa manj (od 3 do 4 ure).

sl. 1

V diagramu na sliki 1 vidimo en tak približen potek priključne moči obločne peči v času trajanja ene šarže. V začetku je opazen zelo sunkovit odjem. Ker vložek še ni raztaljen, obločni plamen ni konstanten; vzpostavlja in prekinja se stalno in zato tudi priključna moč zelo niha. Ko pa je vložek raztaljen, se prične rafinacija taline, priključna moč pade in tudi nihanje je zmanjšano na minimum.

Po končani rafinaciji peč izklopijo, izlijejo talino in peč ponovno napolnijo z vložkom.

Med obema pečema ni nikakršnega sinhronizma oziroma ujemanja. Glede na čimbolj konstanten odjem bi bilo idealno, da bi v času rafinacije (minimalna poraba) oziroma polnjenja ene peči druga peč ravno talila vložek (velika poraba). Ko pa bi prva peč prišla v fazo taljenja, bi druga bila ravno v fazi rafinacije. Ker pa se na ASEA peči izdelujejo običajno boljše kvalitete jekel (daljši šaržni časi), na LECTROMELT peči pa slabše kvalitete (krajši šaržni časi), je logično, da o kakšnem časovnem ujemanju ne more biti govora.

UPORABLJENI STATISTIČNI PRIJEMI

a. Splošno

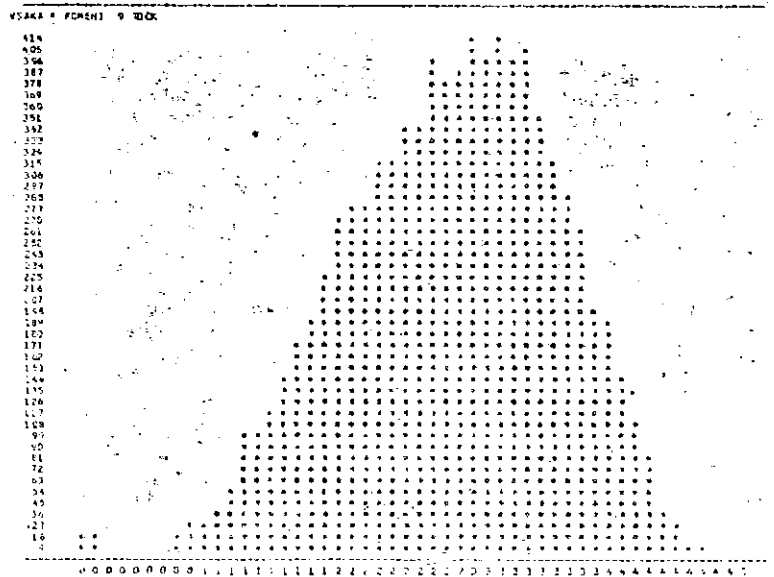
Masovni pojav, ki je predmet statističnega raziskovanja, imenujemo **statistična masa** ali **statistična množica**. Po svoji sestavi predstavlja statistična masa množico istovrstnih in variabilnih elementov. Taka statistična masa je tudi v našem primeru množica urnih odčitkov električne energije v nekem obdobju (na primer v enem letu) za nek obrat ali delovno organizacijo. Vsak tak odčitek predstavlja neko povprečno priključno moč porabnikov v času določene ure. To so urni odčitki iste vrste, ker imajo neko skupno lastnost. Vsi predstavljajo namreč porabo električne energije. Druga lastnost teh elementov (velikost porabe) pa je variabilna in v tej lastnosti so elementi statistične množice variabilni. Ta variabilnost omogoča, da se s statistično metodo analizira kvalitativna struktura statistične množice in ne samo, da ugotovimo obseg in velikost te množice.

Nastane pa potreba, da se rezultati statistične obdelave prikažejo v bolj dostopni obliki. Prikazovanje statističnih rezultatov s slikami, grafikoni ali histogrami je mnogo bolj razumljivejšo, kot pa prikazovanje s tabelami. Količinski odnosi, prikazani grafično, dobijo tako konkretno obliko, ki je lahko razumljiva. Grafikon mora seveda biti enostaven, jasen in pregleden. Ta preglednost gre v grafikonu čisto na račun preciznosti, vendar od grafikona ne zahtevamo take preciznosti, kot od tabele.

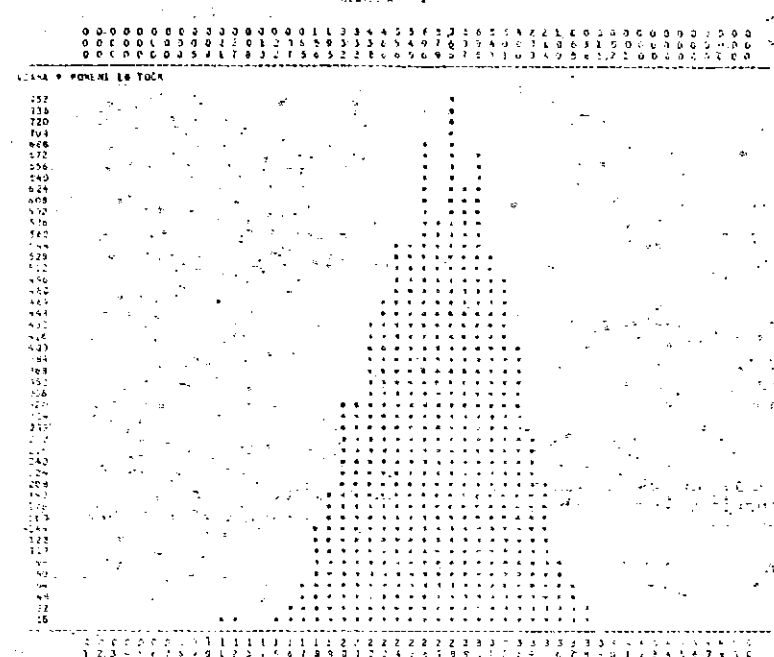
Najbolj uporaben prikaz statističnih rezultatov je prikaz v obliki histograma. Porazdelitev frekvenc številskih vrste se lahko grafično predstavi z enostavnimi stolpci v kvadrantu pravokotnega koordinatnega sistema s pozitivnimi vrednostmi abscise in ordinatne osi. To je prvi kvadrant. Na absciso os nanesemo aritmetično linearno merilo (na primer čas), na ordinatno os pa aritmetično merilo za frekvence (pogostosti). Na ta način rišemo pravokotnike, katerih širina predstavlja območje opazovanja oziroma razred. Višina pravokotnika pa je enaka frekvenci, to je številu opazovanj v tem razredu. Velikost razreda (širina pravokotnika) pa imenujemo tudi baza. Običajno so razredi enaki in da poudarimo kontinuiteto številskih vrste, rišemo pravokotnike skupaj brez razmakov. Če opazujemo višine pravokotnikov — frekvence —, lahko takoj vidimo porazdelitev frekvenc in osnovne karakteristike porazdelitve. Takšen grafični prikaz porazdelitve frekvenc imenujemo histogram.

SUMMARY STATISTICS FOR VARIABLE 1
TOTAL = 329715.432 AVERAGE = 37.443 STANDARD DEVIATION = 6.326 MINIMUM = 9.700 MAXIMUM = 52.700
N = 882

REŽIM OBRATOVANJA OBLOČNIH ELEKTROPEČI

SUMMARY STATISTICS FOR VARIABLE 2
TOTAL = 212557.129 AVERAGE = 24.14 STANDARD DEVIATION = 4.675 MINIMUM = 1.400 MAXIMUM = 40.000
N = 882

b. Številske karakteristike statistične množice

Statistična množica je karakterizirana s svojo porazdelitveno funkcijo. Večkrat pa se pokaže potreba, da jo v saj približno opišemo z nekaj števili ali številskimi karakteristikami. Prva od njih in ena najpomembnejših je **aritmetična srednja vrednost**.

Če hočemo dobiti iz statistične množice njeno poprečje, moramo vsoto njenih elementov enakomerno porazdeliti na vsak element osnovne množice. S tem je jasno določen tudi postopek za izračun aritmetične srednje vrednosti. Če označimo posamezne vrednosti elementov statistične množice po vrsti z:

$X_1, X_2, X_3, \dots, X_n$
potem se aritmetična srednja vrednost za n vrednosti statistične množice X izračuna kot n -ti del vsote.

$$\bar{x} = \frac{X_1 + X_2 + X_3 + \dots + X_n}{n}$$

Aritmetična srednja vrednost se v praksi uporablja največ zaradi njenih posebnih lastnosti. Ni treba, da je enaka niti enemu elementu osnovne množice, istočasno pa je tista vrednost, ki najbolj ustreza vsakemu od njih. Ima tudi to lastnost, da je algebrska vsota odstopanj od posameznih elementov osnovne množice enaka nič:

$$\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x}) = 0$$

Druga lastnost aritmetične srednje vrednosti je, da je vsota kvadratov odstopanj od vrednosti elementov, iz katerih je izračunana, minimalna.

$$\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2 = \text{minimalna}$$

Če imamo elemente osnovne množice grupirane, potem število elementov v vsaki grupi predstavlja neke vrste koeficient pomembnosti. Če vsak element množimo s številom elementov njegove grupe, tedaj pravimo, da vsako vrednost tehtamo. Tako izračunana aritmetična srednja vrednost se potem imenuje **teh-**

tana ali ponderirana aritmetična srednja vrednost, ki jo v matematiki imenujemo tudi matematično upanje ali srednja vrednost. Koeficientu pomembnosti, s katerim »tehtamo«, pravimo **ponder**.

Druga, zelo uporabna številka karakteristika je **dispersija** ali **varianca**. Varianca je aritmetična sredina kvadratov odstopanj vrednosti elementov statistične množice od njihove aritmetične srednje vrednosti:

$$s^2 = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}{n}$$

Mero disperzije, ki jo dobimo s korenjenjem variance, imenujemo **standardna deviacija**:

$$s = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}{n}} = \sqrt{s^2}$$

Varianca in standardna deviacija povesta, kako se posamezne vrednosti trosijo okrog svoje aritmetične srednje vrednosti $\bar{x}$.

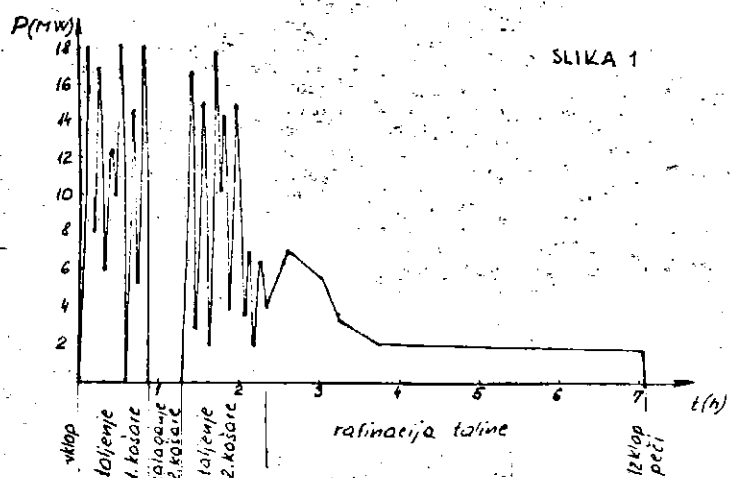
Seveda to niso vse številke karakteristike statistične množice, so pa najpomembnejše. Ostale ne sodijo v okvir tega članka, ker v sami analizi niso bile uporabljene.

Normalna porazdelitev

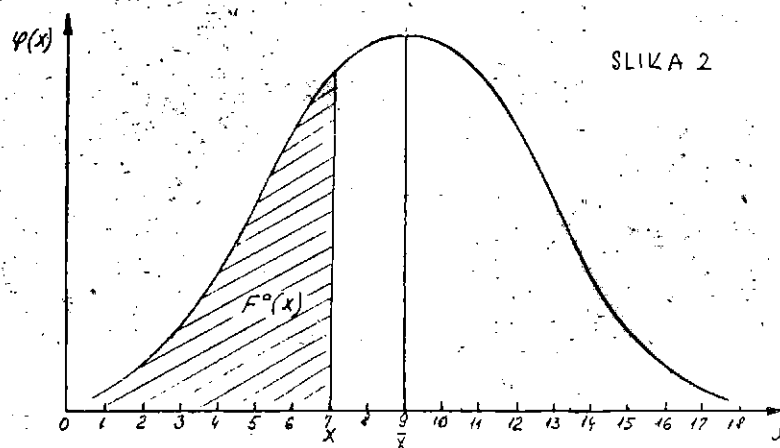
Normalna ali Gaussova porazdelitev je ena najpomembnejših teoretičnih porazdelitev. Je tudi osnova ostalim in vanjo preide v limiti večina teoretičnih porazdelitev, med drugimi tudi Poissonova, hipergeometrična, hi kvadrat, F porazdelitev in ostale. Normalna porazdelitev je določena z dvema parametroma: z aritmetično srednjo vrednostjo ($\bar{x}$), ki je rezultat splošnih vplivov in standardnim odklonom (dispersijo s^2), ki je rezultat posameznih oziroma slučajnih vplivov. Dana je v funkcijski obliki:

$$f(x) = \frac{1}{\sigma \sqrt{2\pi}} e^{-\frac{(x-\bar{x})^2}{2\sigma^2}}$$

Če vzamemo x za absciso os, ustrežno vrednost relativne gostote frekvence $f(x)$ pa za ordinatno os, dobimo normalno krivuljo, ki je slika normalne porazdelitve. To je si-

SLIKA 1

SLIKA 2

metrične in zvonasta porazdelitev z največjo gostoto frekvence v točki $x = \bar{x}$, gostota pa vztrajno pada, čim bolj je x oddaljen od aritmetične srednje vrednosti $\bar{x}$. Normalna krivulja se abscisni osi asimptotično približuje, če x raste čez vse meje.

Če za normalno porazdelitev, ki je dana s funkcijo $\varphi(x)$ izračunamo določen integral

$$\int_{-\infty}^x \varphi(x) dx = F^*(x)$$

pomeni $F^*(x)$ kumulativno frekvenco v normalni porazdelitvi v razmaku od $-\infty$ do x . $F^*(x)$ je funkcija zgornje meje v tem razmaku in grafično pomeni ploščino, ki je na sliki 2 omejena z delom krivulje nad razmakom od $-\infty$ do x , z ustreznim delom na abscisni osi in vrednosti x ustrežno ordinato za normalno krivuljo.

Čeprav imajo različne parametre $\bar{x}$ in σ , so si vse normalne porazdelitve med seboj podobne. Normalne porazdelitve z različnimi aritmetičnimi srednjimi vrednostmi so samo med seboj premaknjene. Porazdelitev je bolj stisnjena, če je standardni odklon majhen in bolj raztegnjena, če je velik.

Porazdelitev na sliki predstavlja primer, ko je aritmetična srednja vrednost $\bar{x} = 9$, standardna deviacija $\sigma = 3$.

sl. 2

RAČUNALNIŠKA OBDELAVA IN REZULTATI

Obdelava podatkov (elementov statistične množice) je bila izvedena s pomočjo komercialnega računalnika IBM 370. Računalniški program je napisan v programskem jeziku FORTRAN IV in omogoča za neko množico podatkov izračun vsote, aritmetične srednje vrednosti in standardne deviacije. Poleg tega program poišče minimalno in maksimalno vrednost iz množice ter nariše histogram. Pri tem je treba vse odčitke smiselno razdeliti v statistične razrede. Zaradi enostavnosti sem si za širino razreda izbral 1 MW električne moči. Na abscisni osi je torej električna moč razdeljena v razrede tako, da vsak stolpec predstavlja en razred. Višina stolpca (ordinata) pa predstavlja pogostnost (frekvenco) pojavljanja bremenske moči tega razreda.

Obstaja tudi možnost, da program izredno nizke ali izredno visoke vrednosti bremenske moči pri risanju histograma ne upošteva, kar dosežemo s pravilno izbiro spodnje in zgornje meje obdelave.

Na izhodnih listih (sl. 3 in 4) vidimo vsoto, aritmetično srednjo vrednost, standardni odklon, kakor tudi minimum in maksimum izbrane spremenljivke. Narisan je tudi histogram s pomočjo zvezdic: odvisnost frekvence opazovanj od posameznih razredov (el. moči). Celotni izračun in risanje histograma za vsako spremenljivko traja v povprečju 1 minuto. Slika 3 prikazuje rezultate obdelave urnih odčitkov skupne delovne moči (skupno 8760 elementov — celotno leto 1981), slika 4 pa rezultate obdelave urnih odčitkov delovne moči brez upoštevanja obločnih elektropeči (tudi 8760 elementov).

KOMENTAR K REZULTATOM IN ZAKLJUČEK

Rezultati računalniške obdelave so pokazali, da sta skupna delovna moč in pa delovna moč brez elektropeči kljub zelo sunkovitemu obratovanju elektropeči vseeno porazdeljeni normalno.

V praksi imamo večkrat opravka s količinami, katerih vrednost je odvisna od velikosti števila med seboj neodvisnih slučajnih dejavnikov, od katerih ni nobeden bistveno močnejši od drugih. Take količine so navadno vsaj približno normalno porazdeljene. Torej so pogoste take situacije, ko nam je tip porazdelitvenega zakona znan že vnaprej in je treba z eksperimentom dobiti le informacijo o njegovih parametrih (aritmetično srednjo vrednost $\bar{x}$ in standardni odklon δ). Obstojajo metode testiranja, po katerih z danimi eksperimentalnimi podatki preizkušamo hipoteze o parametrih $\bar{x}$ in δ normalne porazdelitve. Teh metod se zaenkrat nisem posluževal, ker se da tudi iz histograma na oko določiti, da je priključna moč kljub nekaterim netočnostim porazdeljena normalno.

Analizo sem izdelal s pomočjo sodelavcev elektroenergetike, ki so mi dali na razpolago dragocene podatke in sodelavcev ERC. Take analize brez uporabe sodobnega računalnika seveda praktično ni mogoče niti začeti. Ročno sešteti 8760 petmestnih števil, opraviti deljenje (za izračun $\bar{x}$), izračunati standardno deviacijo, poiskati minimalno in maksimalno vrednost, razporediti vse odčitke moči v razrede in narisati histogram ni v človeških močeh. Tu pomaga le sodoben, hiter računalnik in seveda primeren program.

Analiza je seveda precej bolj obširna, kot pa ta članek, vendar zaradi omejenega prostora sem prikazal samo najpomembnejše. Namen analize je nakazati možnost izračuna pretokov moči med vozlišči z uporabo verjetnostnega računa, če bremenska moč močnostnega vozlišča (veleodjemalec Železarna Jesenice) ni konstantna. Smatram, da bo vloženo delo prispevalo svoje k boljšemu in bolj gospodarnemu izkoriščanju el. energije v Železarni Jesenice. Delo je seveda treba nadaljevati, pri tem pa ne pozabiti na neprecenljivo pomoč, ki nam jo lahko in mora nuditi računalnik.

Aleš SOKLIČ

SPOZNANJA O MORALNIH VREDNOTAH MORAJO BITI SESTAVINA DRUŽBENOPOLITIČNEGA IZOBRAŽEVANJA

»Komunisti morajo biti zgled s svojo zavzetostjo, samoodpovedjo, požrtvovalnim delom itd. Samo tako smo si mi komunisti med vojno lahko pridobili zaupanje množic, delavcev in kmetov, ki so pod našimi vodstvom šli v boj. Samo s takšnim odpovedovanjem, pravilno politiko in pravičnim ravnanjem lahko obvarujemo lik komunista.« — TITO

Navedeni citat iz govora tovariša Tita političnemu aktivu Črne gore leta 1972 mi je bil spodbuda za pripravo sestavka o vlogi in nalogah družbenopolitičnega izobraževanja pri oblikovanju celotne osebnosti človeka. To pomeni, da naloga družbenopolitičnega izobraževanja ni le v tem, da posreduje znanja, oblikuje stališča in prepričanja, marveč da oblikuje tudi lastnosti osebnosti v celoti.

Zato mora biti v izvajanju družbenopolitičnega izobraževanja prisotna tudi vzgojnost, katere smoter je, da se razvija vsestransko razvita osebnost. Družbenopolitično izobraževanje lahko s svojimi vsebinami pomembno vpliva k razvijanju celovite osebnosti delavcev in občanov. To pomeni, da se mora v naši socialistični samoupravni družbi razvijati mnogostranost delavca in občana z ustreznim razvito zavestjo, z znanjem in oblikovanimi vrednotami. Le tako usposobljen človek ima pogoje, znanje in sposobnosti za tvorno uresničevanje svoje vloge in položaja v naši socialistični samoupravni družbi.

Prav zato je toliko bolj pomembno, da so v vsebine različnih oblik družbenopolitičnega izobraževanja »vgrajena« spoznanja o moralnih vrednotah, ki lahko prispevajo ne samo k oblikovanju in razvoju celotne osebnosti, marveč tudi oblikovanju celovite osebnosti človeka. S tem želimo tudi poudariti, da vsakdanje življenje, ki je obremenjeno z mentaliteto potrošništva in gospodarskimi stiskami, pogosto, da odločneje razvijamo socialistične moralne vrednote. Le-te morajo biti sestavina vsakdanjega ravnanja delovnih ljudi in občanov, zlasti pa članov zveze komunistov, kakor tudi vzgojna sestavina v družbenopolitičnem izobraževanju.

Za nadaljnji razvoj socialističnih samoupravnih odnosov je neobhodno potrebno, da se bolj kot doslej spoštujejo in razvijajo moralne norme, kot so, na primer, spoštovanje človekove osebnosti, iskrenosti, poštenosti, humanosti ter druge norme in vrednote. Gre torej za oblikovanje takšne osebnosti človeka, ki mu bo uresničevanje človečnosti podrejeno in odvisno od najvišje vrednote socialistične morale, človeka in dela. Takšna vrednota moralnosti socialistične družbe ne more biti samo cilj, ampak tudi praksa.

Iz takšnega spoznanja izhaja torej zahteva, da je v naše ravnanje in obnašanje ter vzgojno prizadevanje nasploh vpet čut odgovornosti in dolžnosti za stvarno uresničevanje vrednot socialističnega humanizma. Za zgled nam je lahko naša socialistična revolucija, s katero ni povezano samo trpljenje in žrtve, marveč tudi odrekanja, človečnost (tovari-

štvo, borbenost, nesebičnost) in to prav v dobro sočloveka, narodov in prihodnosti.

Za bežen pogled v vsakdanje življenje pa kaže poleg zglednih primerov preveč primerov nedela, neodgovornosti, egoizma, nepoštenosti in drugo, kar povzroča nemalo konfliktnih situacij v odnosih med ljudmi. V takšnih razmerah lahko postane marsikateri pošten in dobronameren, a ne dovolj kritičen in družbeno-usposobljen posameznik žrtev nesprijemljivih sil tehnokratizma, birokratizma itd. Poleg tega je tudi preveč nemoralnih dejanj (kraj, kaznivih dejanj in drugih dejanj), ki niso v prid socialistični moralnosti.

PO POTEH NASTAJANJA ŽELEZARJA

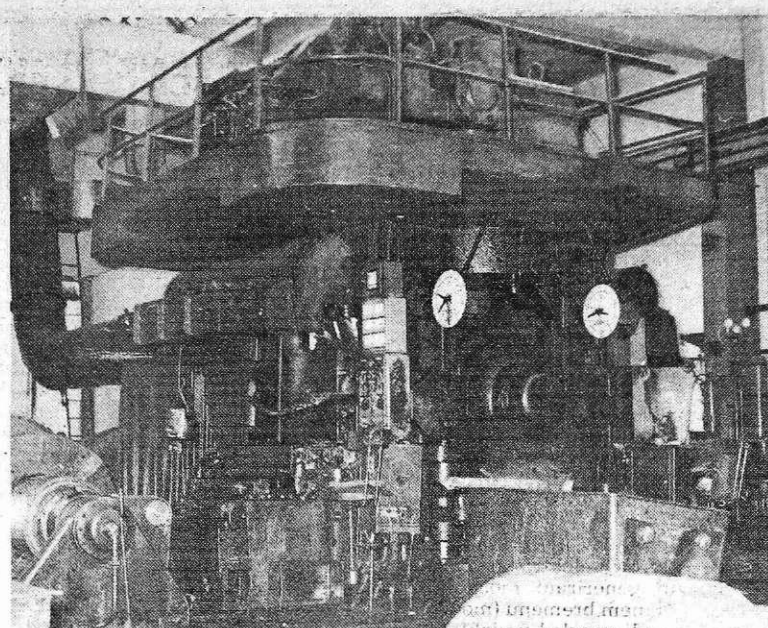
V našem krožku smo letos vsi člani novi; vključno z našo mentorico se prvič srečujemo z novinarskim delom.

Joža Varl — glavni in odgovorni urednik Železarja, se je prijazno odzval naši prošnji in nas je 24. decembra lanske leto povabil na razgovor v uredništvo Železarja.

Ta razgovor je bil za nas zelo koristen, saj nam je urednik dal celo vrsto nasvetov o tem, kaj in kako naj pišemo, da bodo bralci Železarja radi prebrali tudi naše prispevke.

Predstavil nam je tudi svoje delo, delo uredniškega odbora in nam razkril, kako lahko postaneš uspešen novinar in urednik. Povedal nam je tudi, kako si vsak sam lahko naredi koristne pripomočke za svoje delo, zlasti tiste, ki ti olajšajo iskanje informacij in podatke le-teh.

Seveda nam ni pozabil povedati, kako nastaja Železar. Pokazal nam je,

Valjevski stroj SIEMAG v TOZD Hladna valjarna Jesenice (Foto S. Kokalj)

človeku in njegovi svobodni ustvarjalnosti.

Izhod iz takšnih razmer, ki sicer vendarle niso prevladujoče, je torej v tem, da dosledno negujemo vred-

note in norme socialistične moralnosti in hkrati vpenjamo spoznanja o njih v vzgojna prizadevanja, tudi v vsebine družbenopolitičnega izobraževanja delavcev in občanov.

Srečko Krč

STANJE VARSTVA PRED POŽAROM V OBČINI

Samoupravna interesna skupnost za varstvo pred požarom je imela pred kratkim tretjo redno sejo skupščine v drugem delegatskem mandatu, oziroma skupno sejo zbora uporabnikov in zbora izvajalcev. Na seji je bilo navzočih 32 delegatov od 44, ki so obravnavali številna vprašanja s področja varstva pred požarom.

Med številnimi poročili, informacijami in sklepi, ki so jih sprejeli, je bil vsekakor najbolj zanimiv pregled stanja, ki ga je podal Ivko Blenkuš, predsednik odbora za tehnična vprašanja in preventivno dejavnost. V njem so ugotovili, da imajo vsa gasilska društva zagotovljeno osebno in

tehnično opremo za enkratno akcijo. Za več zaporednih akcij v kratkem času pa večina društev nima dovolj B in C cevi. To je problematično posebno pozimi, ko je treba cevi sušiti dalj časa. Večina društev ima tudi samo eno motorno brizgalno. Vsa društva, razen Rateč, imajo večja ali manjša motorna vozila, ki so opremljena z radiopostajami. Ratečani še čakajo na svoje vozilo, ki so ga že plačali.

Podcentra Jesenice-mesto in Kranjska gora imata tudi kombinirano vozilo. Ker ima podcenter za področje Žirovnice probleme z vodo, je predvideno, da se kupi kombinirano vozilo ali avtocisterna. Ker je precej vozil starih že 15 let, jih bo treba postopoma zamenjati. Med te enote sodi tudi poklicna gasilska in reševalna četa Železarne.

Razveseljiva je ugotovitev, da imajo vsa gasilska društva v občini svoje domove. Žal je večino domov načel zob časa in kličejo po obnovi. Potrebno jih bo tudi povečati, saj ko so bili grajeni, ni bilo takšne mehanizacije. Ponekod so jih že obnovili, drugod pa se na to pripravljajo. Bazen se sedaj gradi le v Kranjski gori za kritje spodnjega dela naselja.

Precej slabo stanje je na področju vodovodnega in hidrantnega omrežja. V glavnem je zastarelo, dotrajano, s premajhno zmogljivostjo količine vode. Pričakujejo, da se bo stanje popravilo z ustanovitvijo nove komunalne skupnosti.

Ko bodo vsa društva za silo klasično opremljena in povezana z radiozvezdami, predvidevajo, da jih bodo začeli opremljati po specifičnih dejavnostih in požarni ogroženosti kraja, na primer, za gašenje v hotelih in podobno. Zavedajo se, da vseh želja zaradi pomanjkanja denarja ne bodo mogli uresničiti, zato bodo obstoječo opremo čim bolj vzdrževali ter racionalno koristili.

Branko Blenkus

USPEŠNO DELO ČLANOV RADIOKLUBA »ŽELEZAR«

Radioklub »Železar« Jesenice pri delu v lanskem letu ni imel nobenih počitnic, je bilo povedano na letni skupščini kluba koncem februarja. Nadaljevali so z usposabljanjem mladih za radioperatersko delo. Dobili so deset novih operaterjev E in dva C razreda. Tudi na področju amaterskega radio-gometriranja so dosegli nekaj zelo lepih uspehov.

Njihovi pionirji so bili na večjem številu tekmovanj zelo dobro uvrščeni. Med starejšimi člani imajo amaterja, ki je bil na državnem prvenstvu celo tretji. Z oddelkom za ljudsko obrambo so sodelovali pri kondiciranju kadrov za zveze. V preteklih dveh letih so se udeležili kar 15 UKV in devetih KV tekmovanj pod njihovim klubskim znakom. Ker ta predel Gornjesavske doline ni najbolj primeren za sprejem in oddajo, so iskali najboljše lokacijo. Po daljšem iskanju so jo našli in tam bodo postavili tudi ustrezno zavetišče.

V zadnjih letih so se povezali tudi z lokalno radijsko postajo Triglav Jesenice, za katero so omogočili direktno prenoso z raznih akcij in prireditve. Tako so poskrbeli za prenos s pohoda na Stol, s kurirskega smuka, s proslave dneva mladosti, s srečanja aktivistov na Mežakli, z akcije NNKP, za prenos podatkov o volitvah in drugo. Člani radiokluba so skupaj z amaterji iz Lesc opravili potrebne meritve za postavitev lokalnega repetitorja pri Valvasorju, ki bi pokrival področje obeh občin.

Tehnične opremljenosti niso mogli izboljšati, kot so predvidevali predvsem zaradi omejitev pri uvozu. Kljub temu so kupili dva agregata in precej naredili pri izdelavi anten in opreme za postavljanje. Kupili so pet sprejemnikov za radiogometriranje, izdelujejo pa antene za potrebe radioklubov in oddajnike za ARG. Načrtov pri delu z mladimi niso mogli povsem uresničiti, kajti tečaji telegrafije so dokaj zahtevni in se vanje prijavi precej kandidatov, do konca pa jih vztraja malo.

Zelo se je povečala dejavnost osebnih operaterjev. Sedaj imajo pet operaterjev B razreda, ki so v preteklem obdobju s klubsko postajo vzpostavili več kot 4000 zvez. Še več zvez pa je bilo napravljanih na UKV področju. Skupno s klubsko postajo dela na tem področju še devet osebnih postaj, s čimer praktično povsem pokrivajo območje občine Jesenice. S svojim delom so lahko zadovoljni, saj so napredovali v znanju in izkušnjah.

B. B.

Se posebno prijazni so bili delavci v obeh stavnicah, kjer so nam pokazali postopek nastajanja tiskarskega stavka za posamezne publikacije, tudi za Železarja.

V stavnicah, kjer imajo še svinčeno tehnologijo za postavljanje stavka, so nam pokazali, kako so ročni stavci nekoč sestavljali besede in stavke za tisk na ročnih stavnicah. Nihče izmed nas se danes ne bi lotil tega dela, kajti delavci ob ročnih stavnicah morajo biti izredno spretni in urni.

S strojem gre to seveda lažje. Naša imena so se ob spretnem tipkanju delavca na stroju vtila, oblikovala v črkah iz svinca. Vsak izmed nas je dobil odlitek in odtis svojega imena za spomin. Ta starejši postopek tiskanja smo v drugi — to je foto stavnici, primerjali z novejšim, zelo sodobnim postopkom. Tudi tu so nam pokazali, kako poteka njihovo delo, oziroma nastaja stavke za tisk.

Spoznali pa smo, da to ni delo za vsakogar. Tu je namreč pomembna velika natančnost.

V tem oddelku smo šli skozi prav posebna vrata, okrogla vrata, kakršnih doslej še nismo videli, v temnico, kjer razvijajo foto-trakove z napisanimi besedili.

V metimici smo zmotili pri delu našega znanca Joža Varla in njegove kolege, ki so dajali časopisnim stranim dokončno obliko. Tiskanja Železarja si tu nismo mogli ogledati, kajti v Gorenjskem tisku Železarja le stavijo in ga pripravijo za tisk, tiskajo pa ga v Ljudski pravici v Ljubljani.

Ker nismo mogli videti, kako se tiska Železar, so nam pokazali, kako se tiskajo teksti in slike v knjigotisku in offset tehniki. V rezalnici smo videli, kako z ostrimi noži režejo na posamezne dele velike tiskane pole. Tokrat so rezali ovitke za cigaretne škatlice.

V zadnjem oddelku, ki mu pravijo tudi dodelava, je bil v delu naš znanec Kurček. Videli smo, kako ga stroj zguba v pravo velikost.

Tovariš Jože Bogataj nam je povedal, da je to, kar smo videli, le majhen, zelo majhen del njihovega proizvodnega programa. Izbor izdelkov, ki jih izdelujejo v tej tiskarni, je zelo velik. Znani in iskani so pri nas in v tujini.

Radi bi si ogledali še več, tudi prijazni vodič bi nam rad pokazal še marsikaj, toda za naše noge, predvsem pa glavice je bilo zaenkrat dovolj.

Tovarišema Jožu Varlu in Jožu Bogataju in vsem njunim sodelavcem se najlepše zahvaljujemo za nova spoznanja in odkritja, do katerih smo prišli z njihovo pomočjo.

Po ogledu tiskarne nam je ostalo še toliko časa, da smo obiskali še Prešernov gaj, ki je samoten in tih, zavrt v snežno odejo, sameval v sicer živahnem Kranju.

Romina se je nato želela peljati z »letečimi« stopnicami v Globuso, toda z vožnjo ni bilo nič, ker tekočih stopnic v Globuso nimajo. Imajo pa veliko drugega, zanimivega za oko in prazne želodce.

Tudi naši so bili prazni. Za silo smo jih napolnili s toplimi sendviči, potem pa smo morali odhiteti na avtobus, ki nas je nabit poln že čakal na postaji.

Dekleta so si podobno kot jež v lisični dokaj hitro našla sedeže, ostali pa smo vožnjo do Jesenic »pretrpeli« stoji.

Novinarski krožek nižjih razredov OŠ Prežihov Voranc Jesenice

ŽELEZAR

POJAV DOMOBRANSTVA IN NJIHOVE PRVE POSTOJANKE NA GORENJSKEM

Odlomek iz knjige Kokrški odred

Ljudje so bili najprej malo zaskrbljeni, kajti kaj takega se tod pri belem dnevu še ni zgodilo. Polagoma pa so se pomirili in živahno pritrjevali govornikom. Zatem so borci pokramljali z ljudmi in jim tolažili razna vprašanja.

Iz Loma je skupina takoj odšla proti Puterhofu (Jelendolu), kamor je med prepevanjem partizanskih pesmi prikorakala z razvito zastavo. To je na ljudi napravilo močan vtis. Se to nedeljo popoldne so tu priredili miting, in sicer v Bornovem gradu. Poročilo pravi, da je bilo na mitingu okoli 50 civilistov, poleg njih pa terenski delavci in vojska. Ker pa je bila tu še nedavno okupatorjeva postojanka, so prebivalci sprva še nekako s strahom prisostvovali, polagoma pa je vse oživel. Tov. Silvo (Andrej Stegnar), član POOF, je ponovil svoj govor, spregovoril pa je tudi politkomisar 2. bataljona. Poslušalci so bili vse bolj navdušeni, posebno še tedaj, ko so pevcu poleg partizanskih zapeli tudi nekaj pesmi Simona Gregorčiča, čigar 100-letnico rojstva so praznovali prav ta dan. Nato so v dvorani pretresljivo odmevali tudi Gregorčičevi verzi:

Le vstani borni narod moj,
do danes v prah teptan...

Tudi o Levstiku, o Prešernu in o Cankarju je tekla beseda.

Da bi bataljonska propagandna skupina ta dan čimveč opravila, je izpod Storičiča odvedla s seboj 26 novincev, ki jih je potem pospremila naprej pod Stoč, od tam so jih odvedli prek Save in v enote 9. korpusa.

Vsa tržiška okolica je nekaj dni zatem govorila o teh mitingih, s čimer je bil njihov namen dosežen.

Poslej so partizani KO v tiste kraje, kjer so jih bili ljudje vajeni le ponoči, prihajali tudi podnevi. Seveda, upoštevajoč konspiracijo in računajoč na gibanje Nemcev, še bolj pa domobrancev in njihovih sodelavcev.

Se vedno pa so bile pri mobilizaciji najbolj škodljive dezertacije partizanov, ki so potem izdajali taborišča in sodelavce partizanov oziroma Osvobodilne fronte. Večkrat so nezadupanje do partizanov povzročili tudi drzni, a nepotrebni in celo samovoljni obiski v družinah, ki so sicer rade sprejemale borce in jih običajno tudi pogostile. Zaradi takega obiska sta bila 10. oktobra 1944 v Rodinah zajeta dva minerja: deseter minerske skupine Franc Jalen iz Rodin in Tone Čop. Ko sta se zadrževala v Rodinah pri Čopu, p. d. pri Honu, so kmetiji obkolili Nemci in oba ujeli. Stiriindesetletni Franc Jalen je 29. marca 1945 umrl v taborišču Mauthausen.

Taki in podobni pojavi so zavirali mobilizacijo. Poleg tega so nekateri funkcionarji tako na terenu kot v vojski oportunistično gledali na mobilizacijo.

Vendar je mobilizacija na Gorenjskem v jesenskih mesecih 1944 močno vplivala na okupacijsko oblast. Ta jo je skušala zavirati tudi z lažno

propagando. Sem sodijo tudi letaki, ki jih je podpisal šef civilne uprave dr. Friedrich Rainer. Njih vsebina je bila podobna onim iz prejšnjih let. Pod naslovom PASSIERSCHEIN (Propustnica) je pisalo:

»Rok za rokom je minil in Nemčija ni bila uničena! Nasprotno — so vračniki je prizadejala nove udarce in si na svojih mejah postavila novo fronto... Za vas, ki ste v gozdovih, to pomeni, da boste še naprej živeli pasje življenje, in to v mrazu, snegu in ledu, ob slabi prehrani in vedno preganjanji, ne da bi videli kakršenkoli konec...«

Poslužite se teh amnestijskih odlokov in pomislite, da je doma toploti. Vrnite se in boste kljub vsem lažem vaših »osvoboditeljev« svobodni Slovenci v svoji domovini...

Taki pozivi okupatorja, ki je tukajšnjemu prebivalstvu in partizanom prizadejal že toliko žrtve in trpljenja, ne potrebujejo komentarja. Vendar pa je treba povedati, da so nekateri domobranci in protikomunistično usmerjeni zaslepljeni le nasedali tem lažem in zapuščali partizanske vrste, nato pa se z vednostjo gestapa priključevali domobrancem.

Prvi sneg je opozoril, da se bliža nova zima in da vojne le še ne bo konec. Borci pa so bili razmeroma slabo obuti. Zato sta se dva bataljona, drugi in tretji, po skrbnih pripravah odpravila po obutev in usnje v sicer nevarni, a s tem materialom bogati Tržič. Poveljstvo bataljonov in odreda je prek obveščevalcev zvedelo, da nekateri večji čevljski mojstri izdelujejo obutev tudi za okupatorjevo vojsko.

Akcijo sta vodila namestnik odrednega komandanta poročnik Jože Rebolj-Planinc in novi operativni oficir odreda kapetan Marjan Jager-Ris. Z njima je iz drugega bataljona odšlo 84 borcev, iz tretjega, ki je trenutno tudi taboril v Zgor-njem Lomu, pa 65 mož, vsega torej 150 borcev. Akcija se je začela 26. oktobra 1944 po 20. uri, ko so najprej zaradi varovanja postavili dve zasedi s po dvema strojnica. Vsak bataljon je dal eno.

Prva zaseda je bila nameščena na severnem začetku ozke Cerkvene ulice pri pokopališču, druga pa na cesti Za Virjem bliže mestu. Akcija je potekala nekaj ur, brez strela, prav v Cerkveni ulici in Za Virjem. Udeleženec je akcijo takole opisal:

»Ljudje so bili še pokonci, ko so se v dveh večjih čevljskih delavnicah (Grosmajer-Frtunar) pojavili partizani. Ko smo našli le nekaj parov čevljev in nekaj kosov usnja, smo iskali naprej, kajti čutili smo, da so ga mojstri poskrili.

V precej veliki Frtunarjevi delavnici, kjer smo dobili le nekaj parov čevljev, smo po krajšem iskanju in mojstrovem zatrevanju, da nima nobene zaloge, že hoteli oditi, a nekateri so vendarle iskali naprej. To se je kmalu splašalo, kajti za neko lažno steno so odkrili velik prostor, ki je bil napolnjen z najraznovrstnej-

šim in odličnim usnjem. Ni nam bilo mar tarnanje mojstra. Le zakaj? On je bilo na toplem z več delavci izdeloval čevlje za Nemce in celo med vojno bogatel, medtem pa so številni naši borci morali hoditi v boj napol bosi.

Dobro smo izpraznili ta »usnjeni« bunker in blago naložili na dva voza, ki smo ju dobili pri Svetlu. A usnja je bilo toliko, da je skoraj vsak borec poleg orožja odnašal proti Lomu kako balo tega dragocenega blaga. Zasopli in znojni smo proti jutru prišli v Lom, a utrujenosti nismo čutili. Ob uspešni akciji je bilo v nas preveč zadovoljstva.

Borci so se potem odpravili počivat, kuharji so pripravili izdaten zajtrk, najbolj zanesljivi pa so šli kopat in izdelovat bunker, kamor smo to usnje shranili. Med vso akcijo, ki je trajala do nekaj čez polnoči, je zaradi drznega vpada v utrjeni Tržič vladala huda napetost, a začuda je vse minilo brez strela.

Z vprego so se ukvarjali borci 3. bataljona. Voza s konji so potem vrnili lastniku.

Odredna čevljska delavnica je že naslednji dan dobila precej usnja in čevljarji so začeli izdelovati čevlje in škornje, nekaj usnja pa so poslali tudi v druge enote in čevljarjem pod Stoč, saj je bilo usnja za blizu 1000 parov.

Ljudje so naslednje dni v Tržiču in okolici govorili, da je bilo partizanov »kot listja in trave«, kar je seveda dvigalo politično zavest pri poštenih Tržičanih, ki so vedeli, da je mesto polno okupatorjevih policistov, orožnikov in vojakov, dostikrat pa tudi domobrancev. Tako je ta akcija tudi v moralnem pogledu zelo uspeša.

Seveda vsi mojstri še zdaleč niso bili taki. Nekateri zavedni čevljarji so že prej dajali čevlje in usnje za partizane, a to so bili večinoma le drobni obrtniki.

Ker sta oba bataljona, drugi in tretji, zaradi akcije v Tržiču pričakovala sovražnikovo reakcijo, sta se zavarovala.

Med pospravljanjem plena 27. oktobra, ko je močno deževalo, so borci 3. bataljona postavili v Lomu tri zasede s po dvema strojnica. Medtem so borci 2. bataljona skrivali usnje. Da pri tem ne bi prišlo do sovražnikovega vpada, sta po okolici krožili dve patrulji, ena desetina pa je zasedala prelaz na Javorniku proti Jezerskemu.

Spravljanje usnja je varovalo 56 borcev. To jutro, 27. oktobra, je sovražnik sicer miroval, zato pa je bilo drugače naslednje jutro, 28. oktobra 1944. Najprej se je v Tržič pripeljalo 45 domobrancev iz Kranja, ki so se jim v Tržiču priključili tudi orožniki.

Skupaj so krenili najprej proti Jelendolu, nato pa se obrnili v Lom. Tam so iskali sledi za usnjem in brskali tudi po nekaterih hišah. Ko so borci obeh bataljonov zvedeli, da se je zasledovanje začelo, so šli na položaje, da bi zasledovalce napadli. Toda ti so se gibali drugod. Kmalu je bilo znano, zakaj. Domobranci in Nemci so imeli v Lomu več obveščevalcev in obveščevalk, ki so jim spretno sporočali, kje se gibljejo partizani. Takrat jim iskanje ni uspelo, a pozneje so z izdajalčev pomočjo usnje odkrili in ga odpeljali nazaj v dolino. Tedaj so našli in pobrali več čevljskega orožja in tako partizanski intendanturni povzročili večjo škodo.

(SE NADALJUJE)

Pri vsakem stavku je bilo dekle svetleje. — Zunaj je vsak dan hladneje. — Tudi v sobi nimate zakurjeno. Mar vas ni zeblo? — Niti ne vem, ali je zakurjeno ali ne. Zeblo me ni. Kadar sem pri klavirju, me ne bi zeblo tudi v snegu ne! Zdaj se je spet drugače nasmehnila. Lehti je zagrebla v prsne obline.

Študijski svetnik Kenda je vodil danes »skupnostno uro«. Prišel je kot rajshpropagandaminister doktor Goebbels (telesne hibe seveda v nacističnih propagandnih filmih niso kazali). V dvorani so vzgojiteljica in hajot — gefolgsaffirerja čakali zbrani dijaki.

Vse je planilo kvišku. Kot bi ustrelil. Dežurni je podal »meldung«. Kenda je kegljal z ržki. Vidno mu je bilo nerodno. Vedno je delal vtis, da »nima situacije v rokah«. Ali je bil vzrok v nastopu? Ali v nekem ozkem provincializmu »kernntnerstva«, iz katerega stališča je sebi razlagal nacionalsocializem? Njegovi kernntnerski vici niso prav zadevali pri altrajhkollegh. Tako je tudi med poukom rad serviral svoje plehke šale na konto sovražnikov nemškega naroda. Tudi pri mladincih ni vžgalo. Ni bilo ognjevite duhovitosti in pretkane ideološko vzgojne Reussove metode!

Po očitno neprimernih uvodnih frazah je Kenda vzel iz žepa pismo in ga prebral. Bilo je pismo nekdanjega učiteljskega. Glasilo se je:

VALENTIN POLANŠEK

65

ROMAN

KRIŽ S KRIŽI

Kot nekdanji dijak si dovoljujem Vam poslati življenjski znak. Nenavadno dolgo se mi zdi od tistega časa, ko sem nerad zapustil šolo. Bil sem prvi, ki so me izrgali iz občestva našega razreda! Medtem je sledilo gotovo že mnogo kameradov, da sodelujejo pri odločilnem boju našega naroda. Bil sem v bitkah v Tuniziji in sem se konec koncev znašel v angleškem ujetništvu. Opisovati naše bojevanje v Severni Afriki ne bi bilo sedaj na mestu. Danes, ko sedim v vojnem ujetništvu, morem na žalost samo le še opazovati junaški boj naših sobojnikov. Nihče mi ne bo iztrgal iz srca vere v zmago naše drage domovine.

Z nemškim pozdravom in Heil Hitler!
Vaš Friderik Koglar

Nastala je tišina med dijaki in študijskim svetnikom Kendo...

Vsak od mladincev je tolmačil po svoje vsebino prebranega pisma... V Zdravku se je gnetlo: V angleškem ujetništvu sedeti in se še vedno boriti za nemško zmago? Če je sploh tako pismo prišlo iz Tunizije? Po kateri poti pa bi prišla taka pošta? Kako pa Nemci? Ali bi pustili podobno pismo angleškega ujetnika domov?

Potrkal je. Dežurni plane k vratom. Kenda za njim.

Pojavil se je med durniki napovedan frontni oficir, odlikovanec, ki bo pripovedoval mladini o svojih doživetjih na severnoafriškem bojišču se iz časa, ko so oklopniki generalfeldmarsala Rommla zmagovali skozi libijsko in cirenajsko puščavo in se pomikali proti angleški koloniji Egipt.

Oficirju se je poznalo, da je cak-cak nacist.

Iz njegovega poročanja je stalno zvenela nemška zapovedovalnost. Vse, kar je šlo v Severni Afriki po zlu, so zakrivali ali »zločinski angloameriški zračni pirati« in »gangsterji židovske plutokracije« ali pa »usurari kacelmaheriji« (psovka za slabe italijanske vojake). Znano je, da niti Albancem niso bili kos. Šele nemški vihar je uredil razmere na Kreti in celotnem Balkanu. Oficirjev obraz se postavlja. In nato je prišel do El Alameina, k frontni točki, kjer so Rommlovi oklopniki stali le še bori osemdeset kilometrov od Aleksandrije. Zopet odpovejo Italijani, ti prekleti Lahi. V hrbet padejo namški frontni! Izdali so sovražniku na otoku Malti cel konvoj tankerjev, ki je tvoril za Afrikakor pogonsko snov. Tako se je moral Rommel umakniti.

Dijak je začel računati: Od El Alameina do Tunizije je na stotine kilometrov. Od kod pa so Nemci dobili gonilno silo za take razdalje? Ali so šli peš? Brez oklopnikov? Skozi puščave?

Oficir se ni dotaknil Vzhodne fronte, s katere prihajajo po radiu venomer ista poročila, da so hudi obrambni boji in da se nemške enote umikajo iz strateških razlogov vedno bolj proti rajhu.

Takih dijakov je bilo mnogo, ki se niso brigali za OKW poročila. Kolikor so morali ponavljati pri jutranjih apeli naučene fraze, to so zdrdrali, pa je bilo. Najbliže jim je bil lastni želodec. Ta pa jih je itak vseskozi zaposloval. Kdor je imel stalne približke od doma in si tako dopolnjeval zveličavne občutke sitosti, ta se je lahko poživljal na vse fronte in zgodovinske proslave iz slavnega časa Gibanja, to je tiste dobe do leta 1933, ko je Hitler prišel na oblast.

Zdravko je krotil v sebi poseben nemir: Rad bi jo popihal in šel igrat na klavir k starcu.

Za zaključek oficirjevega gobezdanja pa je vstopil pred zbrane najboljši recitator šole, dijak iz tretjega letnika z imenom polnim sičnikov in je razmeto bral še eno pismo drugega nekdanjega učiteljskega Zepa Slanovca:

(SE NADALJUJE)

TANGENTE OB BOROVEM ROMANU »ODLOŽENI«

(IZPISI IZ DNEVNIKA)

Še večji uspeh je dosegla V. Črnogorska brigada v Črni gori, ki je razbila četniške odrede kar šestnajstih četniških vodov, med katerimi je bil tudi Baja Stanić kot glavni komandant črnogorskih četnikov. Svoj konec so doživeli 20. oktobra 1943 pod Nikšićem v samostanu sv. Vasilja.

Druge Dalmatinska brigada je medtem osvobodila Berane in nadaljevala z zasledovanjem sovražnika v smeri proti Andrijevi in na tej poti razorožila več kakor 600 četnikov. Osvoboditvi Andrijevice se ni postavljala po robu nobena sovražnikova enota, zato pa se je brigada morala naslednje dni spopadati z Nemci, ki so prodirali iz Albanije prek Čakora. Zato se je II. Dalmatinska brigada napotila iz Andrijevice v smeri proti Sikarici, da bi napadla Nemce, ki so prodirali proti njim. Njen I. in IV. bataljon sta na Sikarici udarila ob zaščito. Pozvali so poveljstvo albanske milice, naj ne ovira pohoda enot brigade v smeri proti Čakorju, toda to jim je odgovorilo, da se bo albanska milica postavila partizanskim enotam z orožjem po robu. To se je na Sikarici tudi zgodilo, a sta bataljona II. Dalmatinske enote albanske fašistične milice po enourni bitki prisilila k umiku proti Plavu in Gusinu, nato pa skupaj z neko novo formirano pristoglovo črnogorsko enoto nadaljevali z bojem proti

Nemcem, ki so prodirali iz Grčije prek Albanije z namero, da prodro v Črno goro in da tam razorožijo tamkajšnje italijanske divizije.

Po dvodnevni bojih so se Nemci pojavili za hrbtno II. Dalmatinske brigade. Nova črnogorska enota na Sikarici njihovega pritiska ni vzdržala. To pa je povzročilo, da sta se I. in IV. bataljon, ki sta že skoro prodirala na Čakor, morala umakniti: in naposti Nemce na Sikarici. Napadati sta začela zvečer in po osmih dneh bojov Nemce tudi razbila, jih okrog 50 ujeli, hkrati pa prišli do nemškega orožja, strojn in municije. Na teh položajih so borci II. Dalmatinske odbijali druge nemške kolone, dokler jih ni zamenjala IV. Črnogorska brigada. Tako sta ti dve enoti preprečili nemški prodor v Črno goro.

Toda II. Dalmatinska brigada se ni mogla odpočiti. Prejela je povelje (25. novembra 1943), da se takoj napoti s pospešenim pohodom prek Andrijevice, Berane in Belega Polja do Drdereva in ga osvobodi ustaške muslimanske milice. V tej bitki so spremljali brigado tudi italijanski prostovoljci — topničarji in tankisti, ki so jo podpirali pri osvoboditvi Drdereva.

V času II. zasedanja AVNOJ v Jajcu je II. Dalmatinska brigada prišla v Prijepolje, ki je bilo že osvobodeno, nato pa se je zopet udarila s četniki Draže Mihajlovića, in jih vrgla čez reko Bistrico, osvobodila Novi Varoš in dosegla reko Lim, nato pa razbila četnike in jih zasledovala vse do Zlatibora v Srbiji.

Potukli smo ih vojnički i politički, je pri tem spominu vnovič poudaril Acim Prejić svojo priljubljeno frazo. »Kalaj je bio potozan sa svojim četnicima iz Sandžaka u Srbiju.« Potem se je II. Dalmatinska brigada vrnila čez reko Lim in se napotila proti Sijenici, da bi od tam preprečila nemške vpade na osrednje jugoslovansko osvobodeno ozemlje. Kmalu potem se je premaknila — tokrat ne peš, pač pa na zaplenjenih tovarnjakih — s Sjenice do Čajniča, njen IV. bataljon pa v Plevlju, kjer je ostal kot posadka vse do 8. decembra 1943, ko so nemške motorizirane enote udarile čez reko Lim in začele svojo šesto ofenzivo proti osrednjemu partizanskemu osvobodjenemu ozemlju v Jugoslaviji. Zavzele so Prijepolje, nato pa nadaljevale zasledovanje enot NOV Jugoslavije na komunikaciji Prijepolje — Plevlja. Po tridnevni bojih so se enote NOV na

tem sektorju premaknile prek ceste Plevlja—Bojanići, prekoračile Čehotino in manevrsko obšle sovražnika med Čajnici in Bojnicami, ter se prebile na ta način na Čelebiće, nato pa nadaljevale pohod proti Rudu, kjer so vnovič prekoračile Lim in prešle v ofenzivo. Tako sta II. Dalmatinska in II. Srbska proletarska brigada z deli Šumadijske brigade udarili na četnike Draže Mihajlovića in okupacijske vladne srbske četnike izdajalskega generala Nedica prek Belih Brda in Jablanice, nato pa napadli srbsko mesto Ivanjico 8. januarja 1944.

»Kroz to vrijeme razbili smo u zapadnoj Srbiji četničke bande Draže Mihajlovića, Nediceve i zarobili oko dvije brigade Bugara, koji su se borili rame uz rame sa okupatorom.« Še vedno slišim monoton, a nekam otožno pripovedo poročnika Acima, ki bi lahko bil podoben Borovemu Muriju iz Odloženih, ko bi se kdaj kasneje sam lotil pisanja partizanskih spominov. Kje je zdaj in kaj je po vojni doživljal, ne vem, pa tudi Milorad mi ni vedel ničesar povedati o njem. Toda jaz ga še vedno vidim pred seboj — resnega, v pogovorih nikoli glasnega ali celo hrupnega kakor toliko drugih, skromnega, takega, kakršnega sem videl prvo leto po vojni in ga morda prav zato mnogo bolj kakor nekatere druge ohranil v spominu, njega in njegov glas: »Sa gradom Ivanjicom ovladali smo ali ga nismo mogli zadržati, pošto je neprijatelj u Srbiji bio još jak.«

Mislil je na Nediceve in »vojsko kralja Petra«, na katero je, kakor sem v tem zapisu že napisal, na tihem računal tudi Churchill, a se je po Titovi zaslugi, ko je poleti 1944 poslal v Srbijo glavno NOV iz Bosne v Srbijo, vračunal. Toda takrat, ko so II. Dalmatinska brigada in II. Srbska brigada ter deli prav tako srbske Šumadijske brigade držale Ivanjico šest dni v svojih rokah, so bile same prešibke, da bi nadaljevale z ofenzivo.

14. januarja 1944 se je II. Dalmatinska brigada z II. Srbsko proletarsko in deli Šumadijske brigade morala umakniti iz Ivanjice v zelo težkih bojih v smeri proti Močavićem, Jablani in Brézovcu, kjer je II. Dalmatinska trčila ob višegradski četniški korpus in ga skupaj z II. Proletarsko srbsko brigado razbila. Borci teh brigad so si priborili več težkih strojn in štirideset konjev.

Nadaljevanje

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 37. seji 22. februarja potrdil predlog odloka o potrditvi zaključnega računa o izvršitvi proračuna občine Radovljica za leto 1982 in predloge sklepov o potrditvi zaključnih računov posebnih računov občine Radovljica v letu 1982. Soglašal je z nekaterimi pripombami, z osnutkom odloka o zavarovanju vodnih virov in osnutkom družbenega dogovora o organiziranju OZD v vodnem gospodarstvu SRS. Na seji so bili člani Izvršnega sveta seznanjeni z informacijami o usklajevanju programov SIS družbenih dejavnosti v letu 1983.

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je 38. sejo, ki je bila 22. februarja v vlogi enotne delegacije za družbenopolitični zbor občinske skupščine, posvetilo gradivu za 11. zasedanje družbenopolitičnega zbora, ki je bilo naslednji dan. Člani predsedstva so pred obravnavo tega gradiva in sprejetja stališč pretesali problematiko zdravstva v občini Radovljica, razen tega pa tudi predlog programskih zasnov praznovanja 8. marca, za katere so se opredelili vsi frontni deli SZDL na osnovi pripomb iz temeljnih okolij njihove organiziranosti.

Komite ZK Radovljica je na 7. seji 9. februarja sprejel sklep, da bo letna programska konferenca občinske organizacije ZKS Radovljica 16. marca. Kot delegati bodo na konferenci sodelovali predstavniki vseh 110 osnovnih organizacij ZK. Programske konference se bodo udeležili tudi člani občinskega komiteja, tovariškega razsodišča, nadzorne komisije, statutarne komisije in predstavniki vseh komisij občinskega komiteja.

Prejšnji teden se je sestal pod predsedstvom Borisa Šetine koordinacijski odbor za sodelovanje z drugimi občinami pri OK SZDL Radovljica. Najprej so presojali dosedanje sodelovanje s posameznimi občinami v Sloveniji in drugih republikah, s katerimi so sklenjene listine o pobratenju. Dogovorili so se o programih sodelovanja v letu 1983, kar pa bo prilagojeno tudi materialnim možnostim glede na zaostrene gospodarske razmere.

V prostorih Delavske univerze Radovljica je bil 22. februarja skupni posvet o problematiki idejnopolitičnega usposabljanja v ZK jeseniške in radovljiške občine, ki sta ga organizirali za svoje člane komisiji za ideološko delo pri občinskih komitejih ZK Jesenice in Radovljica. Glavni poudarki obravnave so se nanašali na teme o motivaciji, o kadrovanju, oblikah izobraževanja, o idejnopolitičnem delu v osnovnih organizacijah ZK, o vlogi predavateljev in o sistemu usposabljanja in mestu ter vlogi Delavskih univerz.

OZD v radovljiški občini so v letu 1982 po podatkih statistične službe komiteja za družbeno planiranje in gospodarstvo OS Radovljica izvozile na tuja tržišča za 54.777.000 dolarjev blaga in izdelkov. Vrednost izvoza je bila za 41 % višja kot leta 1981, od tega na konvertibilno področje 39.129.000 dolarjev, ali 71,4 % celotne vrednosti izvoza. Plan skupnega izvoza so industrijske delovne organizacije lani ustvarile 99,2 %, na konvertibilno področje pa 81,9 %. Skupni plan celotnega izvoza gospodarstva v občini je bil uresničen 96,5 %, na konvertibilni trg pa 84,8 %, tako da znaša količnik pokrivanja uvoza z izvozom še vedno 2,25, na konvertibilnem trgu pa 1,93.

Vrednost uvoženega blaga OZD v radovljiški občini je znašala v letu 1982 skupaj 24.400.000 dolarjev, od tega je kar 83 % s konvertibilnega področja v vrednosti 20.243.000 dolarjev. Repromateriala so uvozili za 22.221.000 dolarjev, opreme pa za

2.179.000 dolarjev. V primerjavi z letom 1981 je bil lani uvoz v občini Radovljica višji za 7,4 %. Letni plan uvoza so OZD v občini dosegli 85,7 %, s konvertibilnega področja pa 87,1 %.

Po podatkih, ki so jih zbrali na komiteju za družbeno planiranje in gospodarstvo na občinski skupščini Radovljica, je bilo v letu 1982 število tujih gostov in nočitev v turističnih krajih občine v primerjavi z letom 1981 manjše. Nočitev tujih gostov je bilo manj kar za 18,6 %, domačih nočitev pa je bilo za 9,2 % več.

Kot je bilo napovedano in je bilo tudi pričakovati, lanske letna turistična bera za turistično gospodarstvo radovljiške občine ni bila zadovoljiva. Lani je obiskalo radovljiško občino 262.234 gostov, od teh le 110.111 tujih. Izpad vseh gostov glede na leto 1981 je 5 %, pri tujih turistih pa kar 12 %. Na Bledu je bilo lani za 5 % manj gostov kot leto prej, v Bohinju za 22 %, v Radovljici za 24 %, v kampu pa celo 29 %. Zanimivo je, da je bilo le na Pokljuki lani več tujih gostov kot predlani kar za 46 %, vendar je v številki to le 172 gostov.

V obdobju januar-december 1982 so več kot tri četrtine vseh nočitev v turističnih krajih radovljiške občine ustvarili gostje iz Velike Britanije, ZR Nemčije in Nizozemske. Prvič so prevladovali britanski turisti, ki jih je bilo 29,2 %, Zahodni Nemci so bili s 27,8 % na drugem, Nizozemci pa z 18,5 % na tretjem mestu, kar je pravzaprav presenetljivo; saj so bili prejšnja leta med najštevilnejšimi.

Doba bivanja domačega gosta v turističnih krajih radovljiške občine je bila v letu 1982 povprečno 3,5 dni, tujega gosta pa 4,3 dni. Domači gost je bil v letu 1981 povprečno 3,3, tuji pa 4,7 dni.

Razpoložljive gostinsko-hotelske zmogljivosti v radovljiški občini so bile v letu 1982 zasedene 56,5 %, medtem ko so bile v letu 1981 te zmogljivosti zasedene povprečno 56,8 %. Lani so bili blejski hoteli zasedeni povprečno 58,2 %, bohinjski hoteli 54,1 %, hoteli na Pokljuki 36,4 %, v Radovljici pa 60,2 %.

Družbenoekonomski položaj delovne organizacije Komunalno gospodarstvo Radovljica je zaradi velikega razhajanja cen storitev in dejanskih stroškov že kritičen. Celotni prihodek od storitev, vodarine, kanalizacije, odvoza in deponiranja odpadkov, pogrebne in pokopališke dejavnosti ter storitev skupne rabe je znašal v letu 1982 nekaj manj kot 39 milijonov din. Cene so zaračunavali še po stanju 1. novembra 1981, zato so ustvarili le 44 % načrtovanega celotnega prihodka. O sedanjem stanju je obveščen izvršni svet OS in občinski svet ZSS Radovljica, ki bosta morala sprejeti ustrezne ukrepe za obvladovanje težkega stanja.

V februarju so v vseh krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah radovljiške občine nadaljevali z obrambnim usposabljanjem, ki je obvezno za vse občane, ki niso zaposleni, samostojne obrtnike in pri njih zaposlene delavce. Na triurnih predavanjih udeležence seznanjajo z vojaškopolitičnim položajem v svetu in varnostno političnimi razmerami v občini, krajevni skupnosti in OZD ter o oblikah neoboroženega odpora v pogojihčasne zasedbe ozemlja. Seznanjeni so tudi z oblikovanjem blagovnih rezerv in preskrbe v miru, ob naravnih in drugih hudih nesrečah in v vojni. Vsa predavanja bodo ponavljali, da se jih bodo lahko udeležili zamudniki in upravičeno odsotni do konca marca 1983.

Inovacijski dejavnosti v Verigi Lesce v zadnjem času posvečajo vse večjo pozornost. Lani je služba za inovacije prejela kar 44 predlogov iz vseh sedmih tozdov. Od teh jih je osvojila

24, zavrnila 4, proučuje pa jih 16. Lani je proučevala kar 33 predlogov, letos pa jih je občutno manj. V letu 1982 so izplačali 51 posebnih nadomestil ali 23 več kot leta 1981. Skupna vrednost nadomestil je znašala 454.020,65 din, kar je za 72,68 % več kot leto prej. Za inovatorje leta so bili na občinski proslavi ob dnevu republike leta 1981 predlagani od petih razpisanih kar štirje predlogi iz Verige. Nagrajenci so prejeli diplome in nagrade 10.000 din.

Za obstoj in dejavnost informacijsko dokumentarnega centra (INDOK) v občini Radovljica, ki so ga ustanovili 1976. leta, je občinska skupščina namenjala doslej razmeroma majhna sredstva, kar je odraz nerešenega statusa tega centra in njegove neučinkovitosti. Leta 1980 je bilo iz proračuna občine razporejeno INDOK centru 45.630 din, v letu 1981 nekaj več, in sicer 53.840 din, lani pa spet manj, in sicer le 43.560 din. Financiranje seveda ne teče na osnovi svobodne menjave dela, ampak izključno proračunsko.

V okviru akcije »zaključni računi« bodo v osnovnih sindikalnih organizacijah v mesecu marcu obravnavali delavci tudi skupno porabo, med drugim pa tudi finančno poročilo o izvajanju kulturne akcije za delovne kolektive v radovljiški občini. Iz poročila je razvidno, da je namesto 58 načrtovanih prireditev bilo v letu 1982 izvedenih 70 prireditev. Presežek gre na račun dodatnih prireditev v počastitev sindikalnih kongresov. Za celotni program je bilo porabljeno 575.727 din. Od tega je Kulturna skupnost prispevala 400.000 din, delovni kolektivi iz pogodbениh prispevkov na zaposlenega 95.727 din in občinski svet ZSS Radovljica 80.000 din.

Za nujna vzdrževalna in obnovitvena dela na kulturnih domovih v radovljiški občini je Kulturna skupnost v letu 1982 namenila 530.000 din. Največ, 220.000 din, je bilo porabljeno za obnovo dvorane na Gorjušah, za obnovitvena dela v dvorani KUD Triglav Srednja vas 210.000 din, za vzdrževalna dela in opremo odra DPD Svoboda Rudi Jedretič Ribno 70.000 din in za obnovitvena dela graščinske dvorane KUD Radovljica 30.000 din.

Muzej planšarstva in sirarstva v Stari Fužini, ki ga upravlja KS Stara Fužina, si je lansko leto v juliju in avgustu, ko je bil odprt za obiskovalce, ogledalo 1.038 domačih in tujih gostov, od teh 560 odraslih in 478 šolske mladine. Zbirka, ki je last Gorenjskega muzeja Kranj je zaradi vlage v prostorih stare sirarne močno ogrožena, zato jo bo potrebno primerno urediti in zaščititi. To pa bo bržčas privabilo tudi več obiskovalcev, seveda pa bo moral biti muzej odprt več časa.

Med Prešernovimi nagrajenci gorenjskih občin, ki jih podeljuje vsako leto ob Prešernovem dnevu v drugi občini, letos ni bilo nagrajencev iz jeseniške, radovljiške in tržiške občine. Vzrok je verjetno v nerealnih in preveč zahtevnih določilih pravilnika o Prešernovih nagradah Gorenjske, ki jih bo potrebno spremeniti in prilagoditi dejanskim razmeram in zmogljivostim kulturnih delavcev na območju vseh gorenjskih občin in ne zgolj v Kranju in Škofji Loki, ki imata veliko večje zaledje poklicnih umetnikov. Pobudo za spremembo pravilnika in dogovora bo dala Kulturna skupnost Radovljica že na marčevskem zasedanju skupščine.

Pomembno vlogo v informiranju delegatov in občanov o delu kulturne skupnosti, društev in sekcij ter o kulturnih dogajanjih v radovljiški občini ima Lokalna radijska postaja Triglav Jesenice, ki je hkrati eden od izvajalcev kulturnega programa Kulturne skupnosti Radovljica. Za dejavnost oz. za izvajanje informativne dejavnosti je v letu 1982 Kulturna skupnost Radovljica namenila LRP Triglav 199.218 din, kar pa je le 4,17 % delež v celotnem financiranju programa LRP Triglav.

PROGRAMSKA KONFERENCA ZRVS RADOVLJICA

V ponedeljek, 21. februarja, je bila v Radovljici programska konferenca ZRVS Radovljica. Na konferenci so razpravljali o delu v minulem letu, v katerem so posvetili največ pozornosti varnosti in družbeni samozasčit.

V ta namen so imeli predavanja na teme: oblike in način delovanja notranjega in zunanjega sovražnika v miru, izrednih razmerah in neposredni vojni nevarnosti; protidiverzantsko in priteritoristično delovanje po konceptu SLO in družbene samozasčite in okupatorski sistem v sodobnih razmerah; ocena varnostne situacije v SFRJ s poudarkom na stanje v SRS; osnovne značilnosti mednarodnega vojaškega in političnega položaja v svetu, oblikovanje blagovnih rezerv v miru za potrebe oskrbe oboroženih sil in prebivalstva v vojni.

V letu 1982 so imeli tudi skupni zbor vseh rezervnih vojaških starešin v občini, na katerem jih je generalpolkovnik Rudolf Hribnik-Svarun seznanil z izkušnjami NOB, na zboru pa so spoznali tudi moč protoklepnega orožja.

Občinska konferenca ZRVS je v minulem letu uspešno organizirala in izvedla partizanski tabor heroja Tončka za učence sedmih razredov osnovnih šol radovljiške občine in tekmovalno po poteh narodnega heroja Lojzeta Kebeta. Lani so slovesno praznovali 30-letnico organizacije in zato podelili tudi več priznanj in pohval. Na konferenci je bilo poudarjeno, da je bila v minulem letu uspešna tudi informativno-založniška dejavnost, delo z mladino, športno-rekreativno delo ZRVS in drugo.

Na konferenci so sklepali o programu dela za naslednje mandatno obdobje, ki je še obsežnejše. Obsežno je predvsem usposabljanje rezervnih vojaških starešin za izvajanje nalog SLO in družbene samozasčite s poudarkom, da bodo poskrbeli za večjo aktivnost v krajevnih organizacijah ZRVS in aktivnih ZRVS v

organizacijah združenega dela. Delegati so potrdili tudi zelo obsežne programe dela komisij, in sicer komisije za idejnopolitično delo in obrambno zaščito, komisije za SLO in družbeno samozasčito ter druge družbene aktivnosti, komisije za organizacijske, kadrovske in finančne

zadeve, komisije za informativno dejavnost in komisije za organizacijo in izvedbo proslav, prireditev in tekmovanj.

Sprejeli so finančni načrt za leto 1983, ki je enak lanskeletni porabi. Potrdili so statutarni sklep o ustanovitvi in delu medobčinskega sveta ZRVS Gorenjske in pravila ZRVS občine Radovljica.

Ciril Rozman

PRED 100 LETI SO NA BLEDU POSTAVILI PRVI SPOMENIK DR. FRANCETU PREŠERNU

Učenci osnovne šole dr. prof. Josipa Plemlja vsako leto ob slovenskem kulturnem prazniku, to je ob obletnici smrti našega največjega pesnika dr. Franceta Prešerna, ki je tudi o Bledu zapel veliko lepega, ob njegov spomenik na Bledu položijo v sneg venček s slovensko trobojnico.

Spomenik Francetu Prešernu na Bledu pa letos še posebej opozarja nase. Minilo bo 100 let, odkar ga je ljubljanski literarno-zabavni klub leta 1883 postavil ob cesti, ki pelje okoli Blejskega jezera.

To je prvi spomenik, ki so ga slovenski rodoljubi postavili našemu največjemu pesniku. Denar so zbrali med zavednimi Slovenci. Spomenik je izredno skromen, na vsaki strani obdelanega kamna so vklesani najbolj značilni verzi velikega pesnika. Na prednji strani je verz: »Največ sveta otrokom sliši Slave«, na levi verz o Bledu: »Dežela Kranjska ni

ma lepšga kraja, kot je z okolco ta podoba raja«, na desni strani pa: »Vremena bodo Kranjcem se zjasnila, jim milše zvezde kakor zdaj sijale«.

Zaradi skromnosti spomenika je bilo na Bledu slišati govorice, da bi postavili našemu velikanu nov, veličastnejši spomenik, izbrali pa naj bi tudi drugo mesto. Vprašanje je, če bi dragocenejši kamen pomenil kaj več, saj nas tudi ta opozarja, da bi se morali večkrat spominjati Prešernovih pesmi, jih čimvečkrat brati in se iz njih učiti. Saj njihovo sporočilo ne bo nikoli zamrla. Božo Bežednik

OBČNI ZBOR GASILSKEGA DRUŠTVA ZASIP

V soboto, 26. februarja, je Gasilsko društvo Zasip sklicalo svoj 77. redni letni občni zbor, ki je bil tokrat nekoliko prestej, saj so člani društva pripravili stenoč in razstavo starega in novega gasilnega orodja. Pravijo, da bodo svoje delo v prihodnje prikazovali na zidnem časopisu, ki ga bodo urejali vsakih nekaj mesecev.

Iz poročil članov upravnega odbora je bilo razvidno, da je bilo društvo v preteklem letu precej aktivno. Najprej so dokončno uredili gasilni dom, sodelovali so na občinskem tekmovanju v počastitev spomina na Matevža Haceta, pri sprejemu štafete mladosti, organizirali so tekmovanje pionirjev v namiznem tenisu in šahu, udeležili so se vseh sektorskih vaj in gasilskih proslav v občini, pripravili so tudi sami precej vaj, sodelovali v akciji NNNP in še bi lahko naštevali.

Večkrat je bilo slišati da ne najdejo stika s civilno zaščito, zato so sodelovanje s civilno zaščito posebno poudarili v planu dela. V letošnjem

letu bo večji poudarek dan izobraževanju gasilcev. Ravno sedaj poteka v Zasipu tečaj za izprašane gasilce. Opravili bodo tudi preventivne preglede po hišah, saj še vedno velja, da je boljša in cenejša preventiva kot kurativa. Letos bodo pričeli tudi z gradnjo požarnega bazena. V predračun za leto 1983 so zapisali tudi nabavo avtomobila. Slišati je bilo, da imajo kadrovske težave, ki jih bodo poskušali odpraviti s tem, da bodo k delovanju pritegnili čim več mladine. Ob zaključku zbora so dejali, da bodo zelo zadovoljni, če bodo vse, kar je v načrtu, tudi uresničili.

V. D.

Iz letnega občnega zbora Gasilskega društva Zasip (Foto S. Kokalj)

SEMINAR IN LETOVANJA ZA STARŠE TEŽJE IN TEŽKO PRIZADETIH OTROK

Društvo za pomoč duševno prizadetim Jesenice, Cesta železarjev 12, vabi starše težje in težko prizadetihi otrok v občini Jesenice, da začno pravočasno razmišljati o seminarjih in letovanjih, ki jih prireja republiška Zveza društev za pomoč duševno prizadetim Slovenije. Starši se z otrokom lahko prek društva in patronažnih sester Zdravstvenega doma Jesenice prijavijo na eno izmed oblik seminarja ali letovanja:

1. **Začetni osnovni osemdnevni seminar v Črni na Koroškem**, v penzionu Planika, je namenjen staršem, ki imajo zmerne, težje in težko duševno prizadete otroke in še niso vključeni v nobeno obliko usposabljanja. Starši si bodo medsebojno izmenjali izkušnje in v razgovorih s strokovnjaki pridobivali prepotrebne napotke pri vzgoji svojega otroka. Prav bi bilo, da starši vzamejo s seboj tudi zdravega otroka, če je v družini več otrok.

2. **Na Pohorju bo nadaljevalni seminar v domu PTI** za starše, ki so že sodelovali na začetnem seminarju. Tudi na tem seminarju bodo imeli starši široke možnosti sodelovanja s strokovnjaki, ki obravnavajo probleme prizadetih otrok.

3. **V Kranjski gori bo organizirano letovanje** družin z odraslimi zmerne, težje in težko duševno prizadetimi osebami, ki niso vključene v nobeno obliko organiziranega varstva. Letovanje bo v Porentovem domu, staršem pa bo na voljo strokovni delavec-specialni pedagog, predviden pa je tudi obisk pravnikarja.

4. **Ob morju v Umagu** lahko letujejo starši s svojimi otroki, ki so bili predhodno na začetnih in nadaljevalnih seminarjih. Prednost imajo tisti starši, ki še niso bili v naši organizaciji na morju. Žal je za osebe, ki uporabljajo invalidski voziček, glede namestitve v domu nekaj težav, zato je pravočasna prijava zelo pomembna. Voden letovanje ima organizirane razne aktivnosti in vsebuje še dodatne programe sodelovanja strokovnih sodelavcev.

5. Kot peto obliko organiziranega varstva in rekreacije duševno prizadetih otrok pa nudimo staršem možnost **začasne oddaje prizadetega otroka v zavod**. S to obliko starše razbremenimo vsakodnevne skrbi za otroka za osem dni. V zavodu Matveža Langusa v Kamni Gorici bodo sprejeti tisti otroci, ki so stari nad sedem let in toliko samostojni, da lahko bivajo v skupini, da so pokretni in vodljivi. Prijavitelci za zač-

sno oddajo v zavod pa ne morejo biti varovanci delavnice pod posebnimi pogoji. Obvezen je tudi zdravniški pregled.

Časovni termini so:
— za začetni seminar od 28. maja do 4. junija, od 4. do 11. junija in od 24. septembra do 1. oktobra;
— za nadaljevalni seminar od 3. do 11. junija, od 11. do 16. junija in od 18. do 25. junija;
— za letovanje v Kranjski gori: od 18. do 25. junija, od 25. junija do

2. julija, od 2. do 9. julija in od 9. do 16. julija;

— za letovanje na morju od: 11. do 18. junija, od 3. do 10. in 10. do 17. septembra;

— za začasno oddajo prizadetega otroka v zavod so termini: v Črni na Koroškem od 1. do 10. avgusta in v Kamni gorici od 2. do 12. julija.

Cena letovanja in seminarja se giblje od 1.500 do 3.000 din za odraslega udeleženca, za zdravega otroka do 10 let pa od 1.000 do 2.500 din. Duševno prizadeti ne plačajo oskrbe. **Rok prijave je 31. marec.**

Podrobnejše informacije dobite pri patronažnih sestrah in na sedežu društva. Starši, izkoristite te možnosti letovanja in seminarjev zase in prid svojemu otroku!

POUDAREK KAKOVOSTI IN NOVIM VSEBINAM IN OBLIKAM DELA V LJUBITELJSKI KULTURNI DEJAVNOSTI

Na peti seji zbora delegatov Zveze kulturnih organizacij Radovljica 22. februarja so ob razmeroma dobri udeležbi delegatov v razpravah o poročilu predsednika izvršnega odbora ZKO, poročilu o uresničevanju programa dela v letu 1982 in predlogu programa za leto 1983 ugodno ocenili delo društev in sekcij, manj pa strokovnih odborov za posamezne zvrsti kulturne dejavnosti pri ZKO Radovljica.

Kljub izredno težkim gospodarskim pogojem, ki se zlasti močno in negativno odražajo prav v ljubiteljski kulturi, zaradi finančnih omejitev, znanih stisk z nabavo bencina in kurilnega olja, pri čemer so posebno prizadeta kulturna društva, so bili programi dejavnosti v celoti preseženi. Društva, sekcije in strokovni odbori so v letu 1982 izvedli kar 1084 raznih prireditvev in akcij, kar je za 32% več, kot je bilo načrtovano. Do tako velikega presežka je prišlo zaradi povečanja števila novih društev, skupin in sekcij in ne nazadnje tudi zaradi vključevanja kulturnih amaterskih skupin in program kulturne akcije za delovne kolektive v radovljiški občini.

Ob tem je potrebno poudariti, da niso uspeli uresničiti programa kulturnega sodelovanja s pobratenimi občinami Brus, Svila jnac in Umag ter s slovenskim kulturnim društvom Bled iz Essna. Precej so morali skrbeti tudi sodelovanje z mamejskimi Slovenci na avstrijskem Koroškem, medtem ko načrtovane pomenne vzpostavitev stikov z beneškimi Slovenci niso uspeli uresničiti.

V dejavnostih društev in sekcij v lanskem letu je bila velika pozornost namenjena kakovosti, ki se opazno zboljšuje, zahvaljujoč večji skrbi za strokovno usposabljanje kadrov na raznih seminarjih in posvetih. Opažen je zlasti napredek v gledališki, zborovski in folklorni dejavnosti. Zaradi neurejenega statusa je morala prenehati z delom likovna sekcija LIKOR. Merilo za kakovost so tudi nastopi gledaliških, recitatorskih, zborovskih in folklornih skupin na območnih in republiških prireditvah, kjer so poželji zaslužena priznanja.

Da bi dohajali potrebe in zanimanje mladih, so se na zboru zavzeli za uvajanje novih oblik in vsebin dela. Pobudo za uvajanje sekcij za izrazni ples, narodno zabavno in sodobno pop glasbo so ponekod že začeli izvajati, vsekakor pa bodo to poskušali razširiti na vsa tista društva, kjer bodo za to dane možnosti.

Delegati so potožili, da jih v njihovem društvenem delu ovirajo razen pomanjkanja denarja za visoke režijske stroške, najemnine, prevoze in energijo tudi razne datjave. Nikomur ni jasno, zakaj morajo po novem plačevati 10% davek od vstopnic za kulturne prireditve, ki nimajo nobenega zabavnega ali komercialnega značaja.

Opozorili so tudi, da zaradi slabih finančnih obetov ne morejo računati na povečanje števila prireditvev, marveč le na zmanjševanje. Radi bi pritegnili čim več mladih, izvor teh pa so šole, s katerimi bo potrebno vzpostaviti trdnjše vezi.

Za novo predsednico zbora delegatov ZKO Radovljica za skupščino kulturne skupnosti so namesto dosedanjega predsednika Cirila Kraigherja izvolili Darinko Jensterle, za predsednika izvršnega odbora pa novno Nika Ruplja.

JR

50 LET DRAMSKEGA ODSEKA JAVORNIŠKE SVOBODE

V soboto, 5. marca, bo minilo 50 let, odkar se je prvič dvignila zavesa na majhnem odru pri Končiču na Javorniku. Tega dne leta 1933 so se člani dramskega odseka v režiji Franca Keliha prvič predstavili gledalcem z veselolig POSLEDNJI MOŽ. Predstavo so pričeli pri električni razsvetljavi in jo končali pri svečah, ker je med tem zmanjkalo električnega toka. Predstavitel namreč ni bila po volji takratnemu režimu in so zato tudi prekinili električni tok med predstavo.

Delo predvojnega dramskega odseka, ki je bil napredno usmerjen, je bilo dokaj težavno predvsem zaradi nasprotovanja oblasti in zaradi skromnih pogojev, toda vseeno so igrali in peli z neverjetno voljo. Posamezna odrska dela sta pred drugo svetovno vojno režirala Franc Kelihi in Edi Giorgioni, ki je bil tudi tajnik delavskega prosvetnega društva Svoboda.

Po razpustu Svobode v letu 1935 so z delom nadaljevali pod imenom DKD ENAKOST vse do leta 1939, ko je bilo tudi to društvo razpuščeno in je moralo prenehati s slehernoj dejavnostjo.

Po osvoboditvi je delo v dramskem odseku ponovno zaživeło. Predvojnimi članom dramskega odseka so se pridružili tudi drugi igralci in pevci in z veliko vnemo nadaljevali z delom na odru telovadnice osnovne šole na Koroški Beli. Tudi na tem majhnem odru so bili pogoji skromni, a vseeno so uprizarjali tudi tri do štiri premiere v eni sezoni. Še vedno so v spominu melodije spevoiger in operet, ki so jih režirali zdaj že pokojni režiserji: Matevž Kalan, France Osenk, Ciril Vister, Marija Dolganova, France Brenk, Marjan Murn. Statistični podatki nam povedo, da je bilo v petdesetih letih delovanja 90 premier, ki jih je režiralo 15 režiserjev.

Na novem odru delavskega doma Julke in Albina Pibernik na Javorniku pa z delom nadaljujejo Janez Kežar, Marija Malerjeva, Franci Tušar in v repertoar uvrščajo predvsem domača dela, še posebej pa so pozorni na mladinsko literaturo in druga odrska dela. S predstavami

ZVEZA KULTURNIH ORGANIZACIJ JESENICE

RAZPISUJE občinsko srečanje otroških pevskih zborov

»MLADINA POJE '82«

Srečanje bo v petek, 20. maja, ob 18. uri v gledališču na Jesenicah.

Na srečanju lahko sodelujejo vsi eno in večglasni otroški pevski zbori, ki delujejo na območju občine Jesenice in pošljejo svojo prijavo do vključno 1. aprila na naslov ZKO Jesenice, p. p. 20, pod oznako »MLADINA POJE '83«.

Prijava mora vsebovati:

- ime zbora in organizacije, v okviru katere deluje,
- ime in priimek zborovodja in število nastopajočih,
- naslov treh skladb (umetna, narodna in borbeno, ena iz novejše literature),
- ime in priimek skladatelja in avtorja besedila.

Zanimanje za vlečenje ploha je bilo na Koroški Beli zelo veliko (Foto B. Blenkuš)

PROSLAVA OB 8. MARCU — DNEVU ŽENSK

OK SZDL Jesenice, svet za spremljanje družbenoekonomskega položaja žensk, vabi na proslavo ob DNEVU ŽENSK, ki bo v ponedeljek, 7. marca, ob 17. uri v delavskem domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku.

V kulturnem programu bodo sodelovali: učenci osnovne šole Karavanških kurirjev NOV s Koroške Bele in cicibani VVE Julke Pibernik z Jesenic. Na proslavi se bodo predstavile z modno revijo še delavke. DO Gorenjska oblačila Kranj, TOZD Konfekcija Jesenice.

NAŠE MAME TAKO IN DRUGAČE

Člani novinarskega krožka smo ob 8. marcu — dnevu žensk, povprašali svoje sošolce, zakaj imajo radi svoje mamice. Odgovorili so takole:

Mamice imamo radi zato, ker nas imajo radi tudi one, ker so lepe in dobre, ker lepo skrbijo za nas, ker so pridne, ker nam pripovedujejo pravljice, ker hodijo z nami na sprehod, ker se z nami igrajo, ker nam dovolijo, da se smučamo, ker nam kupijo, kar si želimo, radi jih imamo zato, ker so naše mamice.

Nekateri otroci so povedali tudi, kakšni bi bili, če bi bili mama. Če bi bil-a mama: bi imel otroke, bi otroke hranil in oblačil, bi se igrala z otrokom, bi bil dober z otroki, bi svoje otroke umivala in jih peljala na sprehod, bi otroke imel rad, bi bila stroga, bi jim brala pravljice, bi bil vedno vesel.

No, velikih sprememb res ne bi bilo, saj so naše mame največkrat take, kot si želimo. So naše zlate, dobre mame, ki jih imamo radi. Novinarski krožek nižjih razredov OS Prežihov Voranc Jesenice

KAJUHOVE NAGRADE 1983 ZA LITERARNA DELA O NOB

Založbi BOREC in PARTIZANSKA KNJIGA sta na vsakoletni svečansti ob obletnici smrti partizanskega pesnika Karla Destovnika-Kajuha 21. februarja v Ljubljani podelili Kajuhove nagrade za leto 1983. Te podeljujejo avtorjem izvirnih literarnih del, ki obravnavajo revolucionarno preteklost, dogodke in ljudi v NOB in drugih obdobjih naprednega delavskega gibanja.

V radovljiški občini so tokrat še posebej lahko počaščeni, saj sta Kajuhovo nagrado prejela kar dva občana za svoja literarna dela, in sicer Tone Svetina z Bleda in Alojzij Žabkar iz Kroke.

Tone Svetina z Bleda je prejel nagrado za zbirko romanov: trilogija UKANA, OGNJENI PLAZ, VOLČICI in za pred kratkim izdan roman MED NEBOM IN ZEMLJO. Svetinove knjige s tematiko iz NOB je založba BOREC prodala doslej v največ izvodih, UKANA pa je prevedena tudi v druge jezike. Avtor je pred leti prejel tudi nagrado Prešernovega sklada in Prešernovo nagrado Gorenjske.

Alojzij Žabkar, župnik iz Kroke, je prejel Kajuhovo nagrado za zbirko pesmi BREVIR MOJ V TRAVI, v ka-

teri je zajeto 40 pesmi, ki jih je napisal kot udeleženec NOB v letih 1941—1944. Tudi Žabkar je bil že nagrajen in odlikovan za svoje rodoljubno delo in za zasluge pri urejanju odnosov med samoupravnim društvom in verskimi skupnostmi.

Dodajmo, da je pravzaprav tudi tretji nagrajenec Mile Pavlin, znan pisatelj in kronist, naše gore list, saj je rojen v Bohinju, zato veljajo tudi njemu in vsem drugim nagrajencem naše iskrene čestitke.

Za visoka literarna priznanja so čestitali nagrajencema Svetinu in Žabkarju predsednik Skupščine občine Radovljica, predsedniki občinske organizacije SZDL in ZZB NOV Radovljica ter kulturne skupnosti Radovljica.

JR

PRIPRAVE NA JUBILEJNI FILMSKI FESTIVAL

Sredi februarja so se na svoji redni seji zbrali člani filmske skupine Odeon. Kinoamaterji z Jesenic so ocenili minulo delo v skupini in ugotovili, da je vse potekalo po zastavljenih načrtih. Na sestanku so največ pozornosti namenili mednarodnemu festivalu amaterskega filma, za katerega so se odločili, da ga bodo letos po daljšem premoru ponovno organizirali.

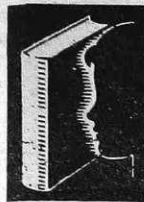
Železarske Jesenice bodo tako po triletnem premoru zopet »festivalsko mesto«, saj bo od 19. do 23. aprila potekal že deseti, jubilejni mednarodni festival amaterskega filma. Nanj so se začeli jeseniški kinoamaterji že intenzivno pripravljati, sestavili so že okvirni program festivala in pričeli z zbiranjem denarja.

Tako predvidevajo, da bo od ponedeljka, 19. aprila, do četrтка, 21. aprila, odprto žiriranje prispelih filmov v klubskih prostorih Odeona. Tokrat bo filme ocenjevala petčlanska mednarodna žirija. V petek, 22. aprila, bo ob 18. uri v dvorani gledališča Tone Cufar svečano otvoritev desetega, jubilejnega medna-

rodnega festivala amaterskega filma s kulturnim programom, nato pa bo projekcija izbranih filmov. V soboto, 23. aprila, se bo festivalni dan začel že ob 16. uri popoldne, ko bodo predvajali izbrane filme, ob 19. uri pa bo s kulturnim programom, podelitvijo nagrad in diplom najboljšim avtorjem ter s projekcijo nagrajenih filmov festival zaključen.

V soboto, 23. aprila, dopoldne bo organiziran tudi izlet za udeležence festivala, in sicer ogled tehničnega muzeja Železarne in Prešernove rojstne hiše v Vrbi. Pripravili bodo tudi projekcije izbranih filmov po osnovnih in ostalih šolah v jeseniški občini ter v domu dr. Franceta Berglja.

A. Kerštan

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

William STYRON: *Sophiejina odločitev*. Založba Obzorja 1982.

Ni mi povsem jasno, zakaj je prevajalec po svoje prevedel ta naslov. Po mojem bi se pravilno glasil *Sophiejina izbira*. Za povsem določeno izbiro gre, ne za odločitev naslov. Za kakšno izbiro? To postane bralcu jasno šele tedaj, ko pride, kakor po dolgem potovanju, prav na konec tega velikega romana. Velikega ne samo po obsegu, pač pa, še v večji meri, po bogastvu tem, ki jih zajema, po širini človeške problematike, po širini človeškega razumevanja.

Styron izvira z ameriškega Juga in ko se je ubadal s pisanjem svojega prvega romana, mu je pri tem pomagala dedščina po prababici. Denar, ki mu je omogočil, da je nekaj mesecev v samski sobici sredi Brooklyna pisal prva poglavja, je izviral od izkupička za sužnja Artista. To občuti kot nekakšen izvirni greh. Tudi o tej okoliščini piše med drugim v pričujočem romanu, v katerem ločnice med resničnostjo in literaturo skorajda ni mogoče čutiti.

Torej, znano je, da so južnjaki prinesli v ameriško književnost nove snovi, nova občutja. *Sophiejina izbira* pa je daleč od tega, da bi bila južnjaška ali kakorkoli ameriško zaplankana knjiga. Amerika je velika in po svoje odprta dežela. Kljub temu pa nas mnogi ameriški pisatelji dolgočasijo in se nam pogosto zdijo brezupno plehki: tako zelo so zaverovani v svoje ameriške zadeve, v svojo najbogatejšo in najuspešnejšo družbo, v svoje edinozveličavne poglede; v svoj življenjski slog. Kajpak: pišejo za svojo publiko, t. j. za »povprečnega Američana«. Je ta Styronov roman hote napisan za svetovno publiko?

Dejstvo je, da se v njem razpravlja o naših (t. j. evropskih) rečeh z isto prizadetostjo in z istim poznavanjem, kot o ameriških. (Ali veste, da so nemški vojaki v okupirani Varšavi kadili naše cigarete? Da so se mnogi intelektualci v predvojnem Krakovu čutili za dediče nemške kulture, se pravi, da so bili po našem nemčurji? Veste, da je komandant Auschwitz Hoss začel svojo kariero v Dachau? Pisatelj je pri pisanju te knjige moral poznati na tisoče podobnih dejstev; dosti bolj težko pa je bilo za Američana dojeti odtenke v tipično evropskem mišljenju in čustvovanju.)

Čemu ta napor? Pisatelj konec koncev govori o naših skupnih zadevah, o stvareh, ki zadevajo vse človeštvo. Očitno je, da je roman usmerjen v ta smoter. New York je bil od tridesetih let naprej pribežališče naštetih beguncev iz Evrope. Zdi se, da je bil prav Auschwitz tista človeška izkušnja, po kateri človeštvo nemara ni več tako razdeljeno, kot je bilo prej. Glavna junakinja (lepa Poljakinja Sophie) je v ne tako daljni preteklosti — zgodba romana se dogaja 1947. leta — preživela grozote tega uničevalnega taborišča.

Avtor v zvezi s tem navaja teorijo nekega G. Steinerja, ki je napisal knjigo o taboriščih. Steiner govori o »različnih vrstah časa«. Ne zdi se mu razumljivo, da so se na enem koncu sveta lahko dogajale take grozote, medtem, ko je preostali del človeštva mirno spal. »Ob tem se človekova domišljija ustavi.« Zakaj? Ta stavek je smisel in tedaj, če smo predvsem pripravljeni v enotnost človeštva. Če v tako enotnost neomajno verujemo, potem seveda ne moremo razumeti, »kako je mogoče«. V resnici pa take enotnosti v glavnem ni, ali pa obstaja samo v leporečju. Tudi danes smo (kot smo bili 1943. leta) razmeroma brezbržni do grozot, ki se dogajajo na drugem koncu sveta. Pogosto tudi do tistih, ki se dogajajo v naši bližini.

Vsekakor pa prav ta Styronov roman »na svojem teritoriju« vzpostavlja enotnost človeštva. Mladi pisatelj se sprašuje: kaj sem jaz počel tisto jutro, ko so Sophie z njenima otrokoma pripeljali v Auschwitz?

Styron očitno ni izolacionist. Poglavja, v katerih opisuje Sophiejina

predvojna in medvojna doživetja, so napisana prav tako doživeto kot tista, ki govore o sedanjosti, o ljubezenskem trikotniku, v katerem je pripovedovalec igral tretjo vlogo.

Pripovedovalec se je 1947. leta — ko se je kot mlad nadobudnež naselil v Brooklynu — spoprijateljil z ekscentričnim ljubezenskim parom. Judovski biolog Nathan, Poljakinja Sophie in Faulknerjev soimenjak in učenec — vsi trije živijo v isti hiši v opremljenih sobah. Nathan se je nekaj mesecev pred tem zavzel za shirano Sophie, bivšo taboriščnico, in jo nekako spravil pokonci. Sophie je zaljubljena vanj, hkrati pa je od njega nekako suženjsko odvisna. Tudi pripovedovalec — dvaindvajsetletnemu bodočemu pisatelju in devičniku — je duhovno razgibani Nathan potreben kot moralna opora, kot mentor in nekakšen starejši brat. Seveda pa je pripovedovalec tudi zaljubljen v lepo Sophie (ki je dejansko precej starejša od njega). Pisatelj tu napoveduje neformalne skupnosti, kakršne so se v resnici razbohotile šele nekaj desetletij kasneje.

Sedanjost, kot sem jo zgoraj bežno skiciral, je obupno tragikomična. Tragični poudarki pa so izrazitejši: Nathan ima, kot vse kaže, »nad sabo demona«: občasno neusmiljeno trpinči Sophie, v napadih besa jo pretepa in ji grozi, da jo bo zapustil (ali ubil). Najbolj okrutna pa je takrat, ko ji očita njeno taboriščno preteklost: od nje terja pojasnilo, kako je mogoče, da je prišla živa iz Auschwitza. Sophie je dejansko zelo skopna v besedah, kadar govori o tem. Nathanu ne pove skoraj ničesar — toliko bolj je zaupljiva do bodočega pisatelja. Seveda: ta je v tem nenavadnem trikotniku po sili prilik prevzel vlogo tolažnika in zaupnika. Sophie pa tudi njemu dolgo dolgo ne more povedati vsega. Sophie je pravzaprav razpeta med dve grozoti: sedanjost je zazna-

movana z vdanostjo Nathanu (ta pa ji je zdaj čuteči prijatelj in ljubimec, zdaj spet sadistični zatiralec) — iz preteklosti pa vstajajo spomini, v jedru katerih je neresljivi in zanjo pogubni občutek krivde.

Mladi pisatelj se znajde sredi vsega tega. Verjetno je že tedaj domneval, da bo četrto stoletje kasneje pisal o tem romanu? Kako se mu je posrečilo uravnovesiti ti dve temi, ki sta polni tragičnih, groteskkih, svetoskrupskih poudarkov? Posrečilo se mu je, da je vse skupaj spravil na skupni imenovalec človečnosti. Zdaj govorim o neki Styronovi tipično ameriški potezi, ki mi je v resnici simpatična: kadar piše, se ne obnaša kot žrec pri opravljanju magičnega obreda; z bralcem se pogovarja kot s sebi enakim, vedno je v nagovoru neposreden in preprost, nikoli vzvišen in obreden. Kar pa sploh ne izključuje pogovora na najvišji intelektualni in etični ravni.

Res pa je, da se Styron ne boji spregovoriti o rečeh, o katerih bi pisatelj prejšnjih časov molčal. Vzvišenost in plehkost, nespodobnost in pretresljiva človeška izpoved (takih dvojic bi lahko naštel še več), vse to se prostodušno prikazuje na način, ki bo lepo vzgojenemu bralcu prejkone nesprejemljiv.

Na dnu vseh teh razsojanj je spoznanje o globoki povezanosti sedanje (seksualno iztirjene, psihopatske) stvarnosti z osvečensko preteklostjo. Človek ne more ostati zabubljen v otroško nedolžnost, ki je značilna za naše prednike (in še za marsikoga med nami in iz mlajših rodov), hkrati pa vedeti za Auschwitz. Ob tem romanu (ki govori predvsem o mešanju in zgrinjanju ljudstev po zadnji vojni) prihaja človeku na misel, da bi bilo treba zdaj zgodovino človeštva šteti po novem: pred Auschwitzem in po njem.

Marko Hudnik

TKANI IZDELKI ZA VSAKDANJO RABO

Tudi letos, in sicer enajstič zapored, bodo članice odseka ročnih del pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice v počastitev 8. marca — mednarodnega dneva žensk, na skupni razstavi pokazale svoje izdelke pod naslovom **TKANI IZDELKI ZA VSAKDANJO RABO**. Razstavo bodo odprli v soboto, 5. marca, ob 17. uri v razstavnih prostorih Delavskega doma na Jesenicah s krajšim koncertom moškega vokalnega okteta DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica-Breznica.

Cepprav so se članice tudi na lanskoletni razstavi predstavile s tkanimi izdelki, so se za to odločile še enkrat, da bi pokazale, kaj vse je mogoče izdelati za vsakdanjo uporabo iz domačega platna, ki so ga stale same. Razstavljeni izdelki bodo letos bolj barviti, s čimer bi izdelovalke rade dokazale, kaj vse je mogoče narediti iz doma stkanega platna z nekoliko domiselnosti in seveda veliko volje.

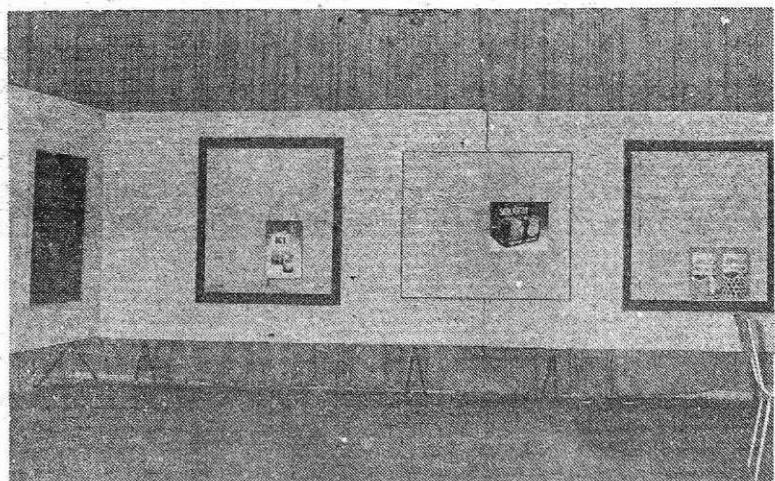
Koliko ur so članice presedele za statvami in koliko ur so potrebovale za dokončno oblikovanje izdelka, je težko presoditi, vsekakor pa zelo veliko, saj so bile velikokrat statve zasedene od jutra do večera. Vedno tudi ni bilo lahko z domačo volno, pa vendar so v svoji prizadevnosti članice odseka premostile tudi te ovire.

Letos se bodo s svojimi izdelki predstavile: Danica BERNARD, Julka CELARC, Pika COP, Katica ČUŠIN, Nada DRAGOJEVIČ, Ema DROBIČ, Olga GRM, Ivanka JELOVČAN, Marica JEZERŠEK, Hilda KLIČEK, Francka KOVAČIČ, Helena KRAMAR, Ivanka LORENCIČ, Marica MIKELJ, Marija MRAK, Anica NOVAK, Fanika PODLIPNIK, Slava RAZINGER, Vida ROBIČ, Silva SAKSIDA, Rozka SARACEVIČ, Irma ŠČERBIČ, Jožica ŠKEDELJ, Zofka ŠKULJ, Milena TEPIKA, Gilda TRATNIK in Metka URBANČ.

Na pobudo nekaterih izdelovalk gobelinov je bila v okviru razstavne dejavnosti DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice organizirana prva razstava gobelinov marca 1969. Že takrat so bili gobelini za razstavo strokovno izbrani, s čimer so razstavljalke hotele predvsem izraziti kvaliteto, kar je bilo prisotno tudi pri ostalih devetih, pa tudi letošnji razstavi. Po krajšem premoru so se z razstavo gobelinov predstavile spet leta 1974 in se takrat tudi organizirale kot samostojen odsek pri jeseniški Svobodi. Od takrat dalje se redno vsako leto predstavijo z novo tehniko oziroma z novo vrstjo izdelkov, ki so nastajali po predhodnih večmesečnih tečajih, in sicer vsakokrat ob 8. marcu — mednarodnem dnevu žensk.

Primeru odseka ročnih del pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice so zadnja leta sledila mnoga društva in organizacije v občini, ki so ob različnih priložnostih organizirale razstave ročnih del oziroma izdelkov, pri čemer pa običajno odstopajo od kakršnegakoli estetskega izbora in ustrezne aranžiranosti razstave. Tudi v to dejavnost bi morali vnesti več estetskega izbora, ker le tako bi s takimi razstavami prispevali h kulturno-estetskemu vrednotenju ročnih izdelkov pa naj gre za okrasne predmete ali praktične izdelke.

Razstava tkanih izdelkov bo v Delavskem domu na Jesenicah odprta do vključno 16. marca vsak dan od 9. do 19. ure.

V Delavskem domu na Jesenicah je v preteklih desetih dneh razstavljal svoja dela Toni Vovko, slikar iz Novega mesta (Foto S. Kokalj).

KONCERT V POČASTITEV 8. MARCA — DNEVA ŽENSK

V soboto, 5. marca, bo ob 18. uri v domu Društva upokojencev Javornik-Koroška Bela in v nedeljo, 6. marca, ob isti uri v domu Društva upokojencev Jesenice v počastitev 8. marca — dneva žensk, **KONCERT** salonskega orkestra pod vodstvom Rada Kleča, ženskega pevskega zbora DU Javornik-Koroška Bela pod vodstvom Brede Prašnikar in moškega pevskega zbora DU Jesenice pod vodstvom zborovodkinje Mire Mesarič.

Salonski orkester in oba zbora bodo nastopili okrepljeni z znanimi jeseniškimi glasbeniki, pevskimi in pevci, moški zbor DU Jesenice pa bo prvič nastopil pod vodstvom zborovodkinje Mire Mesarič.

Vabljeni vsi občani, vstop prost.

FR.

KLJUB VELIKIM USPEHOM JESENIŠKI GODBENIKI KRITIČNO O SVOJEM DELU

V soboto, 26. februarja, so člani pihalnega orkestra Jeseniških železarjev ob izredno dobri udeležbi na redni letni konferenci pregledali svoje delo v lanskem letu in opredelili program dela v letošnjem letu. Poleg nekaterih starejših godbenikov sta bila med gosti tudi Jože Ulčar, predstavnik sindikata Železarne in občinskih družbenopolitičnih organizacij ter Joža Varl, predsednik izvršnega odbora konference Zveze kulturnih organizacij Jesenice.

Predsednik pihalnega orkestra Jeseniških železarjev Stefan Nemec je v uvodnem poročilu orisal delo orkestra v lanskem letu, odprl tudi nekaj neresenih nalog in problemov ter označil programsko usmeritev orkestra v letošnjem letu.

Orkester je imel v lanskem letu 41 raznih nastopov, kot so samostojni koncerti, sodelovanje na različnih prireditvah in proslavah s poprečno 40 nastopajočimi. Razen tega so godbeniki sodelovali na 25 pogrebih s poprečno udeležbo 21 članov. Če k temu prištejemo še 107 vaj, je to skupaj 173 različnih angažiranosti članov in če poprečno računamo, da to pomeni najmanj po dve uri zavzete dela, brez časa prevoza, je bil vsak član orkestra v lanskem letu vsaj 350 ur angažiran pri delu orkestra.

Predsednik je podrobno razčlenil vse nastope, med katerimi so imeli največje odmevnosti in uspeh koncert v Kranju ob jubileju časopisnega podjetja Glas, koncert v pobratenih Trbovljah in novoletni koncert na Jesenicah. Cepprav lansko leto ni bilo preglednih tekmovalnih pihalnih orkestrrov, je jeseniški pihalni orkester, je menil predsednik, obdržal ugled dobrega pihalnega orkestra na Gorenjskem in v širšem prostoru, kar potrjuje dober obisk na prireditvah in ocene strokovnjakov ter sredstev javnega obveščanja.

Tako obsežno delo, je poudaril predsednik Nemec, zahteva dosti žrtvovanja prostega časa in odrekovanja, kar ni mogoče dosežati s prisilo temveč izključno z visoko zavestjo in samodisciplino godbenikov, ki se zavedajo, da s svojo dejavnostjo zadovoljujejo kulturne potrebe delovnih ljudi in občanov, ohranjajo bogato glasbeno tradicijo železarstva ter dopolnjujejo kulturno ponudbo v občini in širšem prostoru. Seveda, je menil predsednik, odnos vseh članov do vaj in drugih obveznosti ni enak, kar pa pomeni določeno oviro pri nadaljnji kvalitetni rasti orkestra.

Odbor orkestra je vprašanjem discipline, pomlajevanja orkestra in nadaljnji kvalitetni rasti orkestra namenjal največ pozornosti. Odbor je podpiral stališča dirigenta orkestra Ivana Knifica, da le homogen in discipliniran orkester lahko doseže še večji kvalitetni napredek. Lansko leto je orkester okrepljeno šest mladih godbenikov, ki so prišli iz jeseniške glasbene šole in predsednik je dejal, da bo potrebno še nadalje krepiti sodelovanje z glasbeno šolo in šolami v občini.

V lanskem letu je orkester nabavil tri nove instrumente, sodobno so bili urejeni higienski prostori, izpopolnjeni prostori za shrambo in podobno. Odprto pa je še vedno vprašanje klubskih prostorov za sekcijske in posamične vaje ter družabno-klubsko življenje godbenikov, ki so v neposredni bližini godbene sobe premalo izkoriščeni. Cepprav je sedanjim koristnikom ponudil drug ustrezen prostor, se stvari ne premaknejo nikamor.

Predsednik Nemec je omenil tudi nekaj najpomembnejših nastopov, ki čakajo godbenike v letošnjem letu. Poudaril je dobro sodelovanje orkestra z občinskimi družbenopolitičnimi organizacijami, Zvezo kulturnih organizacij in Kulturno skupnostjo Jesenice, še posebno pa s sindikatom Železarne. Vsem godbenikom in sodelavcem ter vsem omenjenim, kakor tudi Murki Lesce, ki je orkestru omogočila bivanje v Umagu, se je ob koncu poročila predsednik Stefan Nemec iskreno zahvalil z željo, da bi tudi v letošnjem letu uspešno sodelovali. Zahvalo je izrekel tudi ženam in svojem godbenikov, ki so bili zaradi vaj in nastopov orkestra za marsikaj prikrajšani.

O finančnem poslovanju orkestra v lanskem letu je poročal Tone Ravnik, ki je hkrati konferenci predložil tudi finančni načrt in program dela za letošnje leto, za katerega uresničitev bodo potrebovali okroglo 470.000,00 din, in sicer za A program, medtem ko za B, C in D program pokrivajo stroške z neposredno menjavo dela, oziroma si ustvarijo še nekaj dohodka za izvedbo A programa.

O ugotovitvah nadzornega odbora pri pregledu finančnega poslovanja orkestra je poročal Mirko Knific in dejal, da je finančno poslovanje vodeno pregledno in dobro. Menil je, da bi moralo biti pri vajah več samodiscipline, dopolniti pa bi morali tudi literaturo za pogrebne slovesnosti.

V razpravi, ki je sledila, je najprej dirigent Ivan Knific spregovoril o strokovnem delu v orkestru in pri tem predvsem poudaril pomen sekcijskih in individualnih vaj. Dejal je, da mora godbenikom sleherni nastop pomeniti odgovorno delo, s katerim izkazujejo svoj nivo, kvaliteto, znanje in ne nazadnje s tem dokazujejo bogato glasbeno tradicijo železarskih Jesenic. Seveda, je menil, cena za to ni nizka, za to je potrebno veliko volje in časa pa tudi samodiscipline. Govoril je tudi o pomlajevanju orkestra in pri tem poudaril dobro sodelovanje z Glasbeno šolo Jesenice, ki se kaže v nekaterih ugodnostih, ki jih imajo učenci šole, ki se učijo glasbila, potrebna orkestru, kot možen sprejem v šolo prek vsega leta, nižja šolnina, nabava nekaterih instrumentov za učence in podobno.

Največ pozornosti v razpravi je bilo namenjeno kvaliteti vaj, udeležbi na vajah in boljši izkoriščenosti vaj. Rečeno je bilo, da se res vsi godbeniki ljubiteljsko ukvarjajo z glasbo, vendar bi moralo veljati pravilo, da se na vajah obnašajo profesionalno, da bodo vaje bolj izkoriščene in kvalitetnejše. To pa je mogoče doseči le z večjo zavestjo in samodisciplino nekaterih godbenikov. Ob tem so bile omenjene tudi težave glede obiska na vajah zaradi večimernosti dela godbenikov, kakor tudi težave z zamenjavami ali dopusti ob različnih nastopih. Rečeno je bilo, da je to dokaj dobro urejeno v Železarni, večje težave imajo godbeniki, ki so zaposleni drugje.

Beseda je tekla tudi o pripravi na praznovanje 110-letnice pihalnega orkestra, ki se morajo začeti že letos, cepprav bodo jubilej praznovali prihodnje leto. Iznešenih je bilo tudi več drugih predlogov, ki jih bo odbor orkestra in sprejel ustrezne zaključke.

Konferenco je pozdravil tudi Jože Ulčar, ki se je zahvalil za velik prispevek orkestra pri ohranjanju revolucionarnih tradicij s sporočili glasbe in ob tem dejal, da godbeniki s svojo dejavnostjo sodijo med najboljše aktiviste v občini. Z zahvalo za sodelovanje se mu je v imenu Planiškega društva Jesenice pridružil tudi Stanko Ravnik.

Predsednik ZKO se je godbenikom zahvalil za velik prispevek h kulturni dejavnosti v občini, predvsem pa je izrazil zadovoljstvo nad kvaliteten napredkom orkestra, ki ga je predvsem potrdil na koncertih v Kranju in v pobratenih Trbovljah in novoletnem koncertu lanske leto, kar pa seveda godbenike zavezuje še k resnejšemu delu.

Letna konferenca pihalnega orkestra Jeseniških železarjev je izzvenela izredno delovno in kar je prav gotovo najbolj spodbudno za nadaljnjo kvaliteto rast, tudi zelo kritično in samokritično.

PROSLAVA ZA 8. MAREC NA HRUŠICI

Delavsko prosvetno društvo Svoboda Ivan Krivec Hrušica pripravlja v soboto, 5. marca, v domu družbenih organizacij na Hrušici proslavo ob 8. marcu — dnevu žensk. V kulturnem programu bodo nastopili pionirji in mladina ter člani dramske skupine.

Vabijo vse krajanke, še posebno žene in dekleta, da se proslave udeležijo v čim večjem številu.

V VELESLOMOM IN SMUČARSKIH TEKIH PRVAK TOZD JEKLARNA

V soboto, 19. februarja, je bilo v Mojstrani prvenstvo Železarne v smučarskih tekih. Nastopilo je 15 žensk in 76 moških. V nedeljo, 20. februarja, je bilo v Mojstrani prvenstvo Železarne v veleslalomu. Nastopilo je 26 žensk in 165 moških. Organizacijo je uspešno izvedlo Smučarsko društvo Mojstrana.

ZENSKO OD 35 LET: 1. Bojana Kobentar — ETN — 10.27.2, 2. Saša Kofler — KO-FI — 11.46.9, 3. Julijana Smolej — KO-FI — 11.52.9, 4. Branka Lendero — ETN — 13.05.6, 5. Darinka Šumi — ETN — 13.49.6, 6. Marjana Svetina — KO-FI — 15.05.7, 7. Milena Lužnik — ETN — 15.27.3, 8. Nasa Bundalo — KO-FI — 15.28.8, 9. Miljana Vagnut — KSI — 18.49.7.

ZENSKO NAD 35 LET: 1. Mima Petrič — ETN — 15.01.5, 2. Vida Jelovčan — KO-FI — 15.04.2, 3. Jože Mauser — Transport — 15.10.2, 4. Cveta Koblar — ETN — 16.01.1, 5. Ljudmila Oblak — Transport — 16.44.4, 6. Valerija Jelševar — HV Bela — 23.18.5.

MOŠKI DO 35 LET: 1. Rado Pristov — Jeklarna — 17.29.3, 2. Stane Mrak — Žičarna — 17.33.2, 3. Jože Uršelj — Energetika — 17.40.6, 4. Igor Kobentar — SD — 18.03.7, 5. Boris Kobentar — HV Jesenice — 18.42.3, 6. Roman Beznik — RD — 18.57.4, 7. Stefan Beznik — RD — 19.19.5, 8. Tone Urbas — VBS — 21.01.2, 9. Milan Novak — Vzdrževanje — 21.10.9, 10. Stojan Jeletič — Transport — 21.32.4, 11. Maks Kopavnik — Jeklarna — 21.36.2, 12. Alojz Pezdarnik — Livarna — 22.03.4, 13. Brane Jagodic — VBS — 22.37.2, 14. Janez Zima — HV Bela — 22.47.8, 15. Mirko Bogataj — KSI — 23.05.5, 16. Janez Babič — ETN — 23.51.2, 17. Miloš Kernc — Transport — 24.01.9, 18. Srečo Stern — RD — 24.05.0, 19. Zare Lozar — ETN — 24.06.4, 20. Milan Lavtižar — Livarna — 24.11.7, 21. Miro Mohorič — KSI — 24.15.2, 22. Marjan Suštaršič — Žičarna — 24.34.2, 23. Božidar Černe — Vzdrževanje — 24.42.5, 24. Marjan Božič — Žičarna — 24.55.8, 25. Franc Pintar — KSI — 25.11.3, 26. Tone Konobel — KSI — 25.29.8, 27. Ivo Črv — Vzdrževanje — 25.43.4, 28. Brane Aleš — RD — 25.51.9, 29. Iztok Polak — Jeklarna — 25.54.6, 30. Matjaž Vister — Energetika — 26.42.1, 31. Alojz Mestek — ETN — 27.01.0, 32. Bojan Erjavšek — KSI — 27.44.9, 33. Igor Logar — ETN — 28.13.8, 34. Anton Munih — Energetika — 30.53.6, 35. Roman Kolman — ETN — 31.23.9, 36. Roman Jeretič — Transport — 34.53.2, 37. Zoran Trifoni — HV Bela — 36.38.0.

MALA ZIMSKA OLIMPIADA V ZASIPU

Krajevna skupnost Zasip nad Bledom leži 553 m nad morjem, ob vznožju 844 m visokega hriba Homa, iz katerega je prečudovit razgled po blejski kotlini in na pogorje Karavank. K tej krajevni skupnosti spadajo še zaselki Sebenj, Mužje in prav ob Savi Dolinki se Piškovec. Prebivalcev je le 760 in je ena od najmanjših in najmlajših krajevnih skupnosti v radovljški občini, saj se je od Bleda odcepila šele leta 1973/74.

S prvim samoprispevkom in s pomočjo vseh pridnih krajanov so hitro vse ceste in pota prepletkali z asfalтом. V povojnem času so hitro rasle nove stanovanjske hiše od železniške proge Jesenice—Nova Gorica do Zasipta (v Sebenjah). Vse te hiše v Sebenjah so v poletju prava paša za otce, saj prav vse balkone krasi nešteto raznovrstnih rož.

Prebivalci so v vsaki delovni akciji zelo delavni in učinkoviti. Za delo primerno prav vsi: od predsednika krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij do ostalih krajanov. Imajo zelo delavno delavsko prosvetno društvo z oddelki moških pevskim zborom, ki ga uspešno vodi profesor Bole in delavno gasilsko društvo, ki je pred leti dobilo nov gasilski dom in nov gasilski avtomobil. Imajo tudi 142 telefonskih priključkov. Na to omrežje so priključeni tudi nekateri sosednji Podhomci.

Vsako leto si omislijo tudi zimske športne igre pod skupnim imenom »mala zimska olimpiada«.

MOŠKI OD 35 DO 45 LET: 1. Alojz Keršajn — ETN — 8.33.8, 2. Jože Dovžan — KO-FI — 9.03.0, 3. Milan Vidic — ETN — 9.20.7, 4. Ciril Svetina — ETN — 10.24.4, 5. Peter Kejzar — Žičarna — 11.05.7, 6. Ludvik Mesotič — Livarna — 11.25.2, 7. Stane Eržen — ETN — 11.27.5, 8. Zvone Miklič — VBS — 11.58.6, 9. Miro Kalan — Transport — 12.02.3, 10. Vinko Zalokar — Energetika — 12.15.1, 11. Slavko Koselj — HV Bela — 12.23.0, 12. Franc Čerin — Žičarna — 12.46.6, 13. Tone Nemaček — HV Jesenice — 13.25.7, 14. Anton Robič — Vzdrževanje — 13.53.0, 15. Anton Mlakar — Jeklarna — 13.57.2, 16. Radko Gartner — RD — 14.17.5, 17. Srečo Žen — Elektrode — 14.54.2, 18. Marjan Mahnič — KSI — 16.06.6, 19. Anton Koblar — Vzdrževanje — 17.13.0.

MOŠKI NAD 45 LET: 1. Franc Hrovat — Livarna — 8.46.6, 2. Franc Kalan — Valj. žice — 9.31.9, 3. Anton Robič — Vzdrževanje — 10.53.2, 4. Marjan Branc — Energetika — 10.58.2, 5. Ferdo Podlipec — RD — 11.00.4, 6. Anton Preželj — Vzdrževanje — 11.17.0, 7. Franc Legat — Jeklarna — 11.19.2, 8. Lado Lipušček — Žičarna — 11.19.6, 9. Anton Zevnik — ETN — 11.26.8, 10. Franci Črv — ETN — 12.11.3, 11. Anton Sever — Jeklarna — 12.27.2, 12. Anton Koselj — ETN — 13.51.0, 13. Janez Smolej — VBS — 14.04.2, 14. Anton Mrak — RD — 14.11.6, 15. Jože Oblak — Transport — 14.30.9, 16. Anton Ozebek — Elektrode — 14.32.1, 17. Dominik Soklič — Jeklarna — 14.49.7, 18. Janez Fajfar — Energetika — 14.59.3, 19. Stane Kokalj — Energetika — 15.07.6, 20. Viktor Domitkovič — Žičarna — 15.38.0.

EKIPNO ŽENSKO: 1. ETN — 54.35.8, 2. KO-FI — 38.44.0, 3. Transport — 31.54.6, 4. HV Bela — 23.18.5, 5. KSI — 18.49.7.

EKIPNO MOŠKI: 1. Jeklarna — 62.51.9, 2. Remont. delavnice — 63.28.9, 3. Žičarna — 64.32.7, 4. ETN — 65.32.1, 5. Livarna — 66.26.9, 6. Energetika — 66.56.0, 7. Vzdrževanje — 67.53.6, 8. Valj. blum. štek. — 69.41.2, 9. Transport — 72.07.5, 10. KSI — 63.42.3, 11. HV Bela — 71.48.8, 12. Elektrode — 29.26.3, 13. HV Jesenice — 32.08.0, 14. KO-FI — 9.03.0, 15. Valj. ž. in prof. — 9.31.9, 16. SD — 18.03.7.

ZENSKO DO 25 LET: 1. Metka Koblar — ETN — 31.16, 2. Saša Kofler — KO-FI — 32.92, 3. Mojca Polc — KSI — 33.83, 4. Teja Turšič — KO-FI — 35.30, 5. Valerija Kavalarič — RD — 36.38, 6. Nasa Bundalo — KO-FI — 38.73, 7. Nataša Pristov — KO-FI — 38.79, 8. Darinka Šumi — ETN — 41.80, 9. Dana Ambrož — SD — 50.02.

zimska olimpiada». Začetek te male zimske olimpiade je bil v soboto, 19. februarja, ob 13. uri, ko so se najboljši alpski smučarji — domačini pripeljali v smučarsko areno s prižganimi baklami, s katerimi so pred množico prisotnih in ob plapolajočih zatahah prižgali pravi olimpijski ogenj, ki je gorel dva dni. Takoj nato so sledila prva tekmovalna.

V soboto, 19. februarja, je bil na sporedu ob 14. uri veleslalom, ob 16.30 pa na Homu se sankanje in to v enosledu in dvosledu. V dvosledu je moral biti obvezno mešani par. To panogo tekmovalja so uvedli letos prvič in je bila bolj rekreativno-saljivega značaja, saj je pri gledalcih zbudilo veliko sproščenege smeha.

V nedeljo, 20. februarja, so se tekmovalja nadaljevala: ob 9. uri so bili na sporedu teki na lepem terenu pod Sebenjmi, ob 11. uri pa skoki na petnajstmetrski skakalnici v dolini pod Homom.

Vseh udeležencev tekmovalj od cibernov do veteranov je bilo preko 200. Najmlajši tekmovalci je bil star tri, najstarejši pa 55 let. Vsa tekmovalja so bila izvedena v izredno lepem vremenu, dobro organizirana z množico gledalcev — krajanov. V vsaki kategoriji in skupini so prvi trije prejeli zlate, srebrne in bronaste medalje.

Jože Ambrožič

SMUČARSKO TEKMOVANJE ZA POGAČNIKOV MEMORIAL

V Kamni gorici je bilo konec tedna drugo smučarsko tekmovalje za Pogačnikov memorial, ki ga je v sodelovanju z domačimi Partizanom pripravil zavod Matevža Langusa. Kamna gorica v spomin na svojega nekdanjega ravnatelja Marjana Pogačnika. V veleslalomu je nastopilo 101 tekmovalci iz osem slovenskih šol s prilagojenim programom. Iz radovljške občine se ga je udeležilo 16, iz jeseniške pa devet otrok.

Pri mlajših pionirih je zmagala Irena Knaflič iz Kranja, pri starejših pionirih pa so bile najboljši štiri: Nevenka Repinc iz

Kranja, Andreja Robinek iz Škofje Loke, Lucija Pretnar iz Kranja, Vesna Majer iz Kamne gorice. Pri mlajših pionirjih so bili najboljši trije: Boštjan Šunko iz Jesenice Vinke Papler iz Kamne gorice in Tomaž Grobavnik iz Jesenice. Šesto in sedmo mesto sta zasedla Janko Kopar in Drago Kočevar iz Kamne gorice. Pri starejših pionirjih so bili najhitrejši: Lojze Zadnikar iz Raven na Koroškem, četrti je bil Branko Bežjak, peti Klemen Hribnik, osem Janez Pazlar, peti Hasan Čejvanovič, vsi iz Kamne gorice, dvanajsti Andrej Kopavnik iz Jesenice, na naslednji dve mesti pa sta se uvrstila Helmut Steger in Franci Slatenšek iz Kamne gorice.

V ekipnem tekmovalju je bila najboljša šola s prilagojenim programom Helene Puharjeve iz Kranja, zavod Matevža Langusa je bil drugi, jeseniška šola pa četrta.

Marjan Pogačnik, ki mu je bilo posvečeno tekmovalje, je bil doma iz Kamne gorice, sicer pa je bil profesor-defektolog, ki je učil v šolah s prilagojenim programom, najdlja pa v osnovni šoli Polde Stražisar na Jesenicah in v Kamni gorici, kjer je bil leta 1981 imenovan za ravnatelja. Veliko je prispeval k organizaciji letnih športnih tekmovalj za šole s prilagojenim programom na Gorenjskem in v Sloveniji, njegova pa je bila tudi zamisel, da bi za učence teh šol organizirali smučarska tekmovalja. Marjan Pogačnik je bil tudi zelo delaven predsednik društva duševno prizadetih v Radovljici.

LETNA SKUPŠČINA PD JESENICE

Planinsko društvo Jesenice vabi člane in ljubitelje planin NA REDNO LETNO SKUPŠČINO, KI BO V SPODNJIH PROSTORIH KAZINE NA JESENICAH V PETEK, 4. MARCA, OB 18. URI.

Isti dan — dve uri prej — ob 16. uri bo prav tako v Kazini SKUPŠČINA MLADINSKEGA ODESKA PLANINSKEGA DRUŠTVA JESENICE. Vabljeni pionirji in mladinci ter starši.

UPRAVNI ODBOR
PD JESENICE

ZENSKO OD 25 DO 35 LET: 1. Zdenka Manfreda — ETN — 32.23, 2. Olga Pervanja — VBS — 33.79, 3. Bogdana Hribar — ETN — 34.62, 4. Marjana Svetina — KO-FI — 35.11, 5. Verona Korošec — ETN — 36.23, 6. Milica Šega — ETN — 36.69, 7. Lojzka Legat — KSI — 38.60, 8. Martina Bernard — ETN — 38.97, 9. Simona Smolej — ETN — 39.71, 10. Neda Karba — ETN — 44.42, 11. Liljana Markež — KSI — 51.11.

ZENSKO OD 35 DO 45 LET: 1. Danica Benedit — KO-FI — 33.63, 2. Anica Kavčič — KO-FI — 34.30, 3. Roža Koselj — SD — 51.35.

ZENSKO NAD 45 LET: 1. Mima Petrič — ETN — 38.21, 2. Cveta Koblar — ETN — 40.57, 3. Vida Jelovčan — KO-FI — 49.57.

MOŠKI DO 25 LET: 1. Marko Razinger — Jeklarna — 46.78, 2. Janko Legat — KSI — 47.48, 3. Jože Smolej — HV Bela — 49.22, 4. Janez Babič — ETN — 50.37, 5. Marko Strmec — SD — 51.90, 6. Brane Lipnik — Jeklovček — 52.01, 7. Dušan Klinar — RD — 52.08, 8. Roman Arhar — Žebljarna — 52.09, 9. Milan Rupar — SD — 53.79, 10. Igor Kobentar — SD — 53.96, 11. Gorazd Blatnik — Žičarna — 53.96, 12. Peter Hlebanja — HV Jesenice — 54.14, 13. Stane Urbas — SD — 54.49, 14. Bojan Valtar — RD — 56.14, 15. Srečo Stern — RD 56.20, 16. Miloš Potončnik — Vzdrževanje — 56.35, 17. Marko Pogacnik — RD — 56.36, 18. Janez Zima — HV Bela — 57.28, 19. Roman Kolman — ETN — 57.43, 20. Stane Mrak — Žičarna — 58.21, 21. Alojz Vavtar — Transport — 58.38, 22. Tomaž Bertonec — VBS — 58.40, 23. Roman Svetina — SD — 59.53, 24. Niko Selakovič — SD — 59.57, 25. Jože Šibar — Transport — 59.97, 26. Željko Gregori — SD — 1.06.42, 27. Janez Smolej — Profilarna — 1.08.70, 28. Darko Demitrov — Transport — 1.10.38, 29. Alojz Sašek — Energetika — 1.12.78, 30. Dušan Hribljan — SD — 1.14.27, 31. Milan Lavtižar — Livarna — 1.22.58, 32. Sašo Jakšič — RD — 1.24.08.

MOŠKI OD 25 DO 35 LET: 1. Boris Pesjak — KO-FI — 43.55, 2. Janez Kovač — ETN — 44.15, 3. Marjan Vovk — RD — 44.26, 4. Sašo Jekler — Vzdrževanje — 45.36, 5. Tone Albreht — Jeklarna — 46.10, 6. Bogdan Razinger — Jeklarna — 46.94, 7. Tone Urbas — VBS — 48.81, 8. Igor Arb — KO-FI — 51.36, 9. Alojz Noč — Jeklarna — 51.98, 10. Robert Jekler — RD — 52.26, 11. Branko Aleš — RD — 53.97, 12. Branko Lendero — Vratni podboji — 54.74, 13. Božo Černe — ETN — 54.98, 14. Bojan Erjavšek — KSI — 55.57, 15. Ivan Suštaršič — Vzdrževanje — 55.68, 16. Edo Kristan — SD — 57.11, 17. Anton Novak — Vzdrževanje — 57.22, 18. Branko Klinar — SD — 57.72, 19. Zoran Trifoni — HV Bela — 58.40, 20. Stane Vidic — Transport — 58.74, 21. Jani Gregorič — Vzdrževanje — 58.80, 22. Ivan Lakota — Elektrode — 59.53, 23. Igor Logar — ETN — 1.00.51, 24. Srečo Šmid — HV Bela — 1.02.78, 25. Miloš Gašperin — Vzdrževanje — 1.03.53, 26. Miran Rabič — Jeklarna — 1.03.84, 27. Janez Praprotnik — Energetika — 1.04.35, 28. Iztok Polak — Jeklarna — 1.04.48, 29. Zdravko Hanžek — KSI — 1.04.79, 30. Bogdan Vilman — HV Bela — 1.06.18, 31. Miloš Kernc — Transport — 1.06.19, 32. Ivan Langus — Vzdrževanje — 1.07.21, 33. Milan Binder — Transport — 1.07.32, 34. Martin Mlakar — Livarna — 1.07.36, 35. Janez Stroj — ETN — 1.07.47, 36. Rade Radinovič — Livarna — 1.11.01, 37. Sašo Čučuk — SD — 1.11.09, 38. Brane Bakič — Transport — 1.11.13, 39. Leopold Bízal — SD — 1.12.67, 40. Alojz Zakelj — SD — 1.15.61, 41. Boštjan Šoberl — Transport — 1.19.56, 42. Pavel Žvan — Energetika — 1.25.71.

MOŠKI OD 35 DO 45 LET: 1. Klavdij Mlekuž — Vzdrževanje — 28.91, 2. Jernej Markež — ETN — 29.62, 3. Marko Žmitez — RD — 29.84, 4. Anton Mlakar — Jeklarna — 30.43, 5. Janez Kunstelj — ETN — 31.00, 6. Cveto Pohar — ETN — 31.26, 7. Peter Zupančič — VBS — 31.90, 8. Janez Poljšak — KSI — 31.92, 9. Jože Sebanjič — SD — 32.13, 10. Tina Pretnar — ETN — 32.26, 11. Pavel Poljanšek — ETN — 32.45, 12. Zvone Kalan — ETN — 32.54, 13. Vladimir Klinar — KSI — 32.70, 14. Martin Vergine — Transport — 32.75, 15. Andrej Kutina — Jeklarna — 32.92, 16. Alojz Bohine — VBS — 33.48, 17. Karlo Jancič — Jeklarna — 34.16, 18. Janez Rozman — Transport — 34.33, 19. Slavko Koselj — HV Bela — 34.33, 20. Miro Kalan — Transport — 34.20, 21. Janez Komel — Žičarna — 34.59, 22. Milan Robič — ETN — 34.61, 23. Jože Čufar — Transport — 34.73, 24. Borut Razinger — KO-FI — 35.12, 25. Mitja Zupan — ETN — 35.27, 26. Anton Robič — Vzdrževanje — 35.89, 27. Bogo Rebolj — Energetika — 36.01, 28. Janez Stare — HV Jesenice — 36.28, 29. Friderik Oman — Jeklarna — 36.87, 30. Marko Smolej — SD — 36.98, 31. Srečo Žen — Elektrode — 37.00, 32. Tomaž Tomazin — ETN — 37.11, 33. Stane Eržen — ETN — 37.16, 34. Karlo Girardon — Livarna — 38.56, 35. Marjan Mahnič — KSI — 39.52, 36. Rudi Radič — Transport — 39.89, 37. Zvone Miklič — VBS — 40.71, 38. Franc Pintar — KSI — 42.07, 39. Peter Kejzar — Žičarna — 45.92, 40. Vinko Mavrič — Jeklarna — 48.73.

MOŠKI NAD 45 LET: 1. Jože Noč — SD — 30.94, 2. Jože Klinar — HV Jesenice — 31.34, 3. Marjan Kejzar — Elektrode — 31.44, 4. Franc Legat — Jeklarna — 31.84, 5. Vinko Noč — Vzdrževanje — 32.14, 6. Janez Smolej — VBS — 32.18, 7. Franc Svetina — SD — 33.05, 8. Karel Razinger — Energetika — 33.72, 9. Viktor Rakovec — Jeklarna — 33.98, 10. Matevž Rabič — Energetika — 33.99, 11. Stefan Razinger — Livarna — 34.37, 12. Dominik Soklič — Jeklarna — 35.07, 13. Jože Šibar — Transport — 36.37, 14. Anton Tavčelj — Livarna — 36.64, 15. Lado Podlipnik — VBS — 37.73, 16. Franc Šolar — HV Jesenice — 39.71, 17. Franc Prist — Livarna — 40.66, 18. Zlato Lipovšek — SD — 40.84, 19. Janez Lešnik — ETN — 41.07, 20. Tone Kosel — ETN — 43.07, 21. Jože Potončnik — RD — 44.94, 22. Bogo Mali — Transport — 1.11.80.

EKIPNO ŽENSKO: 1. ETN — 1.41.60, 2. KO-FI — 1.41.66, 3. KSI — 1.12.43, 4. Strojne delavnice — 1.41.37, 5. Valj. blum. štek. — 33.79, 6. Remontne delavnice — 36.38.

MOŠKI EKIPNO: 1. Jeklarna — 2.03.31, 2. ETN — 2.04.14, 3. Remontne delavnice — 2.06.18, 4. Vzdrževanje — 2.10.62, 5. KSI — 2.14.97, 6. Valj. blum. štek. — 2.19.11, 7. Strojne delavnice — 2.19.95, 8. HV Bela — 2.21.95, 9. Transport — 2.29.87, 10. Energetika — 2.50.65, 11. Livarna — 3.04.31, 12. KO-FI — 1.18.67, 13. HV Jesenice — 1.25.48, 14. Žičarna — 1.28.55, 15. Elektrode — 1.30.97, 16. Jeklovček — 52.01, 17. Žebljarna — 52.09, 18. Vratni podboji — 54.74, 19. Profilarna — 1.08.70.

Pokal mesta Jesenice je zmagovalni ekipi izročil Marjan Drolc (Foto Fermentin)

REPUBLIŠKO PRVENSTVO V SANKANJU

Sankaška zveza Slovenije je zaupala izvedbo republiškega prvenstva v sankanju na naravnih progah športnemu društvu ISKRA Železniki. Organizator je tekmovalje organiziral na progi »ZAKRAJ« v Dolenji vasi nad Skofjo Loko — Selška dolina. Tekmovalje je potekalo 26. in 27. februarja pod pokroviteljstvom TEHTNICA Železniki.

Organizatorju se je prijavilo 56 enosledov in osem dvosledov iz petih slovenskih društev in klubov: Idrije, Jesenice, Kranja, Trčič in Železnikov. Tekmovalje si je ogledalo precej gledalcev iz Selške doline, saj je to pri njih šport številka ena. Prireditev so se udeležili tudi predstavniki družbenopolitičnih in delovnih organizacij.

Prireditelj je pogrešal predstavnike iz Begunj in Bohinja. Posebno Bohinj, kjer je sankaška tradicija že stara, je bil na tekmi brez svojih predstavnikov.

Pohvaliti je treba predstavnike iz Idrije, ki so kljub slabšim pogojem poslali dostojno ekipo in se tudi dobro uvrstili.

Boj za republiške prvake se je odvijal med Trčičani in Jeseničani. Tekmovalje je ponagajala tudi močna odjuga, kar je tudi vplivalo na slabše rezultate.

Republiške naslove za leto 1982/83 so osvojili pri mladinkah Tončka STALC — Iskra Železniki (5.50.06), pri mladincih Marko MEGLIČ — Jesenice (4.29.11), član Idrije J. JERAM je osvojil tretje mesto, pri članih Marija TOLAR — Iskra Železniki, druga je bila Jeseničanka Zinka SMOLEJ, pri

članih pa je zmagal član sankaškega kluba Jesenice Poldi KRAŠOVEC s časom 4.13.25.

V članski konkurenci se je odvijal ogorčen boj, saj je bil drugouvršeni Drago ČESEN — TVD Trčič resen kandidat za ta naslov. Presenečenje je napravil Stanko KOLAR — Idrija, ki je osvojil 3. mesto. Pri starejših članih je naslov osvojil Viko Debeljak — Iskra Železniki s časom 4.22.92.

V konkurenci dvosledov sta v mladinski konkurenci osvojila republiški naslov BERNIK — BERNIK — Iskra Železniki s časom 3.05.97, v članski konkurenci pa se je odvijal boj med Trčičani in jeseniško dvojico. V koncem seštevku je zmagal dvosled ČESEN — ČESEN — TVD Trčič s časom 3.01.94 pred jeseniškima dvojicama LAVTIŽAR — MEGLIČ in KRAŠOVEC — MEGLIČ. Poudariti je treba, da sta imeli jeseniški dvojici precej smole, da nista osvojili republiškega naslova.

Ob razglasitvi republiških prvakov in podelitvi priznanj se je predsednik Sankaške zveze Slovenije Vladimir Poljanar zahvalil vsem nastopajočim in jih pozval, da bi se drugo leto srečali v še večjem številu in v večjem zastopstvu v klubov. Posebej je poudaril, da je sankaški šport lahko masovna panoga, saj se radi sankajo stari in mladi. Zahvalil se je vsem prizadevnim delavcem za dobro organizacijo, kakor tudi za razumevanje družbenopolitičnih in delovnih organizacij, ki so z delom ali finančnimi sredstvi pripomogle, da je bilo republiško prvenstvo tako kvalitetno izvedeno.

čani

ŠE EN VELIK USPЕH JESENŠKEGA SANKAŠKEGA KLUBA

V soboto in nedeljo, 26. in 27. februarja, je bilo v Dolenji vasi sedmo republiško prvenstvo v sankanju na naravnih progah s tekmovalnimi sanmi za vse kategorije. Jeseničani so svojo uspešno sezono kronali z zmago v članski konkurenci, kjer je zmagal Poldi Krašovec pred D. Česnom iz Trčič in S. Kolerjem iz Idrije. S tem je Poldi Krašovec, doma iz Murove, postal absolutno najboljši Jugoslovane leta 1983 v sankanju na naravnih progah, saj v vseh obračunih z domačimi tekmovalci samo enkrat ni bil najboljši.

Prvič je v članski vrstah nastopil tudi mladi in zelo obetavni Janko Meglič in takoj premagal polovico članov; uvrstil se je na šesto mesto, njegov brat Marjan pa

tekmovalja ni končal. Vinko Lavtižar, »duša« jeseniške ekipe, se je uvrstil na osmo mesto, lep uspeh pa je dosegla tudi Zinka Smolej, ki je tekmovala pri članicah in z majhnim zaostankom dosegla drugo mesto.

Uspeh sta dopolnila Lavtižar — M. Meglič v dvosledu, kjer sta dosegla drugo mesto, najboljšemu jugoslovanskemu dvosledu Krašovec — J. Meglič pa to pot niso.

Na koncu naj omenimo še, da se bo jeseniški sankaški klub ob koncu tedna udeležil se dveh tekmovalj: naj si bodo nastopili v CSSR za pokal Vis Tatire, ostala pa se bodo udeležili med. jubilejskega tekmovalja v Trčiču.

Dab

ŠPORTNI DAN

V torek, 22. februarja, nas je veselo presenetila novica, ki je najavljala za naslednji dan športni dan. Tega smo namreč letošnjo zimo že nestrno pričakovali.

Odločili smo se prav, saj je tudi tega dne sijalo toplo sonce, snežna odeja pa je bila še dovolj trda in debela, da so smučarji in sani gladko drsele po njem.

Učenci smo izbirali med tremi zimskimi športnimi panogami. 225 se nas je odločilo za smučanje, 226 za sankanje in 258 za drsanje.

SPREMEMBA VOZNEGA REDA

INTEGRAL, TOZD Potniški promet Jesenice obvešča, da je s 1. marcem 1983 začel veljati spremenjen vozni red na liniji Jesenice—Radovljica, in sicer na linijah z odhodom z Jesenice ob 16.26 in 19.10. Vozni red po spremembi je naslednji:

Postaje	1	2
JESENICE, bolnica	O 16.26	—
Jesenice, zdr. dom	16.28	—
Jesenice, žel. postaja	16.30	19.10
Jesenice, železarna	16.32	19.12

Zahvale

Ob boleči izgubi našega ata

JANEZA ODARJA

še iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, znancem, prijateljem in sodelavcem, ki ste nam kakorkoli pomagali in ga tako številno spremljali na njegovi zadnji poti. Hvala organizacijam, pevcem in govorniku za ganljivo slovo ob odprtem grobu.

Zalujoči: sinova Janez, Joža in hčerka Anica

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, deda in praded

ANTONA POLCA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja in darovano cvetje. Posebno zahvalo smo dolžni zdravnikom in osebju internega oddelka Bolnice Jesenice, zlasti dr. Pogačarjevi in dr. Sajevcu za pomoč in zdravljenje v času njegove bolezn.

Zahvaljujemo se pevcem DU Javornik-Koroška Bela za zapete žalostinke, zlasti tov. Prašnikarju in vsem sosedom, posebej Blažičevim za pomoč v težkih trenutkih.

Hvala vsem, ki ste se v tako velikem številu poslovi in ga spremlili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

Ob nenadomestljivi in boleči izgubi dragega moža, očeta in starega očeta

ŠTEFANA RUŠA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in ostalim za sočustvanje, izražena ustna in pisna sožalja, darovano cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo sestanovalcem Koblarjev, Čukovi in družini Bauman za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih.

Zahvaljujemo se zdravnikom dr. Sajevcu, dr. Kozjakovi, dr. Čehu in dr. Cesarju za skrb in lajšanje bolečin v času njegove bolezn.

Iskrena hvala govornikom tov. Zalogarju, ing. Čopu in tov. Baumanu, ki so še zadnjič osvetlili pokojnikovo življenjsko pot. Hvala vsem družbenopolitičnim organizacijam KS Cirila Tavčarja, borcev NOV za zadnje spremstvo, zastavonošem, njegovim bivšim sodelavcem, sodelavcem TOZD HVB, sestanovalcem Tavčarjeve 5 za venco in denarno pomoč ter izkazano pozornost.

Hvala govornikom in pevcem za žalostinke.

Hvala prav vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremlili na njegovi zadnji poti in nam, domačim, olajšali te težke trenutke.

Zalujoči vsi njegovi

Ob smrti moje drage mame se vsem sodelavkam in sodelavcem TOZD Željarna iskreno zahvaljujem za denarno pomoč in izraženo sožalje.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Francka Rozman

Tajništvu Društva upokojencev Javornik-Koroška Bela se zahvaljujem za pozornost in čestitko za moj življenjski praznik.

Simon Turšič

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Plavž se za dragoceno darilo ob mojem odhodu v pokoj iskreno zahvaljujem, v nadaljnjem delu pa sodelavcem želim še obilo uspehov.

Janko Jelovčan

Vsem sodelavcem ZIT in DSIT Jesenice ter kolegom iskrena hvala za prizadevno sodelovanje in pomoč pri skupnem delu v teh organizacijah ter za priznanje, katerega ste mi izkazali. Tudi v prihodnje želim vsem uspešnega dela in zadovoljstva v družbenem in osebnem okolju.

Stane Mencinger

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za čestitko, posebno pa folklorni skupini za spominsko darilo ob mojem življenjskem prazniku.

Vsem želim še mnogo uspehov pri nadaljnjem delu.

Franč Podlipnik

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se zahvaljujem za pozornost, ki so mi jo izkazali ob mojem življenjskem prazniku.

Tudi jaz želim vsem upokojencem veliko osebne sreče in zdravja.

Matko Fon

Vsem sodelavcem priprave vložka TOZD Jeklarna se ob odhodu v pokoj iskreno zahvaljujem za prejeta darila in lep poslovilni večer. Milošu Cvetkoviču še posebna hvala za tople besede.

Želim, da tudi v prihodnje obdržite tako lepe in humane akcije.

Darilo me bo zmeraj spominjalo na naše tovarištvo.

Še enkrat lepa hvala.

Branko Klepac

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem sodelavcem TOZD Valjarna debele pločevine, posebno dnini Plemelj, za spominsko darilo. Tovaršema Branku in Teofiku najlepša hvala za obisk na domu in prijazne besede. Vsem skupaj želim mnogo delovnih uspehov.

Gvido Volf

ČLANOM ZB NOV KS SAVA

Krajni odbor ZB NOV Sava vabi vse svoje člane na redno letno skupščino, ki bo v sredo, 9. marca, v prostorih Društva upokojencev na Jesenicah s pričetkom ob 17. uri.

ČLANOM DU JESENICE

V soboto, 5. marca, bo ob 16. uri v domu Društva upokojencev Jesenice redni mesečni članski sestanek in po sestanku predavanje Stanka Ravnika z naslovom Pogovor pod li po. Predavanje bo spremljal s filmi.

V nedeljo, 6. marca, bo ob 18. uri v počastitev 8. marca — mednarodnega dneva žensk,

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 5. marca, bosta na Jesenicah od 7. do 18. ure odprti trgovini: ROŽCA — samopostrežna trgovina na Plavžu, Titova 79 in DELIKATESA — Kašta na Kor. Beli, V. Svetina 8/a.

DEŽURNA LEKARNA

V mesecu marcu je za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna v Radovljici.

DEŽURSTVO V AVTOMEHANIČNIH DELAVNICAH NA JESENICAH

V soboto, 5. marca: Peter PRIMOŽIČ, Jesenice, Finžgarjeva 2.

ČLANOM DU JAVORNIK KOROŠKA BELA

Društvo upokojencev Javornik-Koroška Bela obvešča svoje člane, da bomo od 1. marca naprej pobirali članarino samo ob torkih dopoldne od 9. do 12. ure. Prosimo vse člane, da to upoštevajo. Članarino za leto 1983 je že vplačalo dve tretjini članov, zato prosimo vse ostale, da to obveznost poravnajo v mesecu marcu, da bomo izpolnili svojo obljubo, da bomo članarino poravnali v prvem četrtletju.

Obenem sporočamo, da bo pogostitev žensk v domu upokojencev v torek, 8. marca. Na pogostitev vabimo vse žene upokojenke.

Prav tako pozivamo člane, da se prijavijo za izlet, ki ga bomo organizirali v mesecu maju. Prijave bomo sprejemali vsak torek dopoldne.

Proslava v počastitev dneva žensk bo v soboto, 5. marca, kot je bilo objavljeno v Železjarju 17. februarja.

Upravni odbor društva

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

4. marca filmsko gledališče: avstralski barvni akcijski film POBESNELI MAKSI; režija George Miller, v glavni vlogi Mel Gibson ob 17. in 19. uri.

4. marca predpremiere ameriškega barvnega grozljivega filma KORENINE PRIVIDOV ob 21. uri.

5. marca nemški barvni film VELIKE MEDVEDKE ob 15. uri.

5. in 6. marca amer. barvni krim. film POŠTAR ZVONI VEDNO DVAKRAT ob 17. in 19. uri.

7. in 8. marca jap. barvni pust. film MASKIRANI VOZNIK ob 17. in 19. uri.

9. marca italij. barvni krim. film DAN KOBRE ob 17. in 19. uri.

11. marca filmsko gledališče: amer. barvna psihološka drama EQUUS — SLEPI KONJI; režija Sidney Lumet, v glavni vlogi Richard Burton; ob 17. in 19. uri.

11. marca predpremiere amer. barvnega pustolov. filma ZMAGOVALEC VZAME VSE ob 21. uri.

12. in 13. marca angl. bar. pust. film SAMO ZA TVOJE OČI ob 17. in 19. uri.

KINO PLAVŽ

4. marca domači bar. kom. film CERVANTES IZ MALEGA MESTA ob 18. in 20. uri.

5. in 6. marca amer. bar. akcijski film SEDMERICA SEJE SMRT ob 16. uri.

ČLANICAM DRUŠTVA INVALIDOV JESENICE

Društvo invalidov Jesenice prireja 8. marca, ob dnevu žensk, zabavni večer v Domu upokojencev Javornik — Koroška Bela s pričetkom ob 16. uri.

Vabimo vse članice Društva invalidov Jesenice.

Izvršni odbor DI Jesenice

Na osnovi sklepa upravnega odbora Planinskega društva Dovje-Mojstrana

objavljamo

proste naloge v Aljaževem domu v Vratih:

1. kuharica, 1 oseba

Pogoji: 1. kvalificirana kuharica, 2. priučena kuharica in 5 let delovnih izkušenj.

2. natakarica — servirka, 1 oseba

Pogoji: 1. kvalificirana natakarica, 2. priučena natakarica z delovnimi izkušnjami.

Delo kuharice je za nedoločen čas, natakarice pa za določen čas. Obvezna je celodnevna prisotnost v času sezone. Podrobnejše informacije dobite na Planinskem društvu Dovje-Mojstrana, Savska cesta 1, ali po telefonu 89-045.

Rok prijave je osem dni po objavi na naslov: Planinsko društvo Dovje-Mojstrana, Savska cesta 1.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

V DRUGI TEKMI V LJUBLJANI ZAPRAVILI NASLOV?

Ko boste prebrali te vrstice, bo že znano, kdo je državni prvak za sezono 1982-83. Zvezarja tiskamo že v sredo, na dan, ko se bosta Olimpija in Jesenice še enkrat, torej tretjič v super finalu, pomerili v odločilnem dvoboju za prva države.

Ze podvoh dvobojev v super finalu lahko rečemo, da je povsem dosegel svoj namen. Na Jesenicah se je na prvem derbiju zbralo več kot 4500 gledalcev, v Ljubljani pa še nekaj več, okrog 5500, kar pomeni, da se stari hokejski časi vendarle vračajo.

Pred tretjim odločilnim dvobojem v hali Tivoli v Ljubljani lahko ugotovimo, da so bili Jesenice izredno blizu enainvajsetemu naslovu državnega prvaka. Po tem ko je Klemenc v 37. minuti ljubljanskega derbija izenačil na 5:5, je vse kazalo, da se bo ponovil sobotni dvoboj na Jesenicah, kajti podobno je bilo tudi v Podmežakli. Jesenice so igrali resnično dobro. Ujeli so ritem in zagrali svojo igro. Tudi na začetku zadnjega dela je bilo tako, toda vse je pokvarila nepotrebnost gneča pred jeseniškimi vrati, ko je v 43. minuti Smrke med množico nog in rok porinil ploščo v Pretnarjevo mrežo. To je bil tudi začetek konca.

Ob tem ponedeljkovem porazu Jesenic, ki je resnično zmanjšal možnosti za naslov na minimum, se spomnimo začetka derbija v hali Tivoli. Kot po nekem pravilu so ljubljancani v vseh zadnjih tekmah kaj hitro povedli s tremi goli razlike. Na Jesenicah je bilo 3:0 za Olimpijo v osmi minuti, v ponedeljek v Ljubljani pa že kar v šesti minuti. In prav ta šesta minuta ljubljanskega dvoboja in 3:0 za Olimpijo je ključ neuspeha, kajti lovit rezultat v treh zaporednih tekmah je bila težka in naporna.

V soboto smo na Jesenicah videli, da so Jesenice zmogli že izgubljeno tekmo oddolžiti sebi v prid. Seveda so tako prizadevanja, nadčloveški napor in živčna napetost pustili v igralcih Jesenic vidne posledice. Kako naj si namreč drugače razlagamo vodstvo Olimpije v ponedeljek v Ljubljani že v PETNAJSTI SEKUNDI srečanja, oziroma da je bilo 3:0 že v šesti minuti.

Seveda Jesenice ni bil Jesenice, če tudi te ogromne prednosti nasprotnika ne bi izničili. Z velikanskimi napori, ob spodbujanju množice zvestih jeseniških navijačev, so dvajsetkratni prvaki tudi v ponedeljek v hali Tivoli pokazali, da se zlahka ne predajo. Niso štedili na sebi, ne svoje moči, pa tudi ne nasprotnika in presenečenje je bilo ponovno na obzorju kot v soboto v Podmežakli. V 37. minuti so železarji po izredni igri Olimpije v njenem visokem vodstvu pred nabito polhalo Tivoli izenačili na 5:5. Toda to je bilo vse, kar so lahko storili. Le s tremi branilci, kajti že v prvi tretjini se je resno poskušoval Murajica Pajič in je moral z ledu z nekaj drugimi, ki so imeli in še imajo neprijetne po kodbe, izrpani od nadčloveških naporov, so bili na začetku zadnje tretjine le za nekaj nepazljivosti in Olimpija je povlela in zmagala. Jesenice so vložili v nekaj napačnih zadnjih atome moči, icer nekaj priložnosti, da bi izenačili, a tudi sreča jim ni bila več naklonjena.

HOKEJSKI TURNIR PIONIRJEV ZA MEMORIAL DUŠANA BRUNA

Hokejski klub Jesenice je v nedeljo, 27. februarja, organiziral tradicionalni hokejski turnir pionirjev v spomin na znanega jeseniškega hokejista Dušana Bruna, katerega življenje je bilo neločljivo povezano z zgodovino in razvojem jeseniškega hokeja. Bil je igralec članskega moštva HK Jesenice in dolgoletni državni reprezentant. Po končani igralni karieri je delo nadaljeval kot trener hokejske šole, moštva HK Krajska gora, pedagog in vodja hokejske šole, skratka bil je neustrašiv hokejski delavec na ledeni ploskvi.

V njegov spomin so kot vsako leto tudi tokrat pripravili turnir mladih hokejistov, ljubiteljev te atraktivne igre, katere je tudi Dušan Brun vzgajal in kalil v dobre hokejiste. Tokrat so nastopila moštva pionirjev Beljaka iz Avstrije, Slavije ter domača moštva Kranjske gore in Jesenice.

Po otvoritvi je delegacija hokejistov odnesla venec na njegov grob. Sledil je turnir, na katerem so mladi merili moči med seboj in se tako pripravljali za nadaljnje nastope. Turnir je lepo uspel in hkrati pokazal, da mladim manjka takšnih tekem in turnirjev, kjer se uigravajo in osvajajo nova hokejska znanja.

Dopolodne sta bili najprej na sporedu polfinalni tekmi, in sicer je najprej moštvo Jesenice premagalo Slavijo, Kranjska gora pa je doživela visok poraz od pionirjev Beljaka.

HOKEJSKI KLUB JESENICE VABI

V NEDELJO, 6. MARCA, od 16. ure dalje
V DVORANO PODMEŽAKLO

NA

HOKEJSKO NEDELJO

NASTOJAJO:

PIONIRJI: Jesenice: Olimpija
VETERANI: Jesenice: Olimpija

PRVI ŽENSKI HOKEJSKI DERBI: JESENICE: OLIMPIJA

TER:

PIHALNI ORKESTER JESENISKIH ŽELEZARJEV
SKUPINA ULTIMAT
TO F IN OSTALI

PREDPRODAJA VSTOPNIC: pisarna hokejskega kluba — štev. tel. 81-584,
v trafikah na Plazu, pri železniški postaji, pred gimnazijo, na parkirnem
prostoru pred Železarno, na Javorniku pod klancem, na Koroški Beli.

LEPI USPEHI JESENISKIH DRSALCEV V LETU 1983

Jesenjski drsalci so letos prvič nastopili na medklubskem tekmovanju v Celju, ki je bilo hkrati tudi selekcijsko tekmovanje za pionirski pokal republike. Tu so zabeležili prvi večji uspeh, saj se je prvič v slovensko selekcijo uvrstila jeseniška drsalka Alenka Hrovat. Pod vodstvom svoje trenerke Barbare Novak je na tekmovanju v Novem Sadu osvojila odlično šesto mesto v skupini B.

V Celju so presenetile zlasti jeseniške mladinke s svojimi obveznimi liki, saj so Irina Vauhnik, Mojca Kurboš in Romana Kučina v tem delu tekmovanja zasedle prva tri mesta. V prostem drsanju pa so se slabše izkazale in tako je bila najboljša Jeseničanka Irina Vauhnik šele druga.

Na Jesenicah se je 4. februarja odvijalo republiško prvenstvo za pionirje, kjer se je najbolj odrezala pionirka Petra Nagode v skupini A, ki si je s 4. mestom priborila mesto v slovenski selekciji za nastop na državnem prvenstvu, ki bo 5. in 6. marca v Beogradu. Prav prijetno pa je presenetila njena sestra Mojca v skupini B. Z uvrstitvijo na četrto mesto je premagala vse svoje klubске kolege. V skupini B velja omeniti tudi Heleno Konobelj, varovanko Katarine Vidali, ki je sicer za svoj nastop prejela višje ocene, vendar je morala tekmovali izven konkurence, ker je starostna meja v skupini B deset let. Tudi mladinci so se izkazali na republiškem prvenstvu v Celju. Sandi Avsenik si je z odlično izvedenim prostim programom priboril naslov slovenskega mladinskega prvaka. Irina Vauhnik je v vseh treh disciplinah dokazala, da sodi med prve tri najboljše slovenske drsalke. Edina je skočila dvojni axel in v končnem seštevku zasedla drugo mesto. Kurbošova je imela precej smole v obveznih likih in kratkem programu in zaostanka tudi z dobro izvedenim prostim programom ni mogla nadoknaditi. Osvojila je sedmo mesto. Romana Kučina, ki je letos prvič tekmovala med mladinkami, je bila v vseh treh disciplinah solidna in je zasedla osmo mesto.

Lepe uspehe so naši drsalci dosegli tudi na državnem mladinskem in članskem prvenstvu, ki je bilo po daljšem premoru letos v Ljubljani. Mladinec Sandi Avsenik je dosegel odlično tretje mesto v konkurenci osmih tekmovalcev, medtem ko so mladinke posegle po naslednjih mestih: 7. mesto Irina Vauhnik, 8. mesto Mojca Kurboš in 11. mesto Romana Kučina. To je bila do sedaj najuspešnejša sezona jeseniških drsalcev.

Šah

BRANKO ZORKO GORENJSKI PRVAK

V nedeljo, 27. februarja, se je v prostorih športnega centra v Lesah končalo letošnje gorenjsko šahovsko prvenstvo, na katerem je sodelovalo 27 igralcev iz Kranja, Lesca, Radovljice in z Jesenic.

Prvenstva se je udeležilo tudi šest Jeseničanov, ki so dosegli velik uspeh, saj so bili ob koncu kar štirje med vodilnimi. Prvo mesto je osvojil mojstrski kandidat Branko Zorko, ki je po nekaj slabših sezonah zopet dosegel vidnejši uspeh. Med vodilnimi je bil vseskozi tudi Franci Ravnik, ki pa je nekoliko popustil na koncu, vendar pa dosegel še vedno odlično četrto mesto in obenem izpolnil pogoj za prvo kategorijo. Peto mesto je z enakim številom točk kot Ravnik dosegel tudi Kosmač, kar je še vedno odlična uvrstitev. Več kot polovico možnih točk je osvojil še Franci Rodman, medtem ko sta Barič in Čihua ostala pod to mejo.

Zorko, Ravnik, Kosmač in Rodman so se z dobrimi uvrstitvami uvrstili na kvalifikacijski turnir za slovensko prvenstvo, na katerem bodo sodelovali še šahisti s Primorske in Notranjske.

Končni vrstni red: 1. Zorko 7 točk, 2. Kečič (Kranj) 6,5, 3. Logar M. (Kr.) 6, 4. Ravnik 6, 5. Kosmač 6 (oba Jesenice), 6. Rakovec (Kr.) 6, 7. Mali (Radovljica) 6, 8. Praznik (Lesce) 5,5, 9-12. Rodman 5, 17-21. Barič 4, 22-24. Čihua 3 točke (vsi Jesenice) itd.

TK

VELESALOM ZA »AS POKAL« V MOJSTRANI

Športno društvo Mojstrana je v soboto, 26. februarja, izvedlo na smučišču v Mojstrani tekmovanje v veleslalomu za »AS« pokal pod pokroviteljstvom Kolinske iz Ljubljane. Tekmovalci in tekmovalke so bili razdeljeni v več starostnih kategorij, najboljšim trem v vsaki kategoriji pa so predstavniki pokrovitelja ob zaključku tekmovanja podelili kolajne.

REZULTATI ŽENSKKE:

Četrta skupina: 1. Maruša Podrekar, 2. Zdenka Resman, 3. Meta Košir;
Tretja skupina: 1. Marica Zorman, 2. Vlasta Kotnik, 3. Julci Smolej;
Druga skupina: 1. Barbara Benedičič, 2. Saša Kollar, 3. Tatjana Otovič;
Prva skupina: 1. Romana Štular, 2. Klavdija Mlekuz, 3. Maja Košir;

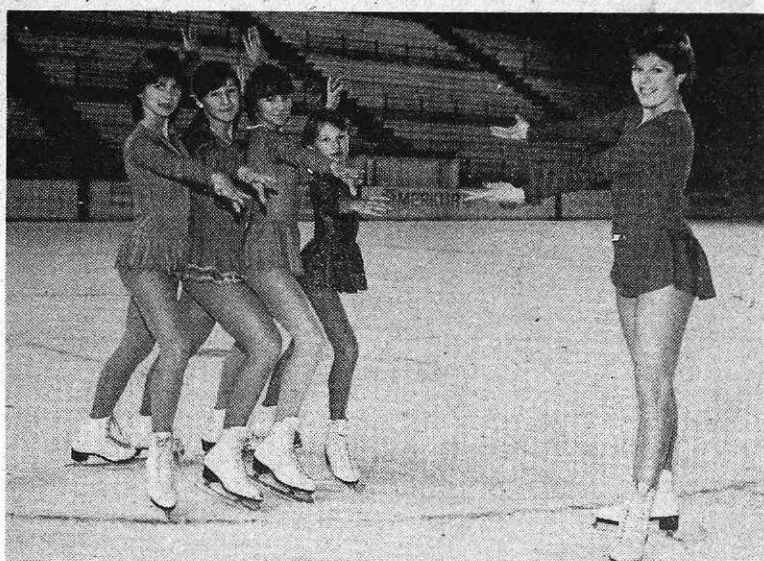
MOŠKI:

Četrta skupina: 1. Janez Pernel, 2. Klavdij Mlekuz, 3. Janez Brojan;
Tretja skupina: 1. Marjan Vovk, 2. Tomaž Pogačnik, 3. Vito Šmit;
Druga skupina: 1. Aleš Podrekar, 2. Janko Legat, 3. Bogdan Razinger;
Prva skupina: 1. Blaž Ravnik, 2. Marko Rabič, 3. Blaž Knifčič.

J. R.

AVTOBUSNI IZLET NA SNEŽNIK

V soboto, 12. marca, organiziramo avtobusni izlet na Snežnik. Odhod avtobusa bo ob 5. uri zjutraj od Čufarja na Jesenicah. Postanki bodo na vseh lokalnih avtobusnih postajah. Cena avtobusnega prevoza je 200 din.
Prijavite se na upravi PD Jesenice do 10. marca do 12. ure.

Mladinke jeseniškega drsalnega kluba od leve proti desni: Irina Vauhnik, Mojca Kurboš, Romana Kučina, Petra Nagode in trenerka Maja Zupančič

ČLANI PO TRADICIJI IZGUBILI, ZMAGA ČLANIC V LITJI

AET TOLMIN: JESENICE 80:62 (46:26) — ČLANI

Dvorana šolskega centra Vojvodina v Tolminu, gledalcev 200, sodila sta Lotrič in Plevnik, oboje iz Ljubljane.

Jesenice: Azman 14, Božič 16, Rizvanović, Jelovčan, Pirih 15, Lunder, Trifković, Smolej 9, Janjč 6, Brgant, Matučec 2, Narobe. V zadnjih treh letih, odkar Jesenice in AET Tolmin tekmujeta v drugi slovenski ligi, Jeseničanom ni uspelo premagati Tolmincev v njihovi športni dvorani in tudi tokrat se je tradicija ponovila. Tolminska športna dvorana je izredno velika, igrišče je precej oddaljeno od stena, tako da se večkrat zgodi, da gostje, nevajeni na take igralne razmere in v žaru igre nehoti prestopajo mejne črte. K temu pripomore tudi izredno napadalna obramba domačinov, čona pres, ko dva nasprotnika poskušata odvzeti napadalcu žogo. V takih razmerah se Jeseničani niso znašli, Tolminci pa so že v prvem polčasu z dvema serijama po deset košev zapored povedli z veliko prednostjo dvajsetih točk, za nameček pa so Jeseničani zadržali tudi v obrambi pod košem.

V drugem polčasu so si Jeseniški košarkarji prizadevali za napadnimi obrambami po celem igrišču izsilili kar najugodnejši izid, vendar jim je odlični organizator igre domačin — Velíšček (v pretekli sezoni je igral pri Jezič — Ljubljana, v drugi zvezni ligi) prekrizal vse načrte in sam brez težav prenašal žogo v napadno polovico in z

odličnimi podajami zaposloval svoje soigralce v najbolj ugodnem trenutku. Več kot zmage v drugem polčasu Jeseničani tokrat niso mogli doseči, saj so vse možnosti za peto zaporedno zmago izgubili že v prvem delu igre.

V naslednjem kolu bodo člani KK Jesenice spet igrali v gosteh, pri KK Lesonit v Ilirski Bistrici.

LITJA: JESENICE 61:84 (33:34) — ČLANICE

Dvorana osnovne šole v Litiji, gledalcev 50, sodila sta Pirih iz Nove Gorice in Potocnik iz Slovenskih Konjic.

Jesenice: Lah 18, Smitran, Stražisar 3, Mlačnik 2, Krznarič 8, Azman 14, Deretič 7, Vavpotič 32.

Košarkarice Litije so v prvem delu igre vodile s prednostjo nekaj točk, vendar so jim bile Jeseničanke stalno za petami. Tik pred koncem polčasa je Lahova prvič na tej tekmi povedla Jesenice v vodstvo.

V nadaljevanju so se jeseniške košarkarice razigrale. Odlično so zaigrale predvsem v zadnjih desetih minutah srečanja, ko so dosegle 32 točk, igralkice Litije pa le osem. V naslednjem kolu bodo Jeseničanke na domačem igrišču gostile moštvo Slovana iz Ljubljane. Tekma bo v soboto, 5. marca, ob 19. uri v dvorani ŽIC na Jesenicah.

MB

DELAVCI DELOVNE SKUPNOSTI E-TKR-NG SO SE POMERILI V SANKANJU IN KEGLJANJU

V ponedeljek, 14. in 21. februarja, je potekalo prvenstvo delovne skupnosti v kegljanju na ledu. Tekmovanje je organizirala komisija za šport in rekreacijo pri osnovni organizaciji sindikata. Udeležilo se ga je 19 žensk in 34 moških. Tako velike udeležbe na prvenstvu še ni bilo.

V sredo, 23. februarja so tekmovali v sankanju po stari cesti iz Kočne. Organizacijo je prevzel sankaski klub Jože Jelovčan. Sankaska proga je odlična in v prihodnje bi lahko na tej progi organizirali tudi prvenstvo Železarne. Nastopilo je 11 žensk in 19 moških, kar je tudi največ doslej na prvenstvu delovne skupnosti.

REZULTATI KEGLJANJA NA LEDU

ŽENSKKE: 1. Sonja Lotrič 37 točk, 2. Metka Koblar 33, 3. Bogdana Hribar 30, 4. Majda Jasnič 28, 5. Nada Karba 26, 6. Ivanka Pader 24, 7. Maja Junež 21, 8. Andreja Mahnič 20, 9. Diana Azman 18, 10. Jožica Setine, 11. Darinka Šumi 16, 12. Martina Bernard 15, 13. Alenka Trampuš 15, 14. Branka Rebolj 15, 15. Leda Stern 12, 16. Veronika Korošec 12, 17. Milena Lužnik 10, 18. Milena Markizeti 6, 19. Olga Milnar nič točk.

MOŠKI: 1. Igor Logar 63 točk, 2. Ivan Malek 63, 3. Janez Babič 59, 4. Marjan Bernot 49, 5. Rado Tolar 47, 6. Žare Lozar 47, 7. Martin Pazlar, 8. Božo Černe 45, 9. Brane Bulovec 42, 10. Zoran Rozman 40, 11. Janez Lešnik 40, 12. Miloš Ferik 38, 13. Stane Eržen 37, 14. Viktor Guzelj 37, 15. Tone Rebolj 36, 16. Alojz Babnik 36, 17. Florjan Mejač 35, 18. Boris Benčina 32, 19. Aleš Lajoja 32, 20. Sašo Pernuš 31, 21. Vinko Ambrožič 29, 22. Milan Klinar 28, 23. Franc Pukl 26, 24. Roman Kolman 24, 25. Mirko Podgoršek 23, 26. Sašo Sodja 23, 27. Peter Kikelj 22, 28. Tomaž Tomazin 20, 29. Alojz Kerštajn 15, 30. Jože Domevšek

15, 31. Branko Jeršin 15, 32. Darko Oblak 14, 33. Alojz Mestek 13, 34. Franc Črv 6 točk.

REZULTATI SANKANJA

ŽENSKKE: 1. Metka Koblar 1.36,2. Dragica Pust 1.37,4, 3. Sonja Preve 1.39,4, 4. Milena Lužnik 1.40,6, 5. Sonja Lotrič 1.41,4, 6. Olga Milnar 1.44,6, 7. Bogdana Hribar 1.44,9, 8. Veronika Korošec 1.45,0, 9. Jožica Setine 1.50,0, 10. Ivanka Pader 1.54,8, 11. Tina Bernard 1.57,0.

MOŠKI (nad 45 let): 1. Martin Pazlar 1.30,0, 2. Viktor Stender 1.41,1, 3. Mirko Podgoršek 1.41,2, 4. Janez Lešnik 1.52,8.

MOŠKI (od 35 do 45 let): 1. Peter Kikelj 1.25,2, 2. Zvone Kalan 1.30,2, 3. Stane Eržen 1.34,0, 4. Aleš Lajoja 1.35,8, 5. Alojz Vitič 1.44,9, 6. Klemen Hribar 1.48,8.

moški (do 35 let): 1. Roman Kolman 1.22,4, 2. Janez Babič 1.25,8, 3. Marjan Bregant 1.34,2, 4. Sašo Pernuš 1.35,4, 5. Rado Tolar 1.35,8, 6. Alojz Mestek 1.38,0, 7. Stefan Ščavničar 1.39,2, 8. Božo Černe 1.39,6, 9. Slavko Dežman 1.40,4.

baj

OBČINSKO TEKMOVANJE V SANKANJU

ZTKO Jesenice obvešča šolsko mladino in delovne kolektive, da bo 12. marca občinsko prvenstvo v sankanju pri Savskih jamah nad Jesenicami.

Prijave sprejema ZTKO Jesenice do 10. marca do 14. ure.

VZDRŽEVALCI V KEGLJANJU NA ASFALTU

V mesecu februarju je komisija za šport in rekreacijo pri izvršnem odboru osnovne organizacije sindikata TOZD Vzdrževanje organizirala tekmovanje v kegljanju na asfaltu, in sicer vsak ponedeljek zvečer na kegljišču športnega parka v Podmežakli.

Tekmovanje se je udeležilo 50 delavcev, ki so opravili trikrat po deset metov na vsaki stezi. Komisija se je odločila za sistem tekmovanja, kot ga uporabljamo za prvenstvo Železarne.

Rezultati: 1. Franc Bergelj 137 kegljev, 2. Polde Kastelic 131, 3. Franc Morič 125, 4. Zahid Kovačević 124, 5. Zdravko Odar 123, 6. Franc Ambrožič 122, 7. Milan Jan 121, 8. Jani Gregorič 116, 9. Božo Černe 115, 10. Sašo Jeklar 115, 11. Miro Ličof 114, 12. Milan Pregelj 114, 13. Ivan Suštaršič 112, 14. Slavko Ovsenek 112, 15. Milan Visenjak 111, 16. Janez Stare 111, 17. Tomaž Komel 111, 18. Marjan Petrič 110, 19. Anton Koblar 109, 20. Rudi Šapek 105, 21. Brane Berden 104, 22. Igor Glivar 104, 23. Stane Malej 103, 24. Bog-

dan Pogačar 103, 25. Drago Kodrič 102, 26. Zlatko Mikulčin 102, 27. Valentin Ferjan 102, 28. Ivan Spolad 102, 29. Dušan Tarmar 102, 30. Metod Ličof 101, 31. Marjan Komel 100, 32. Franc Hudolin 99, 33. Fahid Huremović 97, 34. Janez Terseglav 97, 35. Anton Kraljič 96, 36. Alfonz Jokopič 94, 37. Mirzet Medić 92, 38. Franc Lončar 92, 39. Andrej Pirman 91, 40. Franc Razinger 90, 41. Franc Krničar 90, 42. Bogdan Cvijetič 90, 43. Ivan Rabič 89, 44. Kreso Smrke 88, 45. Emil Jakelj 85, 46. Jože Bizjak 84, 47. Dušan Jerličič, 48. Joža Rež 83, 49. Stefan Šimnic 81, 50. Bogo Malovašič 82 kegljev.

Prvih pet tekmovalcev bo prejelo praktične nagrade na večeru športnikov, ki je predviden konec meseca marca.

Komisija za šport in rekreacijo obvešča delavce TOZD, da bo tekmovanje v kegljanju na ledu v petek, 11. marca, od 17. do 18. ure na drsališču v Podmežakli. Tekmovanje bo šlo za prvenstvo TOZD in Železarne.

M. L.

NAUČIMO SE PLAVATI

Kakor vsako leto organizira komisija za šport in rekreacijo pri izvršnem odboru sindikata Železarne šolo plavanja za neplavalce ali slabe plavalce.

Prijavijo se lahko vsi delavci TOZD in delovnih skupnosti Železarne, upokojenci Železarne in njihovi svojci.

Pisne prijave sprejema sindikat Železarne najkasneje do 11. marca, ali plavalni učitelj Beno Ramuš po telefonu Železarne 3216.

Pričetek tečaja je predviden 14. marca ob 18.30 v zimskem bazenu hotela Larix v Kranjski gori.

Tečaj je brezplačen.

Obenem obveščamo delavce TOZD in delovnih skupnosti, da imajo ob predložitvi delavske izkaznice 50% popust za uporabo zimskega bazena v hotelu Larix v Kranjski gori.

Komisija za šport in rekreacijo pri IO sindikata Železarne